

Извештај о спроведеној Анализи ефеката Закона о спорту (АЕП прилог)

1) Који су проблеми које закон треба да реши?

Анализа примене Закона о спорту („Службени гласник РС”, бр. 24/11 и 99/11– др. закон) из 2011. године у протекле четири године и проблема са којима се сусрећу у раду државни органи и организације у области спорта показала је да је овај закон у основи одговорио очекивањима која су постојала при његовом доношењу, али и да је за даље унапређење стања у спорту Републике Србије потребно донети нови Закон о спорту (у даљем тексту: Закон). Закон је резултат потребе уређења ове области у складу са европским стандардима и прописима чији је развој био изузетно динамичан у овој области у протеклом периоду, усаглашавања са националним прописима и консензуса свих релевантних субјеката спорта да се област спорта уреди на системски целовит и свеобухватан начин. У Закону је задржан знатан број одредби важећег Закона о спорту из 2011. године, односно све оне одредбе које су се потврдиле у четири године примене тог закона.

Разлози за доношење Закона могу се класификовати на следећи начин:

- разлози који проистичу из непрецизности или неприменљивости, односно сувишности појединих решења Закона;
- разлози који проистичу из неусклађености са другим новодонетим прописима;
- разлози који проистичу из нових прописа који су у међувремену донети или су у процедури доношења;
- разлози који проистичу из нерегулисаности појединих важних питања за функционисање система спорта у Републици Србији, како у важећем закону тако и у општим законима за поједине области;
- разлози који проистичу из неусклађености појединих решења важећег закона са корисним упоредноправним решењима;
- разлози који проистичу из неспровођења важећег закона у кључним сегментима од стране учесника у систему спорта;
- разлози који проистичу из потребе да се свим грађанима, посебно деци омогући перманентно бављење спортом, уз подршку оним спортистима који постижу и врхунске спортске резултате.

Досадашња примена и недостаци и непрецизности могу се посматрати кроз више питања и проблеме:

1) Доношење Закона изузетно је важно са становишта потребе унапређења система спорта у Републици Србији како би се, с једне стране, омогућило да се максимално повећа обухват бављења грађана спортом, а да се, с друге стране, подржи и даље развије домаћи врхунски спорт. Према подацима Истраживања здравља становништва које је спровео Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” из 2013. године фитнесом, спортом или рекреацијом најмање три пута недељно бавило се 8,8% становника Србије, док је сваки девети становник Србије (11,3%) у току слободног времена недељно провео у таквим активностима најмање 90 минута. Навика бављења спортом и рекреацијом је заступљенија код мушкараца (12,1% се рекреира три пута недељно а 15,9% недељно у рекреацији проводи најмање 90 минута) него код жена (5,7% се рекреира три пута недељно а 5,3% недељно у рекреацији проводи најмање 90 минута). Интензивним физичким активностима намењеним јачању мишића најмање три пута недељно се у 2013. години бавило 4,8% становника Србије. Висок проценат (82,3%) деце је изјавио да су се у слободно време најмање једном до два пута недељно

бавила физичким активностима (тако да се задувају и озноје), значајно више дечаки (86,7%) у односу на девојчице (77,8%), деца из Шумадије и Западне Србије (90,9%), као и деца из најбогатијих домаћинстава (87,9%). Готово су сва деца редовно похађала наставу физичког васпитања (97,6%). У погледу физичке активности деца нису забележене значајне разлике у односу на Истраживање из 2006. године. Свему овоме треба додати да је у Србији 2013. године, на основу измерене вредности ИТМ, било 40,4% нормално ухрањеног становништва, док је више од половине (56,3%) било прекомерно ухрањено, односно предгојазно (35,1%) и гојазно (21,2%). Између два истраживања, у 2006. и 2013. години, дошло је до значајног повећања процента гојазног становништва (са 17,3% на 21,2%).

Значај бављења деце спортом може се сагледати и из последњег мини истраживања које је у августу 2015. године спровело у оквиру пројекта „Исправи се и вежбај” Удружење за медицину спорта Србије и Фондација Спинални центар Милинковић, уз подршку Града Београда и Министарства омладине и спорта, на базенима СРЦ Ташмајдан и Милан Гале Мушкатиновић у Београду. Здравственим прегледом 70 деце (40 дечака и 30 девојчица) узраста од 10 до 16 година који су долазили на базе добијени су следећи статистички подаци:

	дечаки	девојчице
висина (цм)	162±20	159±8
телесна маса (кг)	52±17	48±8
године	13±3	13±3
процент масти (Ф%)	17±12	21±5
БМИ (кг/м²)	18.8±2.4	19.1±3.2
деформација кичме	41%	66%
сколиоза*	41%	70%
неправилно држање	36%	10%
спуштена стопала I степен	59%	46%

*статистичка значајност

Као што се може видети, резултати су забрињавајући и захтевају даље праћење и корекцију:

- свако друго прегледано дете има деформацију кичменог стуба и то у виду сколиозе;
- свако друго прегледано дете има деформитет стопала и то I степен равних стопала;
- девојчице имају статистички значајнију учесталост сколиозе у односу на дечаке.

Поред претходно изнетог, резултати компарације резултата два истраживања: првог која је спровела Европска комисија (ЕУРОБАРОМЕТАР) на територији земаља чланица Европске уније и другог које је спровео ЦЕСИД на територији Републике Србије на захтев Министарства омладине и спорт, показују да: 40% становника Европске уније изјављује да се бави спортом бар једном недељно, док се спортом у Републици Србији једном недељно бави само око 10%; а 34% становника Европске уније изјављује да се никада не бави физичким вежбањем, док се у Републици Србији никада не бави физичким вежбањем чак 56% популације. Један од првих предуслова за проналажење решења подизања мобилности грађана Републике Србије за бављење физичким активностима јесте налажење узрока њихове пасивности у односу на физичко вежбање. Када се упореде подаци ЕУРОБАРА и ЦЕСИД-овог истраживања види се да је недостатак расположивог времена за те активности основни разлог слабог учешћа у спортским активностима. Управо су резултати у вези са недостатком

расположивог времена за бављење физичким активностима и у Европској унији и код нас веома слични. Наиме, 45% испитаника Европске уније то наводи као основни разлог, док је у Републици Србији тај број мањи и креће се на нивоу од око 40%. Испитаници у Европској унији наводе хендикеп или болест као разлог слабог бављења физичком активношћу у износу од 13%, а у Републици Србији између осталог старост, здравствено стање, су разлог слабог бављења спортом код 37% испитаника. Само 3% упитаника у Европској унији наводи као разлог неадекватну спортску инфраструктуру, а у нашој земљи 5% испитаника истиче да нема услове за бављење спортом у свом месту. У Европској унији 5% испитаника каже да је бављење физичком активношћу сувише скупо, а испитаници у Републици Србији у 2% случајева се изјашњавају да им недостају финансијска средства.

2) Важећим Законом о спорту је предвиђено постојање Јединствене евиденције удружења, друштава и савеза у области спорта коју би водило Министарство омладине и спорта (у даљем тексту: Министарство), али у пракси ова јединствена евиденција није образована јер би њено вођење представљало „дуплирање послова” пошто су сви подаци већ доступни на сајту Агенције за привредне регистре у Регистру спортских удружења, друштава и савеза. Оно што, међутим, недостаје је постојање јединствене евиденције свих организација и предузетника у области спорта, која би била јавно доступна свим заинтересованим лицима. Закон то сада обезбеђује.

3) Важећи Закон о спорту је предвидео и постојање јединственог националног информационо–документационог система у области спорта у виду вођења матичних евиденција од стране Завода за спорт и медицину спорта Републике Србије, уз обавезу организација и појединаца у области спорта да се упишу у те евиденције. Правилник о садржају и начину вођења матичних евиденција у области спорта донет је 2011. године, али су матичне евиденције у највећем делу постале оперативне тек 2013. године због набављања одговарајућег хардвера и софтвера. Забрињавајуће је, међутим, што не постоји ажурност код организација у области спорта у вези уписа у матичне евиденције и благовременог достављања измена уписаних података. Почетком 2014. године у матичну евиденцију организација у области спорта било је уписано 7861 организација, у матичну евиденцију предузетника у области спорта уписано је 77 предузетника, у матичну евиденцију програма који се финансирају из јавних прихода уписано је 1873 (од укупно 3917), у матичну евиденцију спортских објеката уписано је 1533 (од 3979) и у матичну евиденцију великих међународних спортских приредаба уписано је 11 (од 42). Стање се нешто поправило током 2014. године, тако да је почетком 2015. године: 1) у Матичној евиденцији предузетника у спорту регистровано 220 предузетника, али са закључено 81 пријавом; 2) у Матичној евиденцији организација у области спорта регистровано је 12090 организација, али за закључених 8068 пријава; 3) у Матичној евиденцији реализатора програма регистровано је 3917 носилаца програма, а али са закључених 1876 пријава; 4) у Матичној евиденцији спортских објеката регистровано је 4035 објеката, али са закљученим 1645 пријава; 5) у Матичној евиденцији спортских приредаба регистровано је 42 спортске приредбе, али са закљученим 11 пријава. Међутим, још нису успостављене матичне евиденције категорисаних и других спортиста такмичара и спортских стручњака и стручњака у спорту. Такво стање је потребно изменити, па су Законом утврђене мере у том правцу, укључујући и прописивање да су носиоци програма који се финансирају из јавних прихода дужни да се упишу у надлежну матичну евиденцију, као услов за добијање средстава. Такође, Законом се уводи и евиденција резултата спортиста Републике Србије на великим међународним спортским такмичењима и националним спортским такмичењима, као и евиденција физичких спортских повреда и начин њиховог лечења.

4) Један од кључних проблема у функционисању система спорта како је он постављен важећим Законом о спорту јесте финансирање учесника у систему спорта у обављању спортских активности и делатности. За доминантни европски модел финансирања спорта карактеристично је да се спорт мањим делом финансира из јавних средстава, а у оквиру тих средстава већи део отпада на локалне заједнице. Европски

модел финансирања спорта из јавних средстава темељи се на децентрализацији. Основни однос између издвајања из државног буџета и буџета локалних заједница износи 1:3,8 као што је то у: Португалији, Шпанији, Италији, Француској, Белгији, Словенији. У неким другим државама тај однос је још већи у корист локалних заједница: Немачка, Швајцарска, Данска, Финска, Шведска. У Републици Србији је тај однос негде око 1:2,5. У савременом европском моделу спорта, од спортских организација се данас очекује да највећи део потребних средстава обезбеде из тзв. сопствених извора, као што су: телевизијска права, чланарине, улазнице, спонзори и донатори, производи са клупским обележјима, спортске услуге. Тек када се саберу издвајања из јавних средстава и сопствени приходи организација у области спорта, добија се реална слика издвајања за спорт.

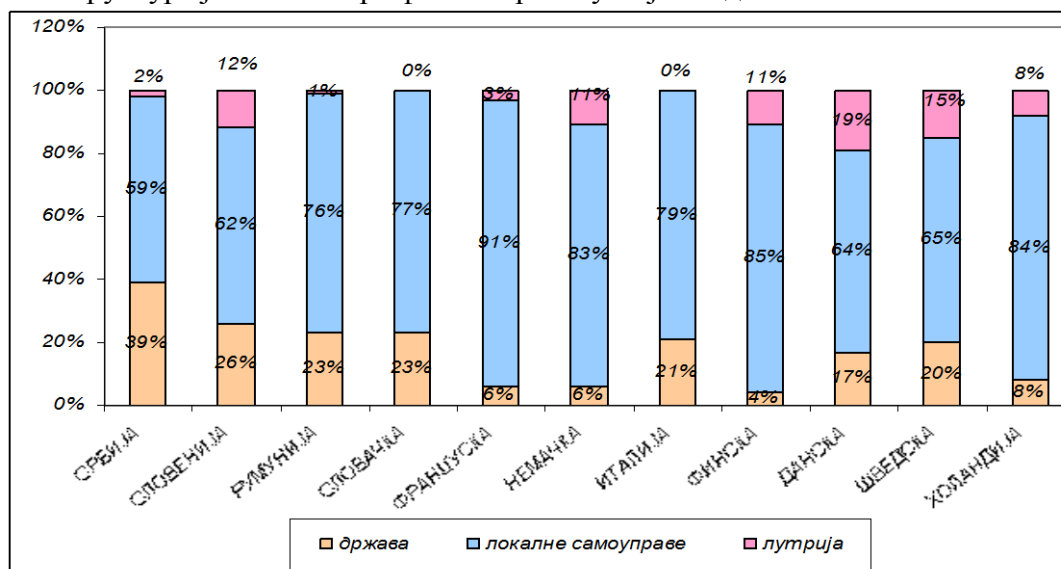
Због разлика у величини, развијености и броју становника између држава, издвајања за спорт се мере и упоређују према бруто друштвеном производу поједине земље. За упоређење се користи и издвајање буџетских средстава за спорт по глави становника.

Укупна издвајања за спорт у %

	ФИН	ФРА	НЕМ	ИТА	ПОР	ШВЕД	ШПА	ВБ	СЛО
Држава	4,3	8,9	0,6	8,2	9,9	2,2	0,4	0,8	5,5
Локална заједница	24,7	29,5	26,6	11,0	11,6	20,4	5,2	15,1	20,8
Сопствена средства	71,0	61,6	72,8	80,8	78,5	77,3	94,4	84,1	73,6
Сва средства за спорт – БДП	1,13	1,1	1,28	1,04	1,77	0,8	3,47	1,49	0,6
Јавна средства за спорт – БДП	0,33	0,42	0,35	0,2	0,61	0,18	0,20	0,24	0,16

За потребу израде Стратегије развоја спорта у Републици Србији за период 2014–2018. године урађена је компаративна анализа финансирања спорта у земљама чланицама Европске уније и Републике Србије која је обухватила финансирање спорта са позиције буџета држава и јединица локалних самоуправа, као и инвестирања у спорт са позиције приватног сектора. Из студије се може видети да у погледу јавних извора финансирања спорта Србија заостаје у односу на земље Европске уније. Планирана издвајања за спорт из јавних извора у Србији за 2011. годину износила су 13 евра по становнику, што је више него десетоструко мање него у Француској (158 евра), Финској (155 евра) и Данској (136 евра) у 2009. години и више него двоструко мање него у Мађарској (27 евра) где се издвајало најмање јавних средстава по становнику, поредећи земље ЕУ. У наредном графикону приказана је структура јавних извора финансирања у одабраним земљама Европске уније за 2009. годину и Републику Србију за 2011. годину, када је донет важећи Закон о спорту.

Структура јавних извора финансирања у % је следећа:

У свим одабраним земљама Европске уније у структури јавних извора финансирања у 2009. години најзначајнији удео су имали извори из регионалних/локалних буџета. У структури планираних јавних извора финансирања спорта у Србији за 2011. годину збирни буџет АП Војводине и локалних самоуправа такође је имао најзначајнији удео, али је он био мањи у односу на све одабране земље ЕУ. Такође, удео у јавним изворима финансирања спорта у Србији који се односи на средства прикупљена од лутрије је низак у односу на удео исте категорије код већине одабраних земаља ЕУ. Са друге стране, удео средстава за финансирање спорта из буџета Републике Србије знатно је већи од удела на државном нивоу одабраних земаља ЕУ. Иако Србија са инвестираних пет евра по становнику не заостаје за појединим земљама попут Немачке (која издваја четири евра по становнику), Холандије (пет евра по становнику) и Финске (шест евра по становнику), поредећи износе финансирања спорта из државног буџета по становнику, поменуте земље спорт вишеструко већим износима по становнику финансирају из буџета региона/локалних самоуправа.

Анализа четири године примене важећег Закона о спорту у односу на финансирање спорта показује да се претходно наведено стање није суштински променило – буџетска средства јавних власти и даље главни извор финансирања спорта у Републици Србији.

Када је у питању буџет Републике Србије, за укупну делатност омладине и спорта у 2012, 2013, 2014. и 2015. години респективно је обезбеђивано у милионима евра 42,5; 40,8; 40,6 и 41,9.

У истом периоду делатност спорта финансирана је са нивоа Министарства Сектор за спорт, Сектор за управљање пројектима, Буџетски фонд за финансирање спорта и установа – Антидопинг агенције Републике Србије и Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије. Укупно, по годинама, спорт је финансиран у износу од (све у милионима евра) 29,6 у 2012. години; 32,7 у 2013. години; 31,6 у 2014. години и 31,1 у 2015. години.

Претходно изнети подаци показују да је за Министарство на годишњем нивоу издвајано просечно 0,54% укупног буџета Републике Србије, а за финансирање организација у области спорта издвајано је просечно 0,40% од укупног буџета Републике Србије.

Према важећем Закону о спорту, Министарство финансира редовне програмске активности националних спортских савеза, у складу са Правилником о националним гранским спортским савезима преко којих се остварује општи интерес у области спорта у Републици Србији. У 2010. години за редовне програмске активности Министарство је издвојило 861,4 милиона динара, док је у 2011. години издвојено 1.317,7 милиона динара, што представља повећање од 52,97% у односу на 2010. годину. У 2012. години износ издвајања за те програме је увећан 13,48% у односу на 2011. годину и износио је 1.495,4 милиона динара. За 2013. годину издвајања су била у висини од 1.374,8 милиона динара што представља умањење од 8,00%. За 2014. годину издвајања су била у висини од 1.757,5 милиона динара што представља увећање од 27,84% у односу на 2013. годину. За 2015. годину планирано је издвајање од 1.638,1 милион динара што представља умањење од 7,26% у односу на 2014. годину.

Из буџета Републике Србије у 2010. години финансирани су редовни програми укупно 94 национална гранска савеза и спортских организација, у 2011. години тај број је повећан на 96, док је у 2012. години смањен на 92, у 2013. години повећан на 93, у 2014. години смањен на 91, а у 2015. години финансира се 87 савеза. Неопходно је, међутим, имати у виду да је одређени број савеза у 2010. и 2011. години финансиран преко Спортског савеза Србије, као кровне организације која је задужена за развој и унапређење истих (Универзитетски спортски савез Србије, Савез за школски спорт Србије, Спортски савез Косова и Метохије), док су наведене спортске организације у 2012. и 2013. години директно примала средства за редовне програмске активности. У 2015. години 4 савеза (Пливачки савез Србије, Теквондо асоцијација Србије, Боксерски

савез Србије и Мачевалачки савез Србије) се финансирају преко Олимпијског комитета Србије, а један савез (Риболовачки савез Србије) преко Спортског савеза Србије.

Укупна средства из буџета Републике Србије која су издвојена за годишње (редовне) програма националних спортских савеза од 2010. до 2015. године (подаци за буџетску 2015. годину односе се на период јануар–август 2015. године) могу се графички приказати на следећи начин:

Следеће Табеле приказују колико је буџетских средстава издвојено за финансирање редовних годишњих програма савеза по одређеним категоријама спорта (од I категорије до V категорије спорта), као и колико средстава је издвојено за Олимпијски комитет Србије, Спортски савез Србије, Параолимпијски комитет Србије и остале спортске организације, као и проценат издвајања за сваку категорију посебно.

КАТЕГОРИЈЕ СПОРТОВА	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I КАТЕГОРИЈА	452.668.016	545.321.596	628.252.347	630.000.000	859.700.000,00	741.300.000,00
II КАТЕГОРИЈА	140.260.040	193.400.000	211.600.000	182.500.000	175.559.157,93	194.200.000,00
III КАТЕГОРИЈА	61.638.185	68.950.000	76.300.000	72.300.000	102.750.000,00	117.700.000,00
IV КАТЕГОРИЈА	29.083.270	40.900.000	41.200.000	43.200.000	52.000.000,00	52.850.000,00
V КАТЕГОРИЈА	12.295.920	18.400.000	20.059.000	32.350.000	36.600.000,00	31.800.000,00
ОКС	63.000.000	284.485.788	341.500.000	280.000.000	340.000.000,00	326.300.000,00
ССС	87.578.559	117.253.100	107.846.043	100.000.000	145.372.730,00	121.200.000,00
ПОКС	11.300.000	16.400.000	18.000.000	25.000.000	45.000.000,00	44.000.000,00
ОСТАЛЕ СПОРТСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	3.567.010	32.630.000	50.650.000	9.500.000	500.000,00	8,709.500,00
УКУПНО	861.391.000	1.317.740.484	1.495.407.390	1.374.850.000	1.757.481.887,93	1.638.059.500,00

Када претходну табелу изразимо процентуално добијају се следећи подаци:

<i>КАТЕГОРИЈЕ СПОРТОВА</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
I КАТЕГОРИЈА	52,55%	41,38%	42,01%	45,82%	48,92%	45,25%
II КАТЕГОРИЈА	16,28%	14,68%	14,15%	13,27%	9,99%	11,86%
III КАТЕГОРИЈА	7,16%	5,23%	5,10%	5,26%	5,85%	7,19%
IV КАТЕГОРИЈА	3,38%	3,10%	2,76%	3,14%	2,96%	3,23%
V КАТЕГОРИЈА	1,43%	1,40%	1,34%	2,35%	2,08%	1,94%
ОКС	7,31%	21,59%	22,84%	20,37%	19,35%	19,90%
ССС	10,17%	8,90%	7,21%	7,27%	8,27%	7,40%
ПОКС	1,31%	1,24%	1,20%	1,82%	2,56%	2,69%
ОСТАЛЕ СПОРТСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	0,41%	2,48%	3,39%	0,69%	0,02%	0,53%
УКУПНО	100%	100%	100%	100%	100,00%	100,00%

Како би се реалније приказао однос издвајања буџетских средстава у финансирању редовних програма олимпијских спортова и дисциплина, Олимпијског комитета Србије и Параолимпијског комитета Србије са једне и неолимпијских спортова и Спортског савеза Србије (додата су и издвајања за остале спортске организације) са друге стране, дошли смо до следеће табеле и графикана у којој су приказане издвајање буџетских средстава у динарима и процентима, и у којима можемо видети да укупно издвајање буџетских средстава на олимпијске спортове износи у 2010. години 666.682.166,00 динара или 77,40%, у 2011. години 1.028.607.384,00 динара или 78,06%, у 2012. години 1.176.552.347,00 динара или 78,68%, док је у 2013. години издвојено 1.044.800.000,00 динара или 75,99%. Тенденција процентуалног смањења у групи Олимпијских спортова је настављена и у 2014. години у којој је издвојено 1.310.550.000 динара или 74,57%, а у 2015. години је планирано издвајање у износу од 1.208.400.000,00 динара или 73,77%. Износ средстава је у 2014. години био повећан у односу на 2013. годину за око 265 милиона динара, али је у 2015. години планирано да тај износ буде смањен за око 102 милиона у односу на 2014. годину. У групи неолимпијских спортова је у 2014. години у односу на 2013. годину, износ издвајања био повећан за нешто мање од 117 милиона динара, да би и у 2015. години тај износ био умањен у односу на 2014. годину за око 17 милиона динара. Процентуално, издвајања за групу неолимпијских спортова је у расту од 2012. године закључно са 2014. годином, док је у 2015. години планирано незнатно умањење процентуалног учешћа.

<i>РЕДОВНИ ПРОГРАМИ</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>
ОЛИМПИЈСКИ СПОРТОВИ, ОКС И ПОКС	666.682.166	1.028.607.384	1.176.552.347	1.044.800.000	1.310.550.000,00	1.208.400.000,00
	77,40%	78,06%	78,68%	75,99%	74,57%	73,77%
НЕОЛИМПИЈС КИ СПОРТОВИ И ССС	194.708.834	289.133.100	318.855.043	330.050.000	446.931.887,93	429.659.500,00
	22,60%	21,94%	21,32%	24,01%	25,43%	26,23%
УКУПНО	861.391.000	1.317.740.484	1.495.407.390	1.374.850.000	1.757.481.887,93	1.638.059.500,00

Од доношења првог Закона о спорту 1996. године до сада је из буџета Републике Србије за финансирање организација у области спорта издвојено у појединим годинама:

1998	1999	2000	2001	2003	2005	2006	2011-2014	2015
0,974 %	0,871 %	0,715 %	0,296 %	0,197 %	0,086 %	0,427 %	0,39 % *	0,40 % *

проценти означени звездицом су приближне вредности

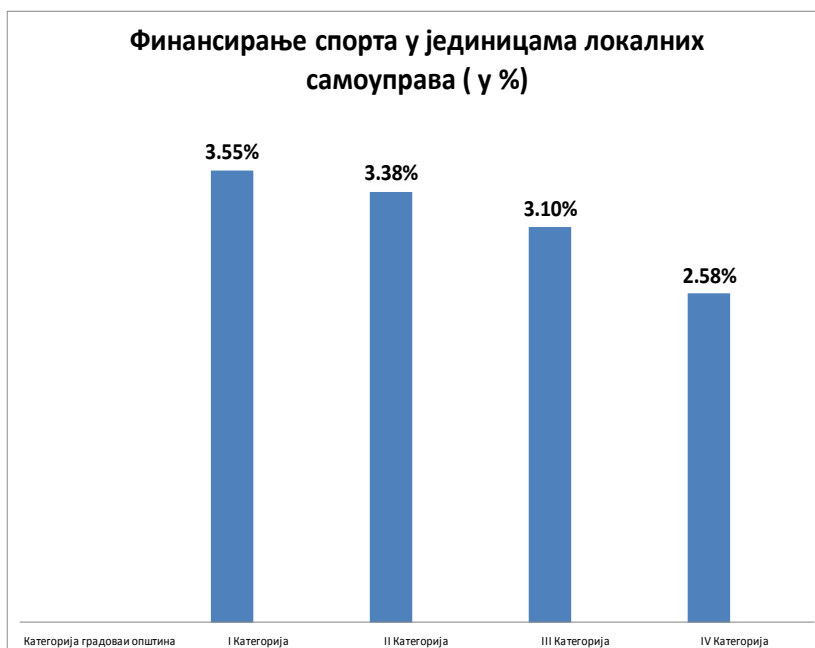
Остали финансијски показатељи издвајања средстава за задовољавање општег интереса у области спорта из буџета Републике Србије детаљно су приказани у образложењу Нацрта закона о спорту.

Према европским стандардима за одобравање средстава из буџета невладиним организацијама, прималац средстава обавезан је да: средства употреби искључиво за одобрене сврхе и са одговарајућом пажњом; приступи реализовању програма сходно утврђеном плану и оконча га у предвиђеном року и под утврђеним условима; даваоца средстава обавести без одлагања о свим околностима које угрожавају или онемогућавају реализовање програма или захтевају измену утврђених циљева програма и уговорених обавеза; даваоца средстава обавести о реализовању програма у утврђеним роковима; даваоцу средстава у уговором утврђеним роковима, а у сваком случају на крају реализације програма, достави оригинал документацију о утрошку средстава, која ће му бити враћена након провере; води све потребне евиденције које омогућавају даваоцу спровођење контроле и да их, заједно са документацијом о утрошку средстава и реализацијом програма, чува до истека 10 година од добијања средстава (реализације програма); омогући даваоцу средстава, односно надлежним лицима увид у целокупну документацију и сва места везана за реализацију одобреног програма, и у поступку контроле пружи му сва потребна обавештења; омогући даваоцу (да му сагласност) увид у податке које воде трећа лица, а у вези су са коришћењем одобрених јавних средстава и реализацијом програма. У важећем Закону о спорту, са пратећим правилницима, су управо и нормиране такве обавезе примаоца буџетских средстава, односно носиоца програма. Међутим, у пракси су проблеме стварале поједине законске одредбе које нису свеобухватно узеле у обзир природу и суштину програма, као и временски оквир у коме се реализују програми и пројекти организација у области спорта. С друге стране, један број корисника буџетских средстава није поштовао своје уговорне обавезе у погледу благовременог извештавања и наменског коришћења средстава, због чега је Министарство омладине и спорта у више случајева тражило повраћај датих средстава у буџет Републике Србије. У 2014. години је укупно 66 организација у области спорта које су користиле средства буџета Републике извршило повраћај добијених средстава у укупном износу од 25.353.640,07 динара. Томе треба додати и 1.251.094 динара на име камата. Досадашње искуство у примени важећег Закона о спорту је показало да је програмско финансирање прави оквир за финансијску подршку организацијама у области спорта, али да цео систем финансирања мора бити прецизније дефинисан како би се одређена средства буџета Републике Србије користила на рационалан и ефикасан начин, уз одговорност како за сваки утрошен динар, тако и у односу на постизање планираних резултата и ефеката реализације одобреног програма.

Док је на нивоу Републике Србије систем финансирања највећим делом профункционисао на прописан начин, то се не може рећи за финансирање организација у области спорта из буџета јединица локалне самоуправе. Велики број општина и градова није донео потребна подзаконска акта којима би уредио у складу са Законом о спорту систем финансирања програма у области спорта из буџета. Такође, уочено је да у више случајева и када су таква акта донета она нису у потпуности усаглашена са одредбама Закона о спорту. Веома су чести примери да локалне самоуправе немају никакве процедуре за расподелу буџетских средстава, већ се та средства расподељују унутар малог круга људи без икаквог критеријума.

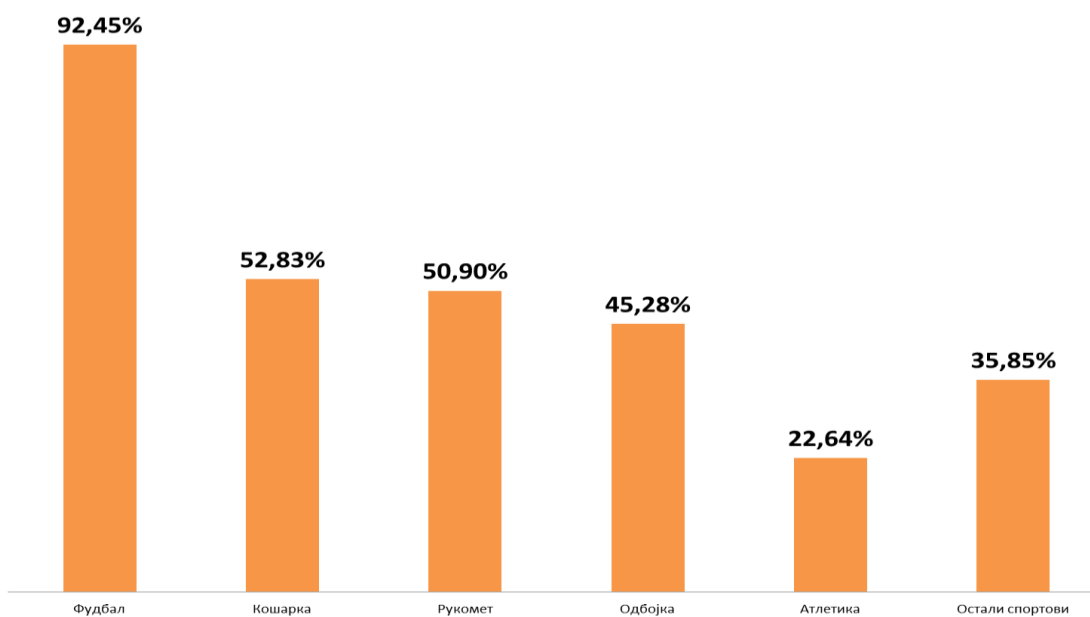

Према истраживању које је 2013. године спровела Стална конференција градова и општина Републике Србије издвајања за спорт из буџета јединица локалне самоуправе су према категоријама градова, односно општина изгледала:

Истраживање Сталне конференције градова и општина показује и да је финансирање спорта у локалу углавном усмерено ка фудбалу, што се може видети у наредном графикону.

Приоритети у финансирању спортских грана у јединицама локалне самоуправе (у %)

Истраживање је такође показало да је највећи број спортских стипендија који се издваја у јединицама локалне самоуправе 137, што је 2.5

стипендије по општини. При томе, само 12 од 53 анкетираних општина/градова издваја средства за спортске стипендије перспективних спортиста.

Такав начин постављања приоритета у финансирању програма супротан је како Националној категоризацији спортова, тако и Националној стратегији развоја спорта. Заправо веома чест случај је да готово више од 2/3 локалног буџета иде за финансирање „повлашћеног“ локалног клуба. На тај начин не само да се занемарују постојеће категоризације и крши Закон о спорту, већ се озбиљно угрожава опстанак организација које раде на унапређењу програма школских активности и организација које се баве развојем рекреативног спорта.

5) Насупрот финансирању спорта из јавних прихода стоји финансирање из „приватних“ извора: чланарине, средства од пружања услуга и обављања других делатности; трансфери, накнаде за развој играча, продаја ТВ права, улазнице, спонзори, донатори и сл.. При том се често као главни спонзори појављују јавна предузећа, без транспарентних критеријума за одобравање средстава. Сва та средства су изузетно мала, са становишта потреба организација у области спорта у Републици Србији. Разлози делом потичу од тешког стања у коме се налази домаћа привреда али делом и из неорганизованости самих учесника у систему спорта и неповерења могућих „улагача“ у примаоце средстава. У пракси се често истичу и неодговарајући порески подстицаји за приватна улагања у спорт. Посебно је забрињавајуће финансијско стање домаћих клубова у највишим ранговима такмичења, од којих би требало очекивати и да су економски одрживи и најефикаснији у привлачењу и трошењу средстава. Најбољи пример за то је стање професионалних фудбалских клубова Супер лиге и Прве лиге Фудбалског савеза Србије (30 клубова). Према документу „Ревитализација српског фудбала“ који је, уз ангажовање ревизора, припремио Фудбалски савез Србије у априлу месецу 2014. године, финансијско пословање српских професионалних клубова карактерише: 1) просечан приход по клубу Супер лиге (подаци УЕФА за 2009) износи свега 1,3 мил. евра; 2) чак 8 клубова сврстани су у микро категорију (годишњи приход мањи од 350.000 евра) од укупно 9 таквих клубова у Европи; 3) просечан годишњи приход клубова који су учествовали у такмичењима УЕФА 2011. године износи 3 милиона евра, за разлику од нпр. Хрватске са 7. мил. евра, Румуније 8 мил. евра, Чешке 9 мил. евра и Пољске 10 мил. евра; 4) попуњеност стадиона је веома ниска и износи 19%, или тек половину просека у Европи (38%); 5) учешће трансфера у годишњем приходу клубова који су учествовали у такмичењима УЕФА 2011. године износи 60%, за разлику од нпр. Хрватске а 32%, Чешке 18%, Мађарске 14%, Пољске 2%; 6) просечно учешће трансфера у приходу клубова Супер и Прве лиге у 2013. години износио је 44%; 7) просечно учешће градова у приходима клубова Супер лиге и Прве лиге у 2013. години износио је 19%; 8) Просечан буџет клубова Супер лиге и Прве лиге у 2013. години износио је 2,3 милиона евра; 9) Просечна имовина клубова Супер лиге и Прве лиге у 2013. години износила је минус 1,6 милиона евра. Стање ствари постаје потпуно алармантно када се има у виду финансијско стање наша највећа два фудбалска клуба ФК Црвена Звезда и ФК Партизан, који би по природи ствари требали да најбоље финансијски стоје. Према извештају Надзорног одбора ФК Црвена Звезда са Скупштине одржане крајем 2014. године овај клуб је на годишњем нивоу последњих година генерисао следеће губитке: до 2009 – 28 милиона евра; 2010 – 8 милиона евра; 2011 – 8 милиона евра; 2012 – 11 милиона евра; 2013 – 2,32 милиона евра. Укупни дуг је на крају 2014. године износио 52 милиона евра, а укупна потраживања према другим лицима око 3 милиона евра. Банкама се дугује 18 милиона евра, зајмодавцима 7 милион евра, другим клубовима 4 милиона евра, играчима 4 милиона евра, менаџерима 5 милиона евра, држави за порез 3,65 милиона евра и за зараде запослених 960.000 евра. На Скупштини је истакнуто да клубу минимално треба 10 милиона свежег капитала да би опстао. Нешто „боље“ је стање ФК Партизан, који је према извештају ревизора на крају 2014. године дуговао близу 15 милиона евра. Структура клупског дуга је следећа: на основу пореза дугује се 4.685.000 евра (31,5 одсто дуга), обавезе према запосленима 3.314.000 (22,3 одсто), финансијске обавезе 1.030.000 (6,9 одсто), обавезе према клубовима и казне УЕФА 575.000 (3,09 одсто), према агенцијама и агентима 2.534.000 (17 одсто), повезаним лицима 1.180.000 (8 одсто) и осталима 1.535.000 (10,3 одсто). Када се свему овоме дода и податак да су скоро све непокретности тих клубова под хипотеком, добија се комплетна слика катастрофалног стања наша два највећа спортска клуба.

Према ставу који је изнео Фудбалски савез Србије током припрема за доношење овог Закона, хитне мере које би требало предузети да би се такво стање отклонило и ревитализовао српски фудбал су: 1) редефинисање правног статуса и својинских односа у клубовима (оптимални модел приватизације); 2) регулисање институционалних питања пословања клубова; 3) санација акутних финансијских проблема; 4) повећање транспарентности финансија и укупног пословања. Редифинисање правног статуса и својинских односа у клубовима би требало да отклони следеће проблеме: готово сви клубови у Србији регистровани су као удружења грађана; управљање

клубовима се одвија без адекватног механизма контроле и одговорности руководиоца; највећи део имовине (стадиони) није у власништву клубова; неки клубови немају ни право коришћења стадионом.

б) Претходно наведено финансијско стање домаћих организација у области спорта отвара и питање адекватности постојећих доминантних организационих облика и потребе претварања спортских удружења у привредна друштва, нарочито у професионалном спорту и у области пружања појединих услуга у спорту (школе фудбала, школе тениса и сл.). У „Иницијативи за системске промене у функционисању фудбалског спорта у Србији – измене и допуне Закона о спорту” које је Министарству омладине и спорта упутио Фудбалски савез Србије 23. јула 2013. године на то је посебно указано: „Кроз одговарајуће измене и допуне Закона о спорту, потребно је извршити својинску трансформацију фудбалских клубова, што подразумева увести могућност слободног избора промене правне форме фудбалских клубова који тренутно постоје као спортска удружења и могућност трансформације таквих клубова, не само у спортска привредна друштва у форми отворених акционарских друштава, већ и трансформисање у све друге облике привредних друштава предвиђених позитивним прописима Републике Србије”. Иначе, када је у питању професионални спорт, у Европи су доминантна три модела организације клубова, са модалитетима: 1) клуб сам бира организациони облик који му одговара (удружење или привредно друштво); 2) клуб мора бити организован као друштво капитала; 3) клуб сам бира да ли ће се у потпуности организовати као друштво капитала или ће бити у статусу удружења, али има и могућност да своју прву екипу (или све екипе) која се такмичи у одређеној лиги организује као друштво капитала у свом власништву (или сувласништву). Закон утврђује комбинацију сва три модела: оснивачи спортске организације самостално бирају организациони оквир – удружење или привредно друштво; спортско удружење може да оснује спортско привредно друштво од свог „спортског погона”; у професионалној спортској лиги утврђеној од стране надлежног националног гранског спортског савеза могу да се такмиче само спортска привредна друштва. Законом није могла тренутно да се уреди промена правне форме спортског удружења у спортско привредно друштво све до доношења посебног закона о приватизацији у спорту, јер би таква могућност у ситуацији недефинисаних својинских односа у спорту отворили пут за „дивљу приватизацију”.

7) Једна од битних карактеристика Закона је да су из њега изостављене одредбе о приватизацији друштвеног и државног капитала садржане у важећем Закону о спорту и да је прописано да ће се то питање уредити посебним законом. О приватизацији друштвеног и државног капитала у организацијама у области спорта и о адекватности прописаних организационих облика тих организација интензивно се говори и расправља од доношења Закона о спорту 1996. године. Ове теме су понекада у жижи српске спорске, правничке и политичке јавности, са изразито поларизованим гледиштима. Постоје, међутим, и периоди када се од тих проблема просто „бежи”. Јавну расправу приликом доношења важећег Закона о спорту из 2011. године обележила су супротстављена гледишта о проблему приватизације спортских организација, с обзиром да је тај закон регулисао, између осталог, и приватизацију у области спорта. Али како је Закон о спорту донет, тако је замрло свако интересовање за питања приватизације у спорту. У пракси се ништа није дешавало. Тему је поново отворила катастрофална економска ситуација многих спортских клубова у Србији. Но, на прво помињање потребе да се то питање коначно разреши, у циљу оздрављења нашег спорта, уследила су бројна реаговања од „заинтересованих” из света спорта, чији је циљ био да „проблематизују” модел приватизације који би се применио. Најилустративнији је став који је изнет Министарству омладине и спорта од стране Заједнице фудбалских клубова Супер лиге током рада на овом Закону: „Овде треба обратити пажњу на проблематику спортских удружења, јер је то форма по којој су регистровани скоро сви клубови у Србији. Када је реч о приватизацији спортских удружења, сам Закон о спорту само површино регулише питање власничких односа у спортским организацијама, јер регулисање овог суштински важног питања заправо своди на: 1) обавезу евидентирања тј. активности које се по мишљењу законодавца највероватније сматрају неком врстом пред-приватизационих активности, и 2) питање приватизације државног/друштвеног капитала у спортским организацијама (чл. 173. Закона о спорту). Овде долазимо до озбиљног правног проблема. Наиме, по мишљењу многих правника, спортска удружења није могуће приватизовати будући да би таква приватизација била неуставна и незаконита. Највећи број фудбалских клубова организован је у форми спортских удружења и због тога они не могу бити предмет приватизације, јер би се било каква приватизација удружења могла посматрати као супротна Уставу Републике Србије (тј. члановима 55. и 58. који установљавају слободу организовања и право на имовину), супротна Закону о удружењима (тј. одредбама из чланова 2, 19, 21, 22. и др. који прецизирају сам појам удружења, те и чињеницу да власничка права над удружењем врше чланови под једнаким

условима, да свако може бити члан и да добит не може бити дељена члановима и сл.), и супротна Закону о спорту (тј. члану 48. који каже да се чланство спортском удружењу не може преносити нити наследити). Конкретно, да би се приватизација извршила потребно је да у правном лицу постоји државни/друштвени капитал, што са спортским и било којим другим удружењима није случај, тј. капитал удружења није расподељен међу члановима тако да се зна ко од чланова има колико учешћа у капиталу, јер чланство у удружењу и не даје право на учешће у капиталу удружења у неком одређеном проценту. Додатно, чак и да се занемари претходно речено тј. чак и да је могуће утврдити учешће у капиталу удружења, сам власнички удео државе у спортском удружењу није нигде утврђен, а питање је да ли је такво утврђивање уопште и могуће (због доказивања улагања које је извршила држава и улагања које је извршило само удружење, проблем са валоризацијом улагања и сл.). На крају, чак и да се занемари и претходни проблем тј. када би се могао утврдити власнички удео државе у капиталу удружења, правни значај таквог утврђивања би био веома мали имајући у виду да Закон о удружењима и закон о спорту, не дозвољавају члановима који су извршили било какво улагање у удружење, да својим чланством располажу уз накнаду нити дозвољава трећим лицима да тако стекну чланство у удружењу. Дакле шта је закључак са извршеним улагањима од стране државе или било ког трећег лица? По самом закону, након улагања предметни улог постаје имовина удружења коју чланови не могу користити за своје потребе, по основу којег улагања чланови не стичу хартије од вредности али ни уделе нити било која права која су у промету (понављамо да чланарина у удружењу није у промету), а члан који то више не жели бити – може слободно да тражи иступање из удружења. Да ли би решење представљало промена правне форме у складу са којом би удружење постало спортско привредно друштво? На ово питање сам Закон о спорту даје негативан одговор јер не дозвољава промену правне форме до окончања приватизације (члан 181. Закона о спорту)... Шта би био излаз из постојећег стања у којем се нашао професионални спорт у Републици Србији? Што хитнија промена Закона о спорту која би значила усвајање новог закона који би потенцијалним инвеститорима признао право на профит, који би омогућио постојећим инвеститорима да располажу власничким уделитема у капиталу спортских организација и тиме омогућио нова улагања у спорт од стране нових инвеститора (што тренутно са удружењима и није могуће) и сл. Шта је потребно променити? Пре свега је потребно наћи правни начин како да се изврши промена правне форме удружења, у друштво са ограниченом одговорношћу или акционарско друштво, те и да се таква могућност експлицитно дозволи законом. Другим речима потребно је наћи адекватну замену за одредбу из члана 181. Закона о спорту која не дозвољава промену правне форме удружења све до окончања приватизације. Наравно, промену правне форме, клубовима треба оставити као законску могућност а не обавезу. Додатно, потребно је укинути ограничења која онемогућавају или обесмишљавају приватизацију, пре свега она из члана 189. става 3. Закона о спорту. На крају, потребно је променити и све друге одредбе закона које одвраћају инвеститоре да изврше улагања. Наравно, предуслов за све претходно наведено је да држава без одлагања определи своја улагања, одреди њихову вредност, и нађе начин да дође до продаје удела које сматра да поседује по том основу и омогући клубовима у Републици Србији да привуку приватне инвеститоре и тиме опстану”.

Проблем, међутим, није тако једноставан, и његово решавање мора бити уређено посебним законом. Овде посебно треба водити рачуна о „историји“ настанка друштвене својине у спортским организацијама. Велики број спортских организација у Републици Србији има вишедеценијско трајање. Ако се погледају, на пример, неки фудбалски клубови видеће се да је ФК Војводина основан 1914, ФК Железник – 1930, ФК Обилић – 1924, ФК Земун – 1946, ФК Партизан – 1946, ОФК Београд – 1945, ФК Црвена Звезда – 1945, ФК Борац Чачак – 1926, ФК Раднички – 1920. Или, Спортско друштво Партизан је основано 1945, а Кошаркашки клуб Партизан 1953. Године. Све до 1972. године када је донет први Закон о физичкој култури Србије, правни положај тих спортских организација регулисан је био законима о удружењима грађана. Суштинске промене за спортска удружења настају доношењем Закона о физичкој култури Републике Србије 1980. године. Сходно чл. 3. до 6. и 14. тог закона, радни људи и грађани у области физичке културе (спорта) више нису могли оснивати удружења грађана, већ су се могли удруживати искључиво у друштвене организације за физичку културу. Уписом у надлежни регистар, друштвена организација за физичку културу стицала је својство друштвеног правног лица (члан 19. став 2). Према члану 25. тог закона, друштвена организација за физичку културу је могла стицати средства, односно одређена права и тим средствима, као друштвеним, користити се за остваривање својих циљева, под условима утврђеним законом и статутом. Све постојеће организације за физичку културу (дотадашња удружења и савези) биле су дужне да у року од две године од дана ступања на снагу закона ускладе своје статуте и друга општа акта са Законом о физичкој култури и да поднесу

пријаву за упис промена у регистар (члан 77). Правно гледано, такво решење је суштински представљало законско претварање приватне у друштвену својину. Последњи Закон о физичкој култури, пре Закона о спорту из 1996. године, донет је 1990. године. Чланом 8. тог закона задржано је решење да се у области физичке културе могу оснивати само друштвене организације, а чланом 12. је упућено на примену Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана у питањима која нису регулисана Законом о физичкој култури. Први *Закон о спорту Републике Србије* донет је крајем 1996. године. Полазећи од тога да је Устав Републике Србије укинуо друштвене организације, тај Закон о спорту је прописао да се спортске организације могу оснивати као удружења грађана, као предузеће или установе, у зависности од потреба и интереса оснивача. Прелазним одредбама тог закона, било је прописано да се постојеће друштвене организације физичке културе могу до краја 1997. године трансформисати, по сопственом избору, у *удружења грађана са друштвеним капиталом или у друштвена предузећа*. На прсте се могу избројати оне организације које су се трансформисале у друштвено предузеће, тако да су скоро све спортске организације које су постојале почетком 1997. године прешле у статус удружења грађана. Управо из те околности бројне спортске организације као удружења данас тврде да је сва имовина са којом данас располажу њихова имовина. Са становишта правног поретка такво становиште је проблематично и захтева целовит законодавни одговор у виду посебног закона, у коме би се разрешиле све дилеме шта је друштвени и државни капитал, односно имовина у спортским удружењима и савезима, а шта приватна својина и који би модел приватизације био за наш спорт најоптималнији. За дефинисање одговарајућег модела приватизације у спорту потребан је активни удео заинтересованих спортских удружења и савеза, имајући у виду, између осталог, и Уставом гарантовану слободу удруживања.

Одредбе важећег Закона о спорту су се у пракси показале као неприменљиве. Цео поступак приватизације је замишљен да се спроведе у две фазе. Прва се састоји из евидентирања података (пре свега о имовини) „спортских организација, спортских савеза, спортских друштва и спортских центара” (субјекти евидентирања), уписаних у одговарајући регистар на територији Републике Србије на дан 12. априла 2011. године, путем подношења евиденционе пријаве до 12. априла 2012. године (чл. 189 – 172. Закона о спорту). Санкција за неподношење евиденционе пријаве, са пратећом документацијом, јесте брисање из одговарајућег регистра, осим ако субјект евидентирања није био у могућности да поднесе евиденциону пријаву (немогућност благовременог прибављања прописане документације). Суштински значај ове фазе требао је да буде да субјект евидентирања достави документацију (потпуни листе непокретности или власнички лист, правноснажна одлука надлежног органа, исправа о правном послу сачињена у складу са законом, споразум о накнади за експроприсану непокретност и др.) из које би произлазило, односно било доказано право својине или право коришћења на спортским објектима и другим непокретностима. У случају да субјект евидентирања не докаже да је власник спортског објекта, сматраће се да је тај спортски објекат у државној својини. Податке о субјекту евидентирања и о спортским објектима које користи евидентира Министарство омладине и спорта. У пракси је ову фазу припреме за приватизацију пратило много проблема. До прописаног рока, мање од 50% организација у области спорта је поднело Министарству омладине и спорта евиденциону пријаву. Када су у питању они који су поднели пријаву, већином није достављена потпуна прописана документације. Уместо да покрене поступак гашења оних организација које нису поднеле евиденцину пријаву, Министарство омладине и спорта их је 2013. године позвало да накнадно доставе те пријаве. Већина се том позиву одазвала. Разлог зашто је тако поступљено је једноставан, а имајући у виду да је било у питању преко 50% организација у области спорта што би значило гашење спорта у Републици Србији. Неки од највећих клубова, спортских друштава и савеза нису поднели евиденциону пријаву, па би њихово гашење угрозило регуларност бројних такмичења. Сам поступак приватизације спортских организација (субјекти приватизације) требао је, у другој фази, да се спроведе применом прописа којима се уређује приватизација, осим ако самим Законом о спорту није друкчије уређено (чл. 173 – 181. Закона о спорту). Поступак приватизације могао је да се покрене иницијативом надлежног органа спортске организације или иницијативом министарства надлежног за послове приватизације уз сагласност Владе. Ако субјект приватизације, поред капитала у друштвеној својини, има и део капитала у државној својини, истовремено са продајом друштвеног капитала, могао би се продавати и државни капитал, уз сагласност Владе. После извршене продаје капитала и евидентирања акција у Акционарском фонду, спортска организација субјект приватизације донела би одлуку о промени правне форме у отворено акционарско друштво. То не важи уколико је спортска организације организована као удружења у којем је укупни друштвени, односно државни капитал мањински. У сваком случају, до окончања поступка приватизације у складу са Законом о

спорту забрањена је промена правне форме субјекта приватизације и промена власничке структуре капитала субјекта приватизације путем конверзије потраживања у трајни улог.

Од доношења важећег Закона о спорту, ниједан поступак приватизације по наведеном моделу није покренут. Два су основна разлога: недостаци у законским решењима и неприхватање прописаног модела од стране постојећих спортских организација. Режим приватизације из важећег Закона о спорту се показао као недоречен, нејасан и неконзистентан, а у појединим деловима је супротан природи спортског организовања. То важи како за поступак евидентирања имовине организација у области спорта тако и сам поступак приватизације. На пример, према члану 173. важећег Закона о спорту на поступак приватизације се примењују прописи којима се уређује приватизације у свим питањима која нису посебно регулисана у Закону о спорту. Са становишта бесплатне поделе капитала то је значило да би бесплатне акције добили бивши запослени у спортским организацијама. Ту, међутим, управо лежи неразумевање суштине спортског организовања. Највећи број (преко 95%) свих организација у области спорта је у статусу удружења грађана. У тим организацијама запослени су били скоро искључиво секретарице, економски, рачуновође, помоћни радници, док су спортисти, тренери, чланови управа имали само статус члана или највише неки уговорни однос са својим удружењем. Све до скоро ни професионални спортисти нису могли да заснују радни однос са својим клубом. Предвиђено решење значило би да ће се бесплатне акције делити онима који имају допринос у развоју одређеног клуба али неупоредиво мањи него спортске легенде клуба које су створиле имиџ и вредност неког клуба. Или, према члану 173. Важећег Закона о спорту субјект приватизације је искључиво „спортска организација”. Поставља се питање шта је са свим другим субјектима евидентирања (спортским друштвима и савезима) из члана 169. став 1. важећег закона у којима евентуално постоји друштвени, односно државни капитал. Коначно, чланом 178. важећег Закона о спорту је остављено нерешеним питање шта то добија купац капитала у спортској организацији као удружењу у којој је укупни друштвени, односно државни капитал мањински. Ако је смисао члана 178. важећег Закона о спорту да се приватизација спроводи само у оним спортским организацијама у којима је друштвени и државни капитал већински, онда је јасно да важећи Закон о спорту не регулише у потпуности приватизацију друштвеног капитала у спорту и да оставља нерегулисаним стање у највећем броју спортских организација. Ако је смисао члана 178. важећег Закона о спорту у томе да ће се продати друштвени капитал у свим спортским организацијама, али ће се у акционарско друштво претворити само оне спортске организације у којима је друштвени, односно државни капитал већински, док остале спортске организације остају у постојећем правном статусу као удружења, онда остаје нејасно шта то добија купац капитала (какве акције које се евидентирају у Акционарском фонду) када удружење нема свог власника, већ само чланове, нити се удружењем управља према власничкој структури.

8) Важећи Законом о спорту је прописана забрана сваке дискриминације спортиста и спортских стручњака. У пракси је, међутим, приметно изражено ограничавање права спортиста да прелазе из једне у другу спортску организацију чак и када немају закључен уговор са матичном спортском организацијом, условљавањима везаним за плаћање различитих накнада за развој, тренирање и слично. Допуштање такве праксе значило би и допуштање кршења Уставом зајамченог права на рад и слободан избор рада, пошто би „слободни” спортиста професионалац који жели да заснује радни однос са другом спортском организацијом морао претходно да нађе спортску организацију која је спремна да за њега плати „накнаду за трансфер”.

9) У пракси је приметна појава „тајних уговора” између спортисте и спортске организације, односно масовно се избегава регистровање свих уговора између спортисте и спортске организације код надлежног националног гранског спортског савеза.

10) Правни положај професионалних спортиста се већином не остварује онако како је прописано важећим Законом о спорту. Иако је још Законом о спорту из 1996. године било приписано да професионални спортиста треба да буде у радном односу са клубом, и такво решење задржано и у Закону о спорту из 2011. године, у пракси се то избегава на све могуће начине. Уместо уговора о раду закључују се разни уговори о професионалном игрању, уговори о професионалном статусу, уговори о професионалном ангажовању и сл. И када се таквим уговором предвиди да ће се додатно закључити и уговор о раду са спортистом, тек тада се отворе бројни други проблеми. Околност да наведени и слични уговори нису, по правилу, ни по садржини ни по форми уговори о раду у смислу Закона о раду, а да би професионални спортиста требао да има радни однос са клубом, отвара бројна питања и проблеме: каква је правна природа уговора о професионалном ангажовању, какав је однос уговора о професионалном ангажовању и уговора о раду који би спортиста накнадно закључио, како на статус спортисте утиче чињеница да у исто време има два уговора са клубом (када постаје слободан играч и сл.), шта ако спортиста не закључи уговор о раду након закључења уговора о професионалном ангажовању, да ли уговором о професионалном ангажовању спортиста пружа

услуге спортском клубу, да ли се и уговор о професионалном ангажовању и уговор о раду обавезно региструју у савезу, какав је однос анекса уговора о професионалном ангажовању и анекса уговора о раду и др. Та питања не би смела да се постављају у савременом професионалном спорту и нашим професионалним спортистима мора бити обезбеђен исти статус и иста права која имају у земљама са уређеним професионалним спортом у Европи.

11) Накнада од трансфера спортиста је један од најважнијих извора прихода домаћих спортских организација. Међутим, приметне су бројне злоупотребе и неправилности у процесу уговарања и реализације трансфера, због којих су наши клубови знатним делом и у постојећим финансијским проблемима.

12) Један од највећих проблема домаћег спорта је неконтролисан одлив младих спортиста у иностранство или из „малих” средина у велике градове, уз невођење рачуна о укупном развоју малолетних лица и поштовања начела најбољег интереса детета.

13) Важећим Законом о спорту нису прецизно регулисани услови које требају да испуне страни спортски стручњаци који раде у домаћем спорту.

14) Постојећи систем стручног оспособљавања није дао у потпуности очекиване резултате. То представља озбиљан проблем за домаћи спорт, посебно имајући у виду да и даље немамо довољно школованог стручног кадра. Проблем је додатно усложњен неодговарајућом законском одредбом према којој спортским стручњацима треба дозвола за рад надлежног националног спортског савеза само када раде у спортским организацијама у оквиру савеза. Да је промена система стручног оспособљавања потребна проистиче и из података који су прикупљени током припрема овог закона о томе колико има акредитованих студијских програма у области спорта на високошколским установама у Републици Србији и колико је лица стручно оспособљено кроз програме стручног оспособљавања од почетка примене важећег Закона о спорту. Подаци су делимични јер неколико организација није Министарству омладине и спорта доставило податке о томе, у складу са важећим Законом о спорту.

Према подацима са сајта Комисије за акредитацију и контролу квалитета у Републици Србији је акредитовано 16 студијских програма за укупно 2260 студената. Акредитовани су следећи програми:

1) ОАС - основне академске студије / *Физичко васпитање и спорт; Менаџмент у спорту* /;

2) ОСС - основне струковне студије / *Тренер; Менаџмент у спорту; Рекреација; Студије на даљину* /;

3) САС - специјалистичке академске студије;

4) ССС - специјалистичке струковне студије /*Спорт на српском и енглеском језику*/;

5) ИАС - интегрисане академске студије;

6) ДАС - дипломске академске студије;

7) МАС - мастер академске студије / *Физичко васпитање и спорт; Физичко васпитање и спорт-Студије на даљину; Менаџмент у спорту; Менаџмент у спорту и рекреацији; Менаџмент тренажне технологије*/;

8) ДС - докторске студије : *Експерименталне методе хумане локомоције; Физичко васпитање и спорт; Менаџмент у спорту*;

9) ЗСП - заједнички студијски програм;

10) ДЛС - студијски програм на даљину /*Физичко васпитање и спорт-Студије на даљину* /.

Студијски акредитовани програми – Државни факултети (без докторских студија)

Назив едукативне установе	ОАС	ОСС	МАС	Број студената (укупно са ДС)
ФСФВ Београд	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ /160/	РЕКРЕАЦИЈА , СПОРТ /30+90/	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ /80/	374
ФСФВ Нови Сад	ПРОФЕСОР ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА И СПОРТА (180 ЕСПБ) /100/ ДИПЛОМИРАНИ ПРОФЕСОР ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА И СПОРТА (240 ЕСПБ) /250/	Акт упозорења ТРЕНЕР /25/ СПОРТСКИ МЕНАџЕР / 25/	Акт упозорења МАСТЕР ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА И ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА /100/	350 Напомена – истекла акредитација за све програме који су под Актом упозорења
ФСФВ Ниш	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ /195/	СПОРТ СПОРТ НА СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ ЈЕЗИКУ /30/ СПОРТ - СТУДИЈЕ НА ДАЉИНУ /30/ Спец.струковне студије - СПОРТ НА СРПСКОМ И ЕНГЛЕСКОМ /25/	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ /150/ ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ - СТУДИЈЕ НА ДАЉИНУ /48/	488
ФСФВ Приштина	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ /120/	/	ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ И СПОРТ /50/	175
Нови Пазар – департман – Спорт	СПОРТ И ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ /30/			30
Укупно				1417

Студијски акредитовани програми – Приватне високошколске установе (без докторских студија)

Назив едукативне установе	ОАС	ОСС	МАС	Број студената Заједно са ДС
Универзитет „Унион - Никола Тесла” – Факултет за спорт	МЕНАЏМЕНТ У СПОРТУ /90/ ТРЕНЕР У СПОРТУ /90/ СПОРТСКО НОВИНАРСТВО /40/		МЕНАЏМЕНТ У СПОРТУ /25/ МЕНАЏМЕНТ У ТУРИЗМУ И РЕКРЕАЦИЈИ /25/	270
Факултет за менаџмент у спорту – Алфа БК	МЕНАЏМЕНТ У СПОРТУ /90/		МЕНАЏМЕНТ ТРЕНАЖНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ /25/ МЕНАЏМЕНТ У СПОРТУ /25/	140
Висока школа за кошарку „Борислав Станковић”		СТРУКОВНЕ СТУДИЈЕ ЗА КОШАРКУ /80/		80
Висока школа струковних студија - Академија фудбала Београд		ТРЕНЕР /60/ СТРУКОВНИ МЕНАЏЕР /60/		120
Висока спортска и здравствена школа струковних студија		СПОРТСКИ ТРЕНЕР /110/ СПОРТСКИ МЕНАЏМЕНТ /33/		143
Спортска академија		СПОРТСКИ ТРЕНЕР /90/		90
Укупно				843

По завршетку студија на високошколским установама у Републици Србији могу се стећи следећа звања:

- Професор спорта и физичког васпитања;
- Дипломирани менаџер у спорту;
- Дипломирани Тренер;
- Менаџер у спорту;
- Мастер – професор спорта и физичког васпитања;
- Дипломирани Мастер менаџер у спорту;
- Доктор Наука у области спорта и физичког васпитања.

На основу изнетог прегледа може се закључити да се на високошколским установама у Републици Србији тренутно врши образовање спортских стручњака само за два спортска занимања, од 14, из Правилника о номенклатури спортских занимања и звања: тренер у спорту и спортски менаџер. Када су у питању тренери у спорту, недостаје податак, јер јавно није објављен, за које спортове (спортске гране) су акредитовани студијски програми. Према информацијама добијеним од националних спортских савеза, за значајан број спортова из Правилника о гранама спорта у Републици Србији не постоје студијски програми ни за тренере.

Када је у питању стручно оспособљавање, према подацима Министарства омладине и спорта, од почетка примене важећег Закона о спорту, програми стручног оспособљавања су реализовани на следећим високошколским установама и националним спортским савезима:

- ФСФВ у Нишу;
- ФСФВ у Београду;
- Факултету спорта Унион „Никола Тесла”;
- Академији фудбала;
- Спортској академији;
- Покрајинском Заводу за спорт и медицину спорта;
- ТИМС Нови Сад;
- ФСФВ у Новом Саду;
- Високој спортској и здравственој школи;
- Јога савезу Србије (од 30.4.2013);
- Савез Србије за бодибилдинг, фитнес и боди фитнес (од 28.4.2015.).

Реализовани су програми стручног оспособљавања за следећа спортска звања из Номенклатуре спортских занимања и звања: Спортски оперативни тренер (III ниво - 240 часова), Спортски учитељ (II ниво - 120 часова) и Спортски инструктор (III ниво - 240 часова).

Укупан број стручно оспособљених лица од 2012. до почетка 2015. по појединим организаторима стручног оспособљавања је:

- Факултет спорта и физичког васпитања у Нишу – 117;
- Факултет спорта и физичког васпитања у Београду – 329;
- Факултет за спорт Универзитета „Никола Тесла” – 78;
- Академија фудбала – 39;
- Јога савез Србије – 37.

Стручно оспособљавање спортских оперативних тренера у претходно наведених пет организација вршено је за следеће спортове (Аеробик, Аикидо, Атлетика, Биатлон, Бокс, Боћање, Боди билдинг, Ватерполо, Веслање, Го, Спортска гимнастика Дизање тегова, Једрење, Јога, Кјокушинкаи, Кошарка, Карате, Кунг фу, Кик бокс, Коњички спорт, Мачевање, Одбојка, Оријентиринг, Пливање, Перс, и групни фитнес, Поверлифтинг, Рагби 13, Ритмичка гимнастика, Рукомет, Роњење, Рвање, Скијање, Стрелаштво, Спортски плес, Стони тенис, Спортско пењање, Синхроно пливање, Савате, Теквондо, Тенис, Фудбал, Џудо, Шах). Оно што је, међутим, значајно поменути, број полазника у највећем броју наведених спортова је изузетно мали (од 1 до 10) у свим уписним роковима. Изузетак су у неколико кошарка, рукомет, одбојка, рвање, фитнес, ватерполо, рагби 13 и јога. Куриозитет је да је Академија фудбала организовала стручно оспособљавање за карате (38 полазника) и стони тенис (1 полазник).

Да је спорту Републике Србије потребан квалитативно другчији приступ унапређењу стручног рада у спорту произлази и из пројекта „Ко чини ваш тим”, који је реализовала Антидопинг агенција Републике Србије у сарадњи са Министарством

омладине и спорта. У оквиру пројекта анкетирано је путем упитника 348 врхунских спортиста (232 мушког пола и 116 женског пола), стипендиста Министарства омладине и спорта, из 46 националних спортских савеза. Реч је дакле о најбољим спортистима Републике Србије. Упитник су попунили 323 спортиста, а упитник је посебно анализирао особе које прате спортисте (спортски персонал или „sport entourage”: тренери, кондициони тренери, лекари и физиотерапеути). На питање коју школу су завршили њихови тренери, наши врхунски спортисти су навели: 1) ништа није уписано, немам тренера – 28,2%; 2) ДИФ у Београду – 23,5%; 3) не знам – 9,6%; 4) виша тренерска – 5,9%; 5) Факултет за спорт – 3,7%; 6) Висока спортска и здравствена школа – 3,7%; 7) Виша пословна школа – 3,1%; 8) Економски факултет – 2,8%; 9) ФОН – 2,8%; 10) ДИФ у Новом Саду – 2,5%; 11) ТИМС – 2,2%; 12) Војна академија – 2,2%; 13) Спортска академија – 1,5%; 14) Грађевински факултет – 1,5%; 15) Пољопривредна школа – 1,2%; 16) Виша медицинска школа у Земуну – 0,9%; 17) Виша електротехничка – 0,6%; 18) Техничка школа – 0,3%; 19) Гимназија – 0,3%; 20) Страни универзитет – 0,3%; 21) Факултет за менаџмент у спорту – 0,3%; 22) заслужни спортиста – 0,3%; 23) оперативни тренер – 0,3%; 24) Академија фудбала – 0,3%; 25) Факултет за спорт и физичко васпитање у Приштини – 0,3%; 26) Факултет шумарства – 0,3%; 27) Рударско геолошки факултет – 0,3%; 28) Дефектолошки факултет – 0,3%; 29) Машински факултет – 0,3%; 30) Филозофски факултет – 0,3%; 31) Природно математички факултет – 0,3%. Неки факултет има 53,49% тренера, вишу школу 21,39% тренера, средњу школу 18,93% тренера и основну школу 0,82% тренера. Највећи број тренера су бивши спортисти – 88,9%. Из посматране групе врхунских спортиста, само 7 спортиста није имало тренера, док су остали имали од једног до 14 тренера током каријере, у просеку 3,65 тренера.

Иначе, према важећем Закону о спорту и Упутству за регулисање рада персонала спортисте (менаџери, агенти, тренери, кондициони тренери, медицинско особље) које је усвојено од стране Извршног одбора Међународног олимпијског комитета у Дурбану 4. јула 2011. године, чланови персонала спортисте требају да буду адекватно квалификовани да би радили у својој области, кроз лиценце, сертификате или дипломе, поготову када су предложене од стране међународне федерације или националног спортског савеза.

15) Имајући у виду потребу заштите конкуренције у спорту, као и спречавање свих облика сукоба интереса који воде ка корупцији, значајан недостатак важећег Закона о спорту је одсуство одредби о томе ко може, односно ко не може да буде како власник спортске организације, тако и члан органа спортске организације.

16) У пракси је приметна злоупотреба аутономије спортских удружења у регулисању унутрашњих односа да се члановима намећу бројна ограничења и обавезе, уз ускраћивање суштинских чланских права. Таква ситуације је једним делом и узрочник стања у коме се налазе бројне спортске организације, јер лоша унутрашња организација и нерегулисани члански односи доприносе и неодговорном односу према имовини спортских организација.

17) Иако је важећи Закон о спорту исправно подстакао и омогућио арбитражно решавање спорова у спорту, у складу са упоредно–правним искуствима, у пракси су приметне значајне неправилности у конституисању и раду сталних арбитражних судова (високе таксе, мали број арбитра, проблематична независност арбитраже и др.), које дестимулишу учеснике у систему спорта да се обраћају тим арбитражама.

18) За разлику од Закона о удружењима грађана, важећи Закон о спорту не допушта спортским удружењима да се непосредно баве привредном и другом делатношћу како би прабавили неопходна средства за обављање спортских активности и делатности. У пракси се то показао као озбиљан проблем, јер спортска удружења располажу значајном имовином која им омогућава такво обављање делатности, коју су и обављали пре доношења важећег Закона о спорту.

19) Правни положај спортских привредних друштава, односно спортских организација које су регистроване као привредна друштва регулисан је у важећем Закону о спорту веома штуро, без уважавања специфичности спортских привредних друштава у односу на друга привредна друштва, пре свега у погледу власништва над уделима и акцијама. Преобликовање спорта у самосталну привредну сферу морало је наћи свој израз и у организационим облицима у којима се појављују спортске организације. Ако је у аматерском спорту и даље пожељно да спортске

организације буду организоване као удружења (грађана), професионални спорт је већ дуже време претежно упућен на различите облике привредних друštava као адекватан организациони оквир. У том погледу не само да спортске организације имају неки од облика привредних друштava него се и саме професионалне лиге све више организују као привредна друштva. У појединим земљама постоји законска или спортским правилима надлежног савеза прописана обавеза да професионални спортски клуб буде обавезно организован као привредно друштво. Један број земаља, углавном оне у транзицији, допуштају спортској организацији да сама изабере да ли ће бити удружење или привредно друштво. Од могућих и познатих облика привредних друштava, спортске организације у Европи су скоро искључиво организоване као: друштво са ограниченом одговорношћу, акционарско друштво и командитно друштво на акције. Прва два облика познаје и наш Закон о привредним друштвима, за разлику од командитног друштva на акције. Избор правне форме привредног друштva није у свим земљама ствар слободног избора спортске организације. На пример, у Великој Британији још од 1898. године сви фудбалски клубови су обавезно акционарска друштva, која су до 1980. године могла да највише 5% добити поделе као дивиденду, а од 1980. године највише 15%. У погледу спортских акционарских друштava треба посебно издвојити она која су изашла на берзу. Њихов број је још мали и везан је за фудбал, али зато имају веома висок удео у укупној „спортској индустрији”. Поред кубова који се котирају на берзи велики број клубова је организован као друштво са ограниченом одговорношћу или „обично” акционарско друштво. Углавном се може рећи да у појединим земљама доминира одређена правна форма привредних друштava у којој се организују клубови највишег ранга такмичења. У Енглеској су још од 1896. године први клубови променили правну форму „private social clubs” у корист „limited company”, са крајњим исходом да су од 1982. године сви фудбалски клубови Премијер лиге организовани као привредна друштva, с тим да имају на располагању избор између „private limited company” и „public limited company (plc)”. У Италији је Фудбалски савез још 1966. године наложио преобликовање професионалних клубова у правну форму „societa per azioni”, упоредиву нашим акционарским друштвима. Након што је одлука Фудбалског савеза прошла испитивање уставности, од 1982. године у Италији постоји за све спортске клубове који запошљавају професионалне спортисте, односно држе их под уговором, обавеза да се организују као друштво са ограниченом одговорношћу или акционарско друштво. У Француској од 1984. године постоји законска обавеза за фудбалске клубове да најмање свој професионални део воде као трговачко друштво, при чему је француско законодавство створило специфичне правне форме искључиво за спорт: „societe economie mixte sportive locale” и „societe a object sportif”. Разлика између њих је пре свега у томе што се код првог облика поред приватних лица као чланови друштva јављају и општине. У односу на опште право које важи за акционарска друштva, код спортских привредних друштava су направљене суштинске измене, као, на пример, обавеза да се добит реинвестира, да акције морају да гласе на име, да удружење мајка мора да задржи суштински утицај на спортско друштво капитала. Грчки закон о аматерском и професионалном спорту, допушта професионалним клубовима да бирају између статуса удружења и спортских акционарских друштava (предвиђена су нека посебна правила која не важе за друга акционарска друштva). Шпански закон о спорту утврђује обавезу за професионалне спортске клубове да се организују као акционарска друштva, са изузетком Реала и Барселоне који су у статусу удружења. Од сезоне 1999/2000. у швајцарској националној хокејашкој лиги могу да наступају само клубови који су организовани као друштво са ограниченом одговорношћу или акционарско друштво. Према пољском закону о физичкој култури, у професионалном спорту могу да се такмиче само клубови који су организовани као акционарска друштva. Назив спортског акционарског друштva може се слободно изабрати али мора обавезно имати додатак „спортско-акционарско друштво”. Најмање 70% акцијског капитала спортског акционарског друштva мора припадати домаћим правним или физичким лицима, и не могу се издавати повлашћене акције. Физичко или правно лице које у једном спортском акционарском друштву има више од 1% акцијског капитала не сме имати више од 1% акцијског капитала неког другог спортског акционарског друштva. Свему овоме треба додати и потребу да се спрече негативна искуства појединих земаља која су показала да треба спречити власнике спортских привредних друштava да у трци за брзом зарадом и не водећи рачуна о самој суштини спорта озбиљно угрозе регуларност такмичења и доведу у питање даљи опстанак чак и „реномираних” спортских клубова тако што ће, на пример, распродати све играче и остварену добит поделити као дивиденду.

20) Један од најозбиљнијих проблема домаћег спорта је везан за недовољно регулисање улоге и рада спортских посредника у трансферима спортиста и спортских стручњака. Томе треба додати и праксу уговарања права трећих лица над играчима, уступање права над будућим

приходима спортисте и сл., која у многоме ограничава слободу спортиста али и значајно умањује приходе домаћих спортских клубова, у корист разних, домаћих и страних, „менаџера”.

21) Једно од питања које је у пракси у последње време стварало доста проблема јесте рад различитих лица која пружају различите услуге стручног рада у спорту као претежну делатност (разне спортске школе, фитнес центри, спортски кампови и сл.), али која избегавају законску обавезу да се региструју као привредно друштво или одговарајући облик предузетништва, скривајући се иза спортских удружења која оснивају са рођацима, пријатељима. Важећи Закон о спорту у члан 3. став 1. тачка 2. дефинише шта се сматра спортским делатностима. У питању су „делатности којима се обезбеђују услови за обављање спортских активности, односно омогућава њихово обављање, а нарочито: организовање учешћа и вођење спортских такмичења, укључујући и међународна такмичења, обучавање за бављење спортским активностима и планирање и вођење спортских активности; спортско суђење; организовање спортских припрема и спортских приредаба; обезбеђење и управљање спортском опремом и објектима; стручно образовање, оспособљавање, усавршавање и информисање у области спорта; научноистраживачки и истраживачко-развојни рад у спорту; пропаганда и маркетинг у спорту; саветодавне и стручне услуге у спорту; спортско посредовање”. Спортске делатности се првенствено обављају од стране установа и привредних друштава у области спорта, у складу са чланом 110. важећег Закона о спорту. Проблем настаје што одређене спортске делатности, попут обучавања за бављење спортским активностима и обезбеђења и управљања спортском опремом и објектима, обављају и спортске организације, било да су основане као спортска удружења или спортска привредна друштва (члан 33. Закона о спорту), уз обављање спортских активности од стране спортиста. Фитнес је, на пример, грана спорта, која обухвата и рекреативни и такмичарски фитнес. Подучавање спортским вештинама у фитнесу и омогућавање спортског вежбања стављањем вежбачима на располагање опреме и простора обавља се и у фитнес спортским удружењима и у привредним друштвима за обављање спортских делатности и у одговарајућем облику предузетништва. Важећи Закон о спорту је у члану 95. прописао да правна и физичка лица која не учествују у спортским такмичењима и којима је претежна делатност спортско оспособљавање и спортско усавршавање трећих лица, а не чланова (школе фудбала, школе тениса, кампови и сл.) или омогућавање спортског вежбања (фитнес центри, други спортски центри и сл.), могу обављати спортске делатности само у облику привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва и не могу у називу имати реч „клуб” или реч „савез” или речи „спортски клуб”. У пракси се, међутим, овај члан скоро уопште не поштује. Разне спортске школе и фитнес центри се „крију” иза спортских удружења, приказујући „вежбаче” као чланове, плаћену накнаду за вежбање чланарином, а спортске инструкторе и „фактичке власнике” као ангажоване тренере или менаџере. Кажемо „фактичке власнике” јер су та лица правно гледано само чланови удружења, али се понашају као фактички власници удружења користећи одредбу члана 47. става 3. важећег Закона о спорту према којој спортско удружење може, у складу са статутом, имати различите категорије чланова, са различитим правима и обавезама, с тим да чланови исте категорије морају имати иста права и обавезе. Тако је могуће да само неколико (најмање три – нпр. муж, жена и рођак) лица имају статус редовног члана са правом управљања спортским удружењем а да сви вежбачи буду „придружени чланови”, без права управљања (гласа) удружењем.

22) Надлежни национални грански спортски савези су највише невладине организације у области спорта за одговарајуће гране спорта. Они чине врх пирамиде организовања у одређеној грани спорта. У једној грани спорта могуће је да постоји само једна организација која је на врху пирамиде, која је овлашћена да уређује и води цео систем „испод”, али је и одговорна за исправно функционисање тог спортског система, кроз доношење одговарајућих спортских правила, окупљање свих организација из гране спорта и руковођење обављањем спортским активностима и делатности у оквиру гране спорта. У пракси постоје бројни проблеми са остваривањем такве улоге „кровне организације” за одређену грану спорта. У више спортских грана је формирано више гранских спортских савеза који претендују да репрезентују национални спорт, како на националном тако и на међународном нивоу, имају национална (државна) првенства, организују националне репрезентације, доносе сопствена правила такмичења и обављања спортских делатности. С друге стране, постоји и тенденција код националних спортских савеза који немају „конкуренцију” на националном нивоу да или злоупотребљавају у односу на постојеће или могуће чланство свој доминантни положај или да не остварују своје законом утврђене функције. Такво стање озбиљно угрожава цео систем спорта.

23) Чињеница да од свих правилника из важећег Закона о спорту није донет само Правилник о школском спорту, довољно говори сама по себи о дубини проблема који постоји у погледу стања школског и универзитетског спорта. То је производ околности да у стручној

јавности и међу кључним организацијама у области спорта надлежним за школски спорт постоји системско неслагање о приоритетима и правцима развоја школског и универзитетског спорта у Републици Србији. Основна дилема која се при том постављала је: да ли је ту реч о спорту у школи или спорту око школе, и шта је ту приоритет: што веће бављење деце и студената спортом кроз школске, односно универзитетске спортске секције (и то првенствено оне која нису већ организована у некој спортој организацији) или спортска такмичења.

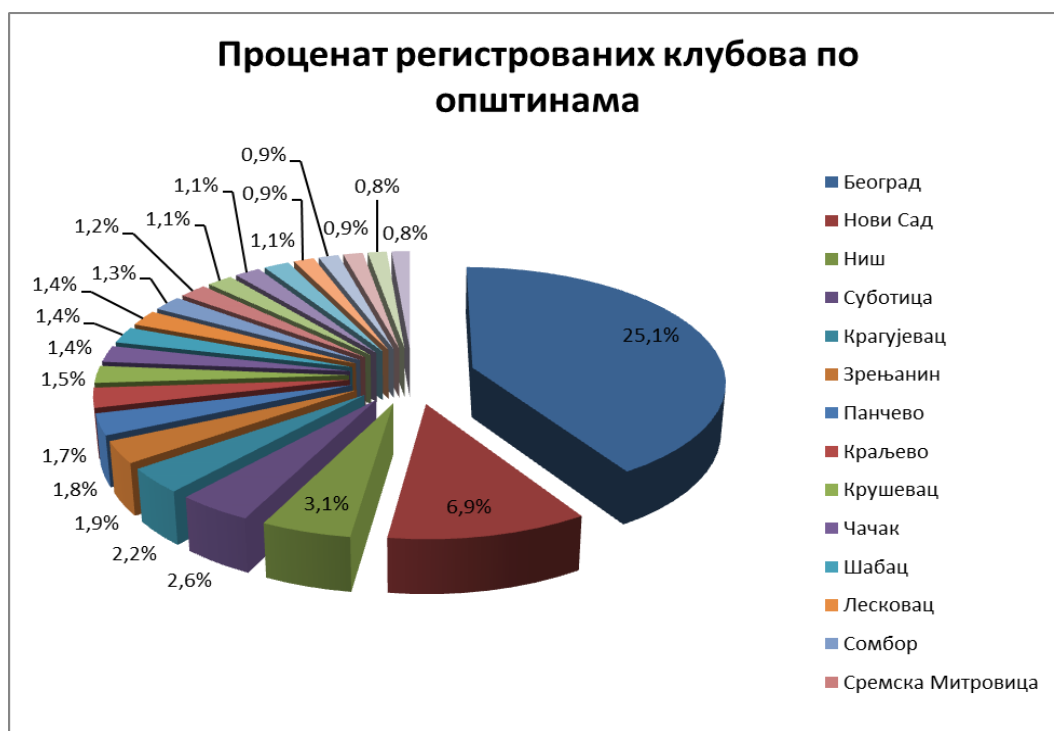
24) Савремена највиша спортска такмичења, нарочито професионална, захтевају испуњеност читавог низа предуслова, укључујући и приближно једнак „квалитет” (економски, инфраструктурни, спортски) свих учесника у такмичењу. У суштини је реч о познатом систему лиценцирања учесника у такмичењу који се заснива на прописивању и утврђивању испуњености одређених услова које треба да испуне сви учесници у такмичењу како би се обезбедио нормална и регуларан ток такмичења, током целе такмичарске сезоне. Учешће у такмичењу спортске организације која може у сред сезоне да напусти такмичење због нпр. лошег финансијског стања, доводи у питање не само регуларност целог такмичења него угрожава и друге учеснике такмичења. Национални грански спортски савези у многим спортовима нису установили систем лиценцирања учесника у националним, односно професионалним спортским такмичењима (дозвола за сезону), а и када су увеле такав систем њега се суштински не придржавају.

25) Четири године примене Закона о спорту су показале да је једна од крупних бољки нашег спорта неспровођење законских обавеза од стране учесника у области спорта. Једним делом је то последица малог броја спортских инспектора (три у Министарству омладине и спорта и четири у Покрајинском секретаријату за спорт АП Војводине) који не могу да „постигну” ни ванредни инспекцијски надзор по пријави, а камоли редовни инспекцијски надзор над 13.000 организација у области спорта (од којих око 3.000 на територији АП Војводине), без физичких лица у систему спорта. Од ефективног почетка рада службе за инспекцијски надзор у Министарству омладине и спорта (почетком 2012) примљено је укупно 427 предмета, у Покрајинском секретаријату за спорт (група за инспекцијски надзор) 390. Такво стање захтева да се изврши деконцентрација инспекцијског надзора тако што би се овлашћења поделила између Републике Србије, аутономних покрајина и јединица локалних самоуправа. При том је потребно детаљно уредити овлашћења и задатке спортских инспектора, како би се обезбедила ефикасност њиховог рада. Посебан проблем у остваривању улоге спортских инспектора у надзору над спровођењем Закона о спорту и пратећих подзаконских аката представља учесталост правног застаревања прекршајног поступка. Од 21 покренутог прекршајног поступка од стране републичких спортских инспектора донето је 7 осуђујућих пресуда, 4 поступка је обустављено због застарелости, 1 предлог је повучен, а у 9 поступака суд није предузео било какву радњу и поред ургенција спортског инспектора. Од два прекршајна поступка која су покренули покрајински спортски инспектори, оба су обустављена због застарелости. Велики број захтева који су поднети спортој инспекцији односио се на одлуке органа спортских организација и савеза за које је надлежан суд. Уочљив је проблем у пракси да учесници у систему спорта избегавају судско и арбитражно решавање спорова и покушавају да проблеме реше преко спортских инспектора. Основни разлог за непокретање арбитражног поступка и када је он могућ лежи у високим таксама које су утврђене од стране сталних арбитражних спортских судова. Радом спортских инспектора је констатован и проблем неспроводивости ликвидационог поступка над спортским удружењима и савезима према важећем Закону о спорту, због чега је тај део Закона сада уређен на другачији начин. Значајан проблем у вршењу инспекцијског надзора је и што надлежни национални грански спортски савези нису донели у складу са чланом 102. важећег Закона о спорту све потребе нормативне акте, а већина националних савеза није испунила обавезу да сви нормативни акти буду на интернет сајту националне федерације. То у значајној мери отежава инспекцији надзор јер није могуће утврдити спортска правила у одређеној грани спорта. У вршењу надзора уочени су озбиљни проблеми и у вези издавања дозвола за рад спортским стручњацима.

26) Коначно, законска решења треба сагледати и у светлу укупне правне организације спорта у Републици Србији и затупљености, односно масовности појединих спортских грана. Када се анализирају подаци из Регистра удружења, друштава и савеза у области спорта са почетка 2015. године може се уочити основна структура организованости спорта у Републици Србији, по правним облицима, гранама спорта и територијалној распрострањености. У Републици Србији је почетком 2015. године било 11.115 спортских удружења, 162 спортска друштва, 473 гранска спортска савеза, 433 територијална спортска савеза (укључујући и територијалне гранске савезе), 77 стручних спортских удружења и 60 других удружења и савеза у области спорта.

Територијална распрострањеност спортских удружења и савеза је неуједначена, што је унеколико и разумљиво имајући у виду број становника,

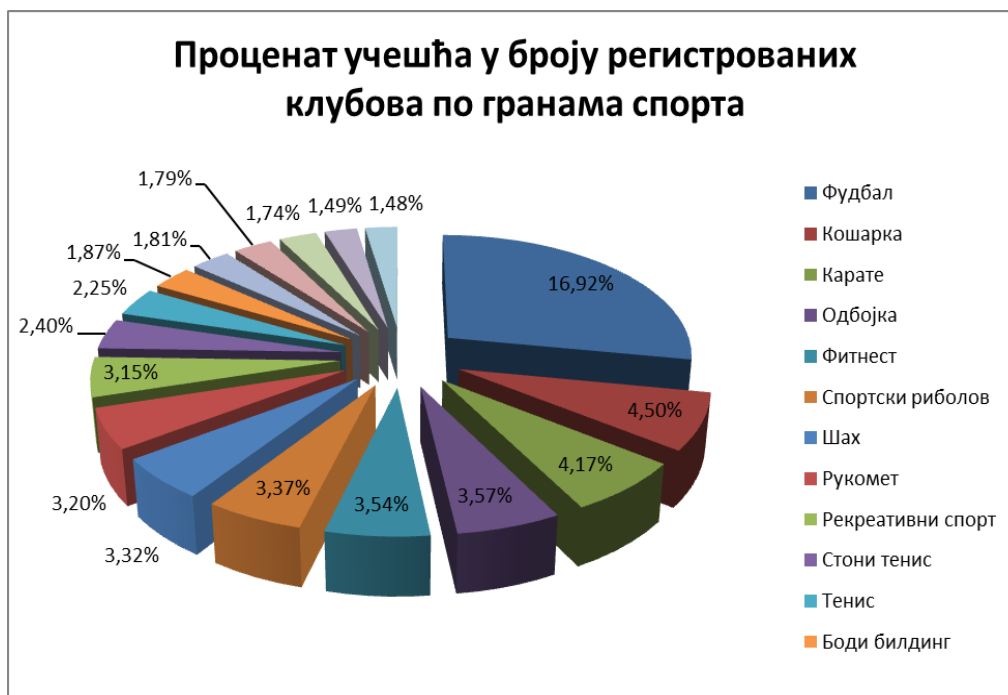
развијеност спортске инфраструктуре и друге карактеристике појединих јединица локалне самоуправе: Београд – 3127; Нови Сад - 855; Ниш – 385; Суботица – 324; Крагујевац – 269; Зрењанин – 237; Панчево – 230; Краљево – 212; Крушевац - 183; Чачак – 178; Лесковац – 169; Сомбор – 162; Сремска Митровица – 153; Јагодина – 143; Пожаревац – 142; Смедерево – 142; Вршац – 114; Ужице - 111; Ваљево – 109; Бачка Паланка – 105; Кула – 101; Рума – 101; Стара Пазова – 101; Кикинда – 99; Пландиште – 98; Лозница – 92; Пирот – 91; Параћин – 89; Нови Пазар – 83; Зајечар – 83; Инђија – 82; Трстеник – 82; Бор – 79; Врбас – 79; Петровац – 78; Аранђеловац – 74; Врање – 71; Бачка Топола – 70; Алексинац – 69; Оџаци – 66; Смедеревска Паланка – 65; Горњи Милановац – 64; Апатин – 62; Апатин – 62; Уб – 57; Шид – 56; Врњачка бања – 56; Бечеј – 55; Књажевац – 54; Ковин- 54; Пожега – 54; Топола – 54; Темерин – 53; Косовска Митровица – 51; Свилајнац – 51; Велика Плана – 51; Неготин – 49; Бујановац – 48; Кањижа – 48; Прокупље – 48; Жабаљ – 48; Бајина Башта – 46; Владимировци – 46; Житиште – 45; Кладово – 44; Сента – 44; Богатић – 42; Бела Црква – 41; Ћуприја – 41; Ковачица – 41; Лучани – 41; Алибунар – 40; Пећинци – 40; Велико Градите – 40; Лајковац – 38; Нови Бечеј – 38; Преполје – 38; Деспотовац – 37; Ивањица – 36; Србобран – 35; Власотинце – 35; Бачки Петровац – 33; Сокобања – 33; Варварин – 33; Кнић -32; Александровац – 31; Кучево – 31; Беочин – 30; Сечањ – 30; Бач – 29; Рашка – 29; Ада – 28; Ариље – 28; Прибој – 27; Ириг – 26; Дољевац – 25; Лепосавић – 25; Мајданпек – 25; Чајетина – 24; Крупањ – 24; Нови Кнежевац – 24; Тител – 24; Владичин Хан -23; Брус – 22; Чока – 22; Жагубица; 22; Бољевац – 21; Голубац – 21; Нова Црња – 21; Рача – 21; Жабари – 21; Мали Иђош – 20; Мало Црниће - 20; Мионица – 20; Сјеница – 20; Љубовија – 19; Баточина 18; Ћићевац – 18; Куршумлија – 18; Лебане – 18; Љиг – 18; Мерошина – 18; Тутин – 18; Блаце – 17; Мали Зворник – 17; Нишка бања – 17; Опово – 17; Сремски Карловци – 17; Димитровград – 16; Сурдулица – 16; Житорађа – 16; Бела Паланка – 14; Косјерић – 14; Нова Варош – 14; Звечан – 14; Зубин Поток – 14; Бабушница – 13; Прешево – 13; Сврљиг – 13; Приштина – 12; Коцељева – 12; Лапово – 12; Рековац – 12; Бојник 11; Штрпце – 10; Ражањ – 9; Осечина – 8; Босилеград – 6; Гацин Хан – 6; Гњилане – 6; Медвеђа – 6; Косовска Каменица – 5; Липљан – 3; Трговиште – 3; Косово Поље – 2; Витина – 2; Вучитрн – 2; Црна Трава – 1; Обилић – 1; Ораховац - 1.

Као што се из датог прегледа може видети, једна четвртина свих организација у области спорта у Републици Србији је на територији Града Београда.

Пет најзаступљенијих спортова у Републици Србији према броју регистрованих организација су: фудбал, кошарка, карате, одбојка и спортска рекреација (рачунајући заједно рекреативни спорт и спорт за све), Преглед броја спортских удружења и савеза по гранама спорта је следећи: фудбал – 3047 (16,92%); кошарка – 811 (4,50%); карате – 750 (4,17%); одбојка – 643 (3,57%); фитнес – 638 (3,54%); спортски риболов – 606; шах – 598; рукомет – 576; рекреативни спорт – 567; стони тенис – 431; боди билдинг – 337; атлетика – 326; пливање – 323; стрељаштво – 313; џудо – 269; кик бокс – 267; бокс – 263; аеробик – 223; плес (спортски, модерни – 249; планинарство – 241; аеробик – 223; мото спорт – 221; спорт за све – 201; аикидо – 2013; гимнастика – 201; скијање – 176; спортски ауто мото – 175; куглање – 171; јога – 169; џу џицу – 157; теквондо – 152; бициклизам – 148; мма борилачки спорт – 130; подводни спорт – 129; ваздухопловни спорт – 128; рвање – 126; коњички спорт (неолимпијске дисциплине) – 124; коњички спорт (олимпијске и ФЕИ дисциплине) – 116; пикадо – 107; ватерполо – 101; дизање тегова 98; школски спорт - 93; спорт особа са инвалидитетом – 93; савате – 92; екстремни спортови – 92; кајак кану – 86; кунг фу вушу – 85; стреличарство – 83; мотонаутика – 74; боћање – 72; оријентиринг – 67; самбо – 64; маи таи – 61; раднички спорт – 61; спортско пењање – 60; пеинтбол – 60; једрење – 59; веслање – 55; рафтинг – 55; билијар – 52; триатлон – 47; бадминтон – 47; бриџ – 43; амерички фудбал – 43; традиционални спортови - 41; рагби – 39; кендо – 39; скијање на води – 37; кјокушинкаи – 37; џет ски – 34; рагби 13 – 32; мачевање – 32; клизање – 32; хокеј на леду – 31; универзитетски спорт – 30; синхроно пливање – 29; повер лифтинг – 28; голф – 26; мулти спортови – 241; спорт особа са инвалидитетом, глуви и наглуви – 24; хокеј на трави – 24; електронски пикадо – 23; бејзбол – 22; летеће мете – 21; спортска спелеологија -20; соколски спорт – 19; софтбол – 19; сквош – 19; бовлинг – 19; сеоски спорт – 18; ски алпинизам – 18; кинолошки спорт -18; сеоски спорт – 18; спорт особа са инвалидитетом, слепи и слабовиди – 17; спид бадминтон – 17; преферанс – 17; строн мен – 16; ролер спорт – 16; практично стрељаштво – 15; биатлон – 15; лифе савинг – 14; спорт особа са инвалидитетом, специјална олимпијада - 13; санкашки спортови – 13; ашикара каикан – 13; го – 12; крикет – 11; спорт у полицији – 11; карлинг – 10; спорт у дијаспори – 10; сумо - 9; спорт у војсци – 9; спортски лов -8; флорбол -8, Туг-оф-вар – 7; миниголф – 7; крофтол- 7; драгон боат – 7; лакрос – 6, скајбол – 5; модерни петатлон – 5; електронски спорт – 5; боб – 5; сурфинг – 4; флајинг диск – 4; поло – 3; софт тенис – 1; следдог – 1, кастинг – 1; банди – 1. Као мулти спортске организације (регистроване за више грана спорта) регистровано је 55 организација.

2) Који су жељени циљеви доношења закона?

Циљ Закона је да се омогући максимално повећање обухвата бављења грађана спортом, а да се, с друге стране, одржи и даље развије домаћи врхунски спорт. Доношење новог Закона о спорту је изузетно важно са становишта потребе унапређења система спорта у Републици Србији,

Кроз доношење Закона омогућиће се:

- 1) установљење система спорта у складу са релевантним међународним документима у области спорта;
- 2) дефинисање пирамидалне структуре спорта, како на државном, тако и невладином нивоу, са јасним дефинисањем надлежности, права, обавеза и одговорности у зависности од одговарајућег нивоа (држава, покрајина, град, Град Београд, општина – национални савез, спортска друштва, спортска удружења);
- 3) стварање основа за доношење и имплементацију дугорочне Националне стратегије развоја спорта у Републици Србији, као и доношење дугорочних програма развоја спорта на територији аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе;
- 4) афирмација аутономије спортских савеза у регулисању унутрашњих односа;
- 5) унапређење стручног рада у спорту;
- 6) стварање оквира за повећање обухвата бављења спортом деце, младих, жена, старих, хендикепираних, на радном месту;
- 7) подршка и подстицање бављења спортом на вишим нивоима (врхунски спорт), уз дефинисање приоритета;
- 8) обезбеђење планирања изградње потребних спортских објеката и заштита намене постојећих спортских објеката;
- 9) унапређење здравствене заштите спортиста;
- 10) дефинисање основних права и обавеза спортиста и афирмација положаја спортиста;
- 11) установљење система праћења стања у спорту и информационог система спорта у Републици Србији;
- 12) дефинисање услова за обављање спортских активности и делатности, њихово разграничење у зависности од врсте активности и делатности и од тога да ли је у питању професионални или аматерски, односно масовни спорт;

- 13) дефинисање конзистентног и транспарентног система финансирања спорта из јавних прихода (буџет) са различитих нивоа јавних власти, као и контрола трошења добијених средстава;
- 14) развој и унапређење школског спорта и установљење функционалног система школских спортских такмичења;
- 15) проширење надлежности и улоге Националног савета за спречавање насиља и недоличног понашања у спорту;
- 16) спречавање негативних појава у спорту;
- 17) дефинисање оквира за организовање спортских такмичења, посебно за организовање великих међународних спортских такмичења на територији Републике Србије;
- 18) децентрализација, односно деконцентрација појединих државних функција у области спорта;
- 19) остварење ефикасног и делотворног надзора над обављањем спортских активности и делатности;

У дефинисању законских решења којима се требају такви циљеви остварити узета су обзир сва релевантна документа међународних организација чија је чланица Република Србија, као и Европске уније (као земља кандидат). У том погледу при изради Закона посебно су узети у обзир следећи документи:

- 1) Уједињене Нације:
  - Међународна повеља о физичком образовању и спорту УНЕСКО-а,
  - Резолуција Генералне скупштине Уједињених нација 58/5 - „Спорт као средство за промоцију образовања, здравља, развоја и мира”;
- 2) Савет Европе:
  - Европска спортска повеља,
  - Кодекс спортске етике,
  - Европска повеља о спорту за све,
  - Европски Манифест - Млади и спорт,
  - Препорука бр. Р (95) - „О значају спорта за друштво”,
  - РЕЗОЛУЦИЈА - „О принципима доброг управљања у спорту”,
  - Препорука бр (99) 9 - „О улози спорта у продубљивању социјалне кохезије”,
  - Препорука (2003) 6 - „О унапређењу физичког образовања и спорта за децу и младе свим државама Европе”,
  - Препорука (2000) 17 - „О правилима о одрживости у спорту: партнерство између спорта и животне средине”,
  - Препорука број (86) 18 – „Европска повеља о спорту за све - особе са инвалидитетом,
  - Препорука број (88) 8 – „Спорт за све – старије особе”,
  - Резолуција број 2/75 – „О улози јавних власти у развоју спорта за све”,
  - Резолуција број 27 (1996) 1 – „Спорт и локалне власти”,
  - Завршна декларација Европске конференције о спорту и локалним властима: „Спорт за све: улога и одговорности локалних власти”,
  - закључци семинара: „Спорт и локалне власти” (Мадрид, 1979),
  - Европска повеља о локалној самоуправи,
  - Европска урбана повеља;
  - Основни принципи статуса невладиних организација у Европи;
- 3) Европска унија:
  - Изјава из Амстердама о значају спорта,
  - Декларација из Нице о специфичним карактеристикама спорта,
  - Бела књига о спорту и Бела књига о спорту 2,
  - пресуде Европског суда правде у области спорта,
  - Уговор о функционисању Европске уније (Лисабонски уговор).

Анализа кључних предложених решења у односу на постојеће стање (status quo)

У односу на постојеће стање, односно у односу на решења из важећег Закона о спорту кључна решења из Закона су следећа.

1) Дата је дефиниција спорта, спорта деце, талентованих спортиста, организација у области спорта, професионалних спортских клубова, спортских екипа, надлежних националних и међународних спортских савеза и професионалне спортске лиге. Измењене су дефиниције спортске рекреације, професионалног спортисте, врхунског спортисте, националног спортског такмичења и организатора спортске приредбе. Утврђено је, такође, да мишљење да ли нека активност, односно делатност спада у спортску активност, односно делатност и којој спортској дисциплини и спортској грани, односно области припада, као и који међународни спорски савез има статус надлежног међународног спортског савеза у складу са овим законом, у случају потребе, даје Министарство омладине и спорта, а на основу претходно прибављеног стручног мишљења Спортског савеза Србије и Олимпијског комитета Србије.

2) Из Закона су изостављене одредбе о приватизацији јер је након доношења важећег Закона о спорту донет и нови закон којим је уређена приватизација друштвене и државне имовине и капитала, којим је квалитетно на другчији начин уређена та област, уз остављање веома широког спектра модела за приватизацију, важећа решења нишу свеобухватна, а сложеност решавања овог питања у области спорта захтева доношење посебног прописа узимајући у обзир све што је напред наведено.

3) Како би се с једне стране осигурала аутономија спортских удружења и савеза, али с друге стране обезбедило адекватно уређење обављања спортских активности и делатности путем аутономних спортских правила, прописује се да је надлежни национални грански спортски савез онај национални спортски савез који уређује путем спортских правила обављање спортских активности и спортских делатности у одређеној грани спорта, у складу са Законом о спорту, с тим да се статус надлежног националног спортског савеза стиче актом министра надлежног за спорт (у даљем тексту: Министар). Закон афирмише аутономије организација у области спорта и утврђујући обавезност спортских правила које доносе надлежни национални спортски савези. Спортска правила непосредно се примењују на сва лица која су, непосредно или посредно, обухваћена надлежностима надлежног националног спортског савеза. Надлежни национални спортски савези усаглашавају своја спортска правила са спортским правилима надлежног међународног спортског савеза, а, имајући у виду пирамидалну структуру светског спорта, у случају да нису усаглашена или да надлежни национални спортски савез није донео одговарајућа спортска правила непосредно се примењују спортска правила надлежног међународног спортског савеза. Наравно, осим ако нису у супротности са императивним одредбама националних закона. Тиме се елиминишу проблеми које је пракса показала и конституише се јасна пирамидална структура спорта са јасним правима, обавезама и надлежностима у тој пирамиди.

4) Како би се јасно разликовао аматерски од професионалног спорта Законом је прописано да у аматерским спортским такмичењима мора најмање 80% спортиста да буде у статусу спортисте аматера. Права, обавезе и одговорности спортиста аматера уређују се законом, спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза и општим актима спортске организације, а права, обавезе и одговорности спортиста такмичара аматера, којима се обезбеђује новчана накнада за бављење спортом, и уговором између спортисте и спортске организације (уговор о стипендирању малолетног спортисте за спортско усавршавање и уговор о бављењу спортом).

5) Детаљно је уређена заштита података о личности и приватности у области спорта.

6) Права, обавезе и одговорности професионалних спортиста уређују се законом, спортским правилима надлежног националног гранског спортског савеза,

колективним уговором или правилником о раду и уговором о раду између спортисте и спортске организације. Законом су утврђена основна питања која се уређују тим уговорима.

7) Полазећи од потребе заштите спортиста од сваког вида искоришћавања и чињенице да су они по правилу много слабија страна у односу на спортске организације, као и од судске праксе Европског суда правде Европске уније (посебно у чувеном случају „Босман”) и упоредноправне судске праксе у погледу заштите права спортиста, законом је забрањена свака непосредна и посредна дискриминација спортиста у обављању спортских активности, с обзиром на неко лично својство, пол, статус, опредељење или уверење, укључујући и дискриминацију професионалних спортиста и спортиста који желе то да постану, у погледу запошљавања, зараде или услова рада, осим када се прављење разлике, односно стављање спортисте у неповољнији положај у односу на друге спортисте у истој или сличној ситуацији темељи на самој природи или стварним и одлучујућим условима обављања одређене спортске активности, и да су циљеви који се тиме желе постићи оправдани. Ништаве су одредбе уговора између спортисте и спортске организације, спортских правила и општих аката спортске организације којима се утврђује дискриминација спортисте. Спортисти који нема пуноважно закључен уговор са одређеном спортском организацијом (спортиста аматер без уговора, уговор истекао, утврђена ништавост уговора или једнострано раскидање уговора због неиспуњења уговорних обавеза), или је такав уговор споразумно раскинут, не може бити спортским правилима ускраћено право закључења уговора са другом спортском организацијом, односно прелазак у другу спортску организацију и наступања за њу као спортисте. Допуштање такве праксе значило би и допуштање кршења Уставом зајамченог права на рад и слободан избор рада, пошто би „слободни” спортиста професионалац који жели да заснује радни однос са другом спортском организацијом морао претходно да нађе спортску организацију која је спремна да за њега плати „накнаду за трансфер”. Коначно, у случају раскида уговора између спортисте и спортске организације, спор између спортске организације из које спортиста одлази и спортске организације у коју прелази о износу и плаћању уговорене накнаде за трансфер или накнаде за развој, односно обуку (тренирање) не сме утицати на спортске активности спортисте и право наступа за спортску организацију у коју је прешао. Кршење забране дискриминације даје оштећеном спортисти право на накнаду претрпљене штете.

8) Уређено је питање плаћање тзв. накнаде за развој, односно обуку спортиста приликом преласка у другу спортску организацију. Накнада за развој, односно обуку спортисте обрачунава се само приликом закључења првог професионалног уговора у складу са спортским правилима надлежног националног и међународног спортског савеза, на основу улагања, односно стварних трошкова спортске организације/организација које су допринеле развоју спортисте, с тим да се као последња година обуке може рачунати она година у којој је спортиста напунио 21 годину. Спортска организација из које спортиста одлази не може да потражује накнаду за развој, односно обуку спортисте уколико је спортиста или његов родитељ или старатељ тој спортској организацији плаћао чланарину или накнаду за бављење спортским активностима, спортску опрему и спортске припреме, односно мора бити сразмерно умањена. Осим тога, накнада се не може потраживати ако је уговор спортисте са спортском организацијом раскинут кривицом спортске организације, као и након престанка развоја, односно обуке спортисте.

9) Како би се спречила досадашња пракса постојања „тајних уговора” између спортисте и спортске организације, закон прописује да се уговор и све измене и допуне уговора, укључујући и споразумни раскид уговора, између спортисте и спортске организације закључује у писаној форми и оверава у складу са законом. Овакво законско решење не искључује и праксу националних спортских савеза који захтевају

да се уговори између спортисте и спортске организације и региструју код тог савеза. Такође се утврђује обавеза да се сви односи између спортисте и спортске организације у вези обављања спортских активности и делатности уреде једним уговором.

10) Уговор између спортисте и спортске организације потписују спортиста и лице овлашћено за заступање спортске организације, а у случају да је спортиста малолетно лице уговор се може закључити само уз писану сагласност оба родитеља, односно старатеља, оверену у складу са законом, а на основу претходно утврђене здравствене способности малолетног спортисте.

11) Закон на прецизнији начин дефинише правни положај професионалних спортиста и уговора које закључују са својим клубовима, него што је то до сада био случај. Професионални спортиста се дефинише као спортиста који се бави спортском активношћу као јединим или основним занимањем као и други спортиста који има статус професионалног спортисте у складу са спортским правилима надлежног међународног спортског савеза. На пример, према правилима ФИФА која важе у целом свету, професионални играч (који мора имати уговор о раду са својим клубом) је сваки онај играч који од свог клуба добија накнаду која је већа од трошкова које прави својим играњем у клубу (у Немачкој је то 300 евра). Професионални спортиста закључује са спортском организацијом уговор о раду, у складу са законом. На основу тога, професионални спортиста има сва права, обавезе и одговорности из радног односа у складу са законом којим се уређује рад, ако овим законом или спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије утврђено. Уговор се закључује на одређено време, најдуже до пет године, и њиме се „на једном месту” регулишу сви односи између спортисте и спортске организације, укључујући и зараду и друга примања која немају карактер зараде. Такво решење је потребно најмање из два разлога: 1) према правилима већине међународних спортских федерација, професионални уговори се закључују за период од најмање једне до највише пет године; 2) интерес је српског спорта да што дуже задрже у земљи младе играче, а то је према спортским правилима могуће само ако имају важећи уговор. Сваки други уговор који би се закључио између професионалног спортисте и спортске организације био би ништав. Када су у питању малолетна лица прописано је да Малолетни спортиста при закључењу и извршењу уговора о раду са спортском организацијом ужива посебну заштиту прописану законом којим се уређују услови за заснивање радног односа и рад лица млађих од 18 година. Законом се регулише да се под другим примањем професионалног спортисте које нема карактер зараде сматрају: новчана и друга награда за постигнуте спортске резултате, накнада трошкова смештаја, исхране и путовања за време спортских припрема и спортских такмичења, новчана и друга накнада на име закључења уговора, накнада за коришћење лика спортисте и друга слична примања. Таквим законским решењем се у значајној мери олакшавају давања спортских организација за порезе и доприносе.

12) Полазећи од низа немилых догађаја када је на домаћим спортским приредбама „настрадао” спортиста услед здравствених проблема, укључујући и смртне случајеве, и праксе да здравствене прегледе врше лекари који нису довољно едуковани, Закон прописује да спортиста може учествовати на такмичењу ако је у периоду од шест месеци пре одржавања спортског такмичења, утврђена његова општа здравствена способност. Такође, Закон прописује да се поред опште утврђује и посебна здравствена способност за одређене спортске гране у периоду од шест месеци пре одржавања спортског такмичења, а за одређене спортске гране и у краћем периоду, у складу са правилником који споразумно доносе министар надлежан за здравље и министар надлежан за спорт. У односу на решења из важећег Закона о спорту, здравствена заштита у области спорта се Законом квалитативно унапређује тако што се, с једне стране, обавеза утврђивања опште и посебне здравствене способности за бављење спортом проширује како на спортске стручњаке, тако и на све спортисте (не само

такмичаре као до сада) који се укључују о организоване спортске активности у организацијама у области спорта, док се с друге стране, с обзиром на кадровске и друге потенцијале уводи да општу и посебну здравствену способност утврђује надлежна здравствена служба чиме се даје могућност да се овим послом баве, поред здравствених установа и приватна пракса, као и здравствени радници и сарадници који обављају здравствену делатност. За разлику од постојећег решења према коме су трошкови утврђивања здравствене способности за бављење спортом увек били на терет или спортске организације или спортисте, прописује се, имајући у виду друштвени значај бављења деце спортом, да су трошкови здравствених прегледа малолетних спортиста узраста од шест до 14 година обухваћени обавезним здравственим осигурањем у случајевима када се ти прегледи обављају у здравственим установама.

13) Имајући у виду да су, с једне стране, трансфери спортиста међу најзначајнијим изворима прихода домаћих спортских клубова, а да су, с друге стране, приметне бројне злоупотребе и неправилности у процесу уговарања и реализације трансфера, Закон по први пут регулише уговоре о трансферу спортиста и уговоре о уступању спортиста. Тако је прописано да спортиста који има закључен уговор са спортском организацијом може за време трајања тог уговора прећи у другу спортску организацију на основу писаног и овереног у складу са законом уговора о трансферу спортисте или уговора о уступању спортисте закљученог између спортске организације са којом спортиста има пуноважно закључен уговор у складу са овим законом и спортске организације у коју прелази, уз писану и оверену у складу са законом сагласност спортисте, у складу са законом и спортским правилима. При том, на накнаду која се плаћа домаћој спортској организацији на основу уговора о трансферу или уговора о уступању спортисте који је закључен са страном спортском организацијом не плаћа се порез на додату вредност уколико је тај порез плаћен од стране спортске организације у коју спортиста прелази. Таквим решењем се избегава двоструко опорезивање у случају када је страна спортска организација платила порез на додатну вредност у својој земљи. Како је један од највећих проблема не само домаћег спорта него и у светским оквирима неконтролисани одлив младих спортиста у иностранство или из „малих” средина у велике градове, уз невођење рачуна о укупном развоју малолетних лица, Законом је прописано да међународни трансфер, односно прелазак малолетног спортисте у страну спортску организацију није дозвољен, осим у посебним случајевима утврђеним спортским правилима надлежног међународног спортског савеза. С друге стране, и национални трансфер, односно прелазак малолетног спортисте у домаћу спортску организацију изван места пребивалишта, односно боравишта малолетног спортисте није дозвољен, осим ако је прелазак одобрен од стране надлежног националног гранског спортског савеза у складу са критеријумима и у поступку утврђеним спортским правилима. Наведени критеријуми морају бити у складу са Законом и спортским правилима надлежног међународног спортског савеза за ту грану спорта.

14) Уводи се обавеза за надлежне националне гранске спортске савезе да осигурају спортисту, односно спортског стручњака који наступа за националну спортску репрезентацију од последица несрећног случаја за време наступа за националну спортску репрезентацију, уколико спортиста, односно спортски стручњак није обухваћен обавезним осигурањем од последица несрећног случаја за време обављања спортске активности од своје спортске организације.

15) Утврђена је забрана да се деца излажу спортским активностима и физичким вежбањима која могу да угрозе или погоршају њихово здравствено стање или да негативно утичу на психосоцијални и моторички развој или образовање.

16) Имајући у виду недостатак стручног кадра у спорту и чињеницу да су према Закону о спорту из 1996. године више стотина лица имала статус спортског стручњака на основу завршене неке више тренерске школе, да би тај статус изгубили

доношењем важећег Закона о спорту, закон прописује да су спортски стручњаци лица која имају одговарајуће више или високо образовање у области спорта, односно физичке културе или су оспособљена, у складу са Законом о спорту, за обављање одређених стручних послова у спорту, ако законом није друкчије одређено. Полазећи од тога да у домаћем спорту раде бројни страни спортски стручњаци, Закон прописује да се страни спортски стручњаци, односно лица са страним држављанством који имају одговарајуће образовање или стручну оспособљеност у области спорта, у складу са законом државе чији су држављани сматрају спортским стручњаком у смислу Закона. Такође, Закон предвиђа да стручни рад у спорту могу обављати спортски стручњаци који испуњавају услове предвиђене Законом и поседују дозволу за рад, предвиђену правилима надлежног националног гранског спортског савеза и правилима надлежног међународног спортског савеза. Имајући у виду бројне проблеме које у пракси имају спортски стручњаци са завршеним високим образовањем у области спорта и физичке културе при добијању дозволе за рад од стране националних гранских спортских савеза, прописује се да лица која су завршили одговарајући акредитовани студијски програм у високошколској установи и стекла одговарајуће стручно звање у области спорта, у складу са законом, стичу дозволу за рад у спортској грани на коју се студијски програм односи која одговара стручном називу, односно спортском звању које су стекли, ако испуњавају услове из члана 30. став 1. Закона. Коначно, имајући у виду значај стручног рада са децом, али и правила надлежних међународних спортских савеза, прописује се да стручно васпитно-образовни рад са децом могу обављати само спортски стручњаци који имају одговарајуће образовање у области физичког васпитања и спорта или су посебно оспособљени за стручни рад са децом у складу са важећим Законом о спорту. Полазећи од одредби Закона о младима, под децом се сматрају лица која имају мање од 16 година живота.

17) Сматрајући да постојећи систем стручног оспособљавања у области спорта није дао очекиване резултате, Законом су извршене промене у дефинисању ко може да се бави стручним оспособљавањем у области спорта и под којим условима. Пословима стручног оспособљавања могу се бавити високошколске установе у области спорта, за она спортска звања која одговарају стручним називима који се у тим установама могу стећи. Под Законом утврђеним условима, стручним оспособљавањем се могу бавити и друге организације у области спорта, посебно национални грански спортски савези. Имајући у виду бројне проблеме који се у пракси јављају у вези обављања стручног оспособљавања у спорту како од стране високошколских установа тако и националних спортских савеза и удружења прописује се обавеза за све организације које се баве стручним оспособљавањем у спорту да то чине под условима и на начин утврђен актом који доноси Министар. Такво решење је постојало у Закону о спорту 1996. године и у пракси се показало као адекватније од постојећег. Министар надлежан за спорт ближе прописује услове за оспособљавање, а испуњеност тих услова утврђује спортски инспектор. Министар надлежан за спорт, такође, уређује наставни план и начин оспособљавања за обављање одређених стручних послова у спорту и утврђује образац и садржину уверења о завршеном оспособљавању за обављање одређених стручних послова у спорту. Концепт стручног оспособљавања спортских стручњака је утврђен по моделу који је примењен у закону којим је регулисано стручно образовање одраслих.

18) Полазећи од владајућих решења у међународним спортским правилима у вези уговорних односа спортских стручњака и спортских организација, прописује се да спортски стручњак заснива радни однос са спортском организацијом, закључењем уговора о раду, на неодређено време или на одређено време најдуже до пет година, а да се на закључење уговора између спортског стручњака и спортске организације сходно примењују одредбе Закона о спорту о закључењу уговора између спортисте и спортске организације. Бављење стручним радом у складу са уговором о стручном ангажовању сматра се радом ван радног односа, у складу са законом. У случају да се спортски

стручњак бави стручним радом у спортској организацији као члан спортског удружења без уговора, спортска организација доноси одлуку о именовању спортског стручњака за обављање одређеног спортског занимања у спортској организацији, у складу са законом и спортским правилима. Спортски стручњак, односно стручњак у спорту који се стручним радом бави као члан спортског удружења без уговора и без накнаде има права утврђена спортским правилима и општим актима спортског удружења. Уговором о раду спортски стручњак и спортска организација утврђују зараду и друга примања у складу са овим законом и законом којим се уређује рад, а уговором о стручном ангажовању утврђују се накнада за обављање стручног рада у спортској организацији и друга примања спортског стручњака у складу са овим законом.

19) С циљем заштите регуларности такмичења, спречавања сукоба интереса и створеног „зачараног круга” људи који обављају функције у спорту, утврђује се да чланови управе спортске организације, укључујући и заступника и ликвидационог управника, не могу бити: оснивачи, власници удела или акција, заступници, ликвидациони управници, запослени или чланови спортске организације која се такмичи у истом рангу такмичења; чланови управе и службена лица надлежног гранског спортског савеза, односно службена лица организације у области спорта која управља спортском лигом; власници и чланови органа спортских клубова; спортски посредници у одговарајућој грани спорта; која су осуђена за кривична дела против привреде, имовине и службене дужности, као и за следећа кривична дела: тешко убиство, тешка крађа, разбојничка крађа, разбојништво, утаја, превара, неосновано коришћење кредита и друге погодности, изнуда, уцена и зеленаштво, као и за кривична дела прописана законом којим је регулисано спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, спречавање допинга у спорту и намештање спортских резултата док трају правне последице осуде; која не могу бити чланови органа привредних друштава или удружења у складу са законом којим је уређен сукоб интереса у обављању јавних дужности.

20) Имајући у виду значај чланарина за спортске организације, али и економску снагу грађана Републике Србије који желе да се баве спортом или да се њихова деца баве спортом, као и циљ да се спорт учини доступним и не буде привилегија утврђује се да висина месечне чланарине за малолетна лица не може бити већа од једне десетине просечне зараде на нивоу Републике Србије утврђене од стране републичког органа надлежног за послове статистике за претходну буџетску годину. За разлику од постојећег законског решења, за пунолетна лица не постоји ограничење у погледу висине чланарине.

21) С обзиром да се у пракси злоупотребљава законска одредба да спортска удружења могу имати различите категорије чланова са различитим правима и обавезама, утврђује се да спортским удружењем у рекреативном спорту, односно спорту за све непосредно управљају сви чланови, са једнаким правом гласа. Такође, с обзиром на постојање злоупотреба надмоћи спортских организација и савеза над спортистима и другим члановима удружења, односно савеза, прописује се да члан спортског удружења не може бити дисциплински кажњен за коришћење својих права у складу са законом, спортским правилима и општим актима удружења.

22) Имајући у виду значај арбитражног решавања спорова у спорту, детаљније се регулише рад сталних арбитражних спортских судова који се образују при Олимпијском комитету Србије, Спортском савезу Србије и надлежном националном гранском спортском савезу, како у погледу надлежност, тако и у односу на правила поступка, организације, избора арбитра и арбитражних трошкова. Стални спортски арбитражни суд може бити надлежан и за решавање спорова који настану између чланова спортског удружења и спортског удружења у вези остварења чланских права и обавеза утврђених општим актима спортског удружења и спортским правилима, под условом да је надлежност сталног спортског суда за те спорове утврђена у статуту

спортског удружења или статуту надлежног националног спортског савеза. Међутим, општим актом спортског удружења не може бити прописана обавезност арбитраже, осим када је то утврђено спортским правилима надлежних међународних спортских савеза. Имајући у виду бројне приговоре који постоје у пракси у погледу рада постојећих сталних спортских арбитража, Закон прописује да актима о уређењу сталних спортских арбитража и бројем арбитра на листи арбитра мора бити осигурана независност, непристрасност, самосталност и компетентност спортске арбитраже у одлучивању и заштићена права учесника у поступку, укључујући и право странке у спору да има правног заступника. Да би се то осигурало, министар надлежан за спорт даје сагласност на те акте.

23) Полазећи од принципа доброг управљања у спорту и од тога да је спортско удружење организација његових „чланова”, Законом је прописано да је скупштина највиши орган спортског удружења. Ако статутом није друкчије одређено, скупштину чине сви чланови спортског удружења, са једнаким правом гласа. Скупштина спортског удружења се сазива најмање једанпут годишње, а обавезно одлучује о: усвајању, односно изменама и допунама статута спортског удружења; усвајању финансијских и ревизорских извештаја; статусним променама; престанку спортског удружења; другим питањима утврђеним законом и статутом спортског удружења. Одлука скупштине о промени статута, статусним променама и престанку спортског удружења доноси се већином гласова од укупног броја чланова скупштине, ако статутом није утврђено да је за доношење одлуке потребан већи број гласова. Како у пракси постоје спорови везани за проблем сазивања скупштине спортског удружења у ситуацији када управа (извршни орган) одбија да је сазове, Законом је, у складу са упоредноправним решењима, прописано да сазивање скупштине спортског удружења може тражити једна трећина чланова скупштине уз навођење дневног реда, а ако надлежни орган не сазове седницу скупштине, њу могу сазвати они чланови спортског удружења који су тражили њено сазивање. Скупштина се мора сазвати најкасније у року од 30 дана од момента подношења уредног захтева за одржавање скупштине спортског удружења, с тим да између подношења уредног захтева за одржавање скупштине и одржавања скупштине спортског удружења не сме да протекне више од 60 дана.

24) Чланови органа спортског удружења имају посебне дужности према спортском удружењу у погледу дужности пажње, дужности пријављивања послова и радњи у којима имају лични интерес, дужности избегавања сукоба интереса, дужности чувања пословне тајне и дужности поштовања забране конкуренције. Уговор између члана органа спортског удружења, односно заступника и спортског удружења може да се закључи по одобрењу органа спортског удружења одређеног статутом. На посебне дужности према спортском удружењу и последице повреде тих дужности сходно се примењују одредбе о посебним дужностима према друштву закона којим је уређен рад привредних друштава, ако Законом није друкчије прописано. Наиме, чланови органа и заступник спортског удружења често су у прилици и да својим одлукама не само располажу значајном имовином удружења (нпр. одлучивање о трансферима играча) него при том могу да одреде и даљу „спортску” судбину удружења. Имајући то у виду, Закон прописује да чланови органа спортског удружења одговарају солидарно за штету коју својом одлуком проузрокују спортском удружењу, ако је та одлука донесена грубом непажњом или с намером да се штета проузрокује, осим ако су били против доношења штетне одлуке или су се уздржали од гласања и то се констатује у записнику. Захтев за накнаду штете застарева у року од десет година од дана доношења одлуке којом је проузрокована штета спортском удружењу. Тужбу за накнаду штете може подићи скупштина спортског удружења, орган управе спортског удружења, заступник, надзорни одбор или чланови који чине 5% од укупног броја чланова спортског удружења и надлежни национални грански спортски савез, а ако спортско удружење користи средства у друштвеној или јавној својини и надлежни јавни

правобранилац. Одлуком спортског удружења може се одредити посебни заступник спортског удружења за поступак за накнаду штете. Остварена накнада штете припада спортском удружењу, а лице које је поднело тужбу има право на накнаду трошкова за вођење спора. Општим актима или одлукама органа спортског удружења не може се условити или забранити могућност подношења тужбе за накнаду штете. Поступак по тужби за накнаду штете не може бити окончан вансудским путем. Овакве одредбе Закона сходно се примењују и на радње заступника, заступника огранка спортског удружења, ликвидатора и стечајног управника којима је проузрокована штета спортском удружењу. Одсуство детаљних одредби о поступку за накнаду штете у важећем Закону о спорту у многome је спречавало поступке заштите интереса спортских удружења, па у пракси таквих поступака није ни било.

25) У потпуности се регулише правни положај статутарног заступника спортског удружења, укључујући и питање трајања и престанка мандата на који се именује.

26) Прописује се да чланови надзорног одбора не могу бити чланови управе и скупштине спортског удружења, што је до сада у пракси био случај и што је доводило до обесмишљавања улоге и функције надзорног одбора.

27) Детаљно су уређени разлози за престанак спортског удружења. Постојање околности које доводе до престанка спортског удружења утврђује решењем спортски инспектор, осим оних које се везане за добровољно гашење спортског удружења, статусне промене и промене правног облика и стечај. У случају добровољног гашења спортског удружења над њим се спроводи ликвидација. Поступак ликвидације спортског удружења спроводи се сходном применом одредаба закона којима се регулише ликвидација привредних друштава, ако Законом није друкчије изричито одређено. Током ликвидације престају овлашћења органа спортског удружења, осим у питањима која су изричито законом друкчије регулисана. У случају престанка спортског удружења из прописаних „принудних” разлога, спортски инспектор подноси Агенцији за привредне регистре у року од 15 дана од дана правноснажности решења спортског инспектора којим је утврђено постојање околности за престанак удружења пријаву за брисање спортског удружења из Регистра спортских удружења, друштава и савеза (у даљем тексту: Регистар). По добијању пријаве, регистратор који води регистар спортских удружења региструје у тај Регистар испуњеност услова за престанак спортског удружења и истовремено објављује оглас о томе на интернет страници Регистра у непрекидном трајању од 30 дана. Ако Регистар у року од 60 дана од дана објаве огласа не прими решење надлежног суда о отварању стечаја над спортским удружењем које престане, регистратор који води Регистар по службеној дужности брише спортско удружење из Регистра. Законом се регулише и питање одговорности за обавезе спортског удружења након његовог брисања из Регистра.

28) Према Закону, спортско привредно друштво може основати физичко и/или правно лице. Спортска привредна друштва региструју се код органа надлежног за регистрацију привредних субјеката. Да би обављало спортску делатност, спортско привредно друштво мора да има учлањене или уговором ангазоване спортисте, ангазоване спортске стручњаке у зависности од врсте делатности, обезбеђен одговарајући простор, односно објекат, одговарајућу опрему, одговарајућу унутрашњу организацију и финансијска средства, ако учествује у спортским такмичењима, осигурану безбедност у обављању спортских активности и делатности, и ако се те активности и делатности обављају као претежна делатност спортског привредног друштва. Поред тога, Законом је уведена обавеза за спортско привредно друштво да најмање 70% остварене нето добити у текућој години мора да реинвестира у спортску делатност тог друштва, како би се сачувала првенствено спортска делатност овог друштва. Како би се спречила могућност манипулације спортском организацијом, односно да она буде само „имиџ” за друге привредне послове. Законом је прописано да

спортска организација основана као привредно друштво, односно установа може да се бави спортским активностима и делатностима уколико се те активности и делатности обављају као претежна делатност привредног друштва, односно установе. Осим тога, из назива „спортског привредног друштва” мора бити видљиво да је у питању спортска организација и назив не сме доводити у заблуду у погледу циљева спортске организације или о томе о каквој се врсти правног лица ради. Имајући у виду специфичности спортских привредних друштава, Законом се прописује да исто лице не може директно, посредно или преко повезаних лица, у смислу закона којим се уређују привредна друштва, бити власник, односно имати уделе или акције у више од једног спортског привредног друштва у истом степену такмичења, а у оквиру исте гране спорта може имати уделе или акције на које отпада највише 5% основног капитала спортског привредног друштва само у још једном спортском привредном друштву. Осим тога, уделе, односно акције спортског привредног друштва не могу, директно, посредно или преко повезаних лица да имају лица чији послови и активности могу непосредно да утичу на такмичење у одговарајућој грани спорта, односно степену такмичења (спортске судује, спортски посредници, спортисти, тренери и др.), као и власници спортских кладионица. Стицање удела, односно акција супротно Закону било би ништаво. Коначно, на спортско привредно друштво основано у форми акционарског друштва не примењују се одредбе закона којим је регулисано преузимање акционарских друштава путем објављивања понуда за преузимање. Претходно наведеном, треба додати и одредбу Закона да се у професионалним спортским лигама могу такмичити само спортска привредна друштва. Прелазним одредбама Закона је утврђено да у професионалној спортској лиги могу да учествују и спортска удружења највише две такмичарске сезоне након ступања на снагу Закона.

29) Пословима посредовања приликом преласка спортисте из једне у другу спортску организацију и приликом закључења уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације може се бавити привредно друштво у области спорта, односно предузетник ако има ангажовано лице са одговарајућим спортским звањем и ако има дозволу за рад издату од стране надлежног националног гранског спортског савеза, као и друга лица у складу са правилима надлежног међународног спортског савеза (организација за спортско посредовање). Надлежни национални грански спортски савез издаје дозволу и утврђује услове и поступак за стицање дозволе за рад, с тим да Министар даје сагласност на акт којим су утврђени услови и поступак стицања дозвола. Уговор о посредовању са спортистом који нема потпуну пословну способност може се пуноважно закључити само уз претходну писану сагласност родитеља, односно старатеља оверену у складу са законом. Уговор о посредовању у спорту, као и све измене и допуне тог уговора, закључује се у писаној форми и оверава у складу са законом и обавезно садржи износ накнаде спортском посреднику, рок на који се закључује и обим овлашћења спортског посредника, укључујући и овлашћење за заступање, а у противном је ништав. Овај уговор се закључује на период од најдуже две године, с тим да између истих уговорних страна може бити по истеку овог рока поново закључен уговор о посредовању. Уговор између спортисте и спортске организације који је закључен уз посредовање или заступање спортског посредника мора садржати означање спортског посредника, а у противном је ништав. Спортски посредник може штитити интересе само једне стране из уговора о посредовању, а у супротном дугује накнаду штете лицу са којим има закључен уговор о посредовању. Одредбе Закона које се односе на спортске посреднике односе се и на сва физичка и правна лица која имају закључене уговоре о улагању у спортисте, односно спортске стручњаке на основу којих имају право на део прихода који произлази из обављања њихове спортске активности, односно делатности.

30) Како би се спречило да се иза спортских удружења крију у ствари организације за пружање стручних услуга у спорту, Законом је прописано да када спортско удружење обавља делатности пружања услуга стручног рада у спорту као

своју претежну делатност то представља основ за престанак таквог удружења, као што се и прописује да сви чланови спортских рекреативних удружења учествују у управљању удружењем са једнаким правом гласа.

31) Полазећи од чињенице да у великој већини спортова важи принцип: један спорт један савез, и да организација такмичења има значајне елементе економске активности, и уважавајући упоредноправна решења, закон прописује да је грански спортски савез који бројем окупљених чланова, спортским и друштвеним положајем или другим околностима има фактички монопол над обављањем спортских активности или на други начин има доминантан положај у одређеној спортској грани, дужан да прими у чланство у року од 60 дана од дана подношења уредног захтева за пријем у чланство, лица која испуњавају услове за обављање спортских активности и делатности прописане Законом и ако су њихова општа акта у складу са статутом тог савеза.

32) Надлежни национални грански спортски савези су највише невладине организације у области спорта за одговарајуће гране спорта. Надлежни национални грански спортски савез има искључиву улогу у одређеној грани спорта за репрезентовање националног спорта на међународним такмичењима и у међународним спортским савезима, организовање и вођење националних спортских такмичења и уређење обављања спортских активности и делатности путем спортских правила. Само један спортски савез може да стекне статус надлежног националног гранског спортског савеза у једној грани спорта, осим у случају спорта особа са инвалидитетом. Једна од битних функција националних гранских спортских савеза јесте да доносе спортска правила, односно уређују обављање спортских активности и делатности у подручју своје надлежности. Из околности да се националном гранском спортском савезу даје статус највише невладине организације за одређену грану спорта, проистекла је и потреба да се пропише обавеза за те савезе да у потпуности уреде односе у подручју своје надлежности путем спортских правила. Такође, поред до сада важећим Законом о спорту препознатих Спортског савеза Србије и Олимпијског комитета Србије са утврђеним правима, обавезама и надлежностима, Законом је препознат и Параолимпијски комитет Србије. Поред тога, проширене су надлежности и улога Завода за спорт и медицину спорта Републике Србије.

33) Да би се обезбедило несметано функционисање система спорта и у „кризним ситуацијама” које су се већ појављивале у пракси, Законом се прописује да Спортски савез Србије привремено остварује надлежности и права и обавезе из чл. 99, 100. и 106. Закона уколико у одређеној грани спорта или области спорта није образован надлежни национални грански спортски савез, односно надлежни национални спортски савез за област спорта или национални спортски савез изгуби статус надлежног националног гранског спортског савеза, односно надлежног националног спортског савеза за област спорта или надлежни национални грански спортски савез, односно надлежни национални спортски савез за област спорта не функционише у складу са овим законом, ако овим законом није другачије утврђено. Спортски савез Србије, такође, привремено остварује надлежности територијалног спортског савеза јединице локалне самоуправе у јединици локалне самоуправе у којој није образован територијални спортски савез или он не функционише у складу са Законом. То подразумева и обавезу Спортског савеза Србије да прати остваривање функција територијалних спортских савеза у јединицама локалне самоуправе и одобравање и реализацију програма, односно пројеката који се финансирају из јавних прихода у јединицама локалне самоуправе и два пута годишње подноси извештај Министарству омладине и спорта и јединицама локалне самоуправе о томе. Такође, Олимпијски комитет Србије привремено остварује функцију носиоца програма надлежног националног спортског гранског савеза олимпијског спорта у односу на задовољавање општег интереса у области спорта уколико у одређеној грани спорта није образован надлежни национални грански спортски савез или национални савез изгуби статус

надлежног националног гранског спортског савеза или надлежни грански спортски савез не функционише у складу са Законом, а све како би се спречила ситуација да услед непостојања или неодговорног поступања надлежног националног гранског спортског савеза спортисти из те гране спорта буду ускраћени за финансирање својих активности.

34) У делу Закона посвећеном остваривању општег интереса и потреба и интереса грађана у области спорта регулисана су два питања: 1) шта се сматра општим интересом у области спорта за Републику Србију, односно шта се сматра потребама грађана у области спорта које се задовољавају у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе; 2) на који начин се врши избор програма који ће се финансирати из јавних прихода.

35) У конципирању предложених решења, Закон је пошао од одговарајућих упоредноправних искустава, као и одредби Закона о буџетском систему, којим је прописано да се приликом извршења буџета морају поштовати принципи ефикасности и економичности, потпуности, тачности и јединствене буџетске класификације. Општи интерес у области спорта остварује се кроз финансирање и суфинансирање програма и пројеката и то на годишњем нивоу (годишњи програм) и по јавном позиву (посебни програм). Наведене програме носиоци програма достављају према динамици утврђеној Програмским календаром који је утврђен Законом. Поред тога, Законом су прописани услови и критеријуми за одобравање програма у складу са Законом, стратегијом развоја спорта и утврђеном категоризацијом. Годишње програме разматра и одобрава Министарство омладине и спорта, а за оцену програма Министар формира посебну комисију која, по разматрању тих програма, доставља предлог за одобрење програма. Са носиоцем одобреног програма, Министарство омладине и спорта закључује уговор о реализовању програма чија је садржина прописана законом, а уколико се носилац одобреног програма не одазове позиву за закључење уговора у року од 8 дана од дана позива, сматра се да је одустао од предлога програма. Закон прописује обавезу носиоцима одобрених програма да Министарству омладине и спорта на његов захтев, као и у роковима утврђеним уговором о реализацији програма а најмање једном годишње, доставе извештај са потребном документацијом о остваривању програма или делова програма и коришћењу средстава буџета Републике Србије. Министарство омладине и спорта може обуставити даље финансирање програма, односно једнострано раскинути уговор о реализовању програма ако носилац одобреног програма не достави извештај у року предвиђеном уговором. Министарство омладине и спорта врши надзор над реализацијом програма и наменском коришћењу одобрених средстава и једном годишње извештава Владу о коришћењу средстава буџета Републике Србије за остваривање општег интереса у области спорта. Средства добијена из буџета Републике Србије за реализовање програма којима се остварује општи интерес у области спорта морају се вратити даваоцу средстава заједно са затезном каматом од момента пријема, уколико носилац програма: нетачно или непотпуно обавести даваоца средстава о битним околностима везаним за одобрење и реализовање програма; својим пропустом не изврши програм у целини или га изврши у небитном делу; употреби средства ненаменски, у потпуности или делимично, или се не придржава прописаних или уговорених мера које су утврђене ради осигурања реализације програма; не достави у предвиђеним роковима потребне извештаје и доказе, иако га је давалац средстава претходно упозорио на неправилности и последице; престане да испуњава услове који су на основу овог закона потребни за добијање средстава; спречи или онемогући спровођење прописаних, односно уговорених контролних мера. Министарство омладине и спорта може захтевати повраћај дела датих средстава ако је програм само делимично реализован или је реализован са битним закашњењем, одговорношћу носиоца програма, осим ако су реализованим активностима постигнути битни ефекти програма. Министарство омладине и спорта врши по завршетку одобреног програма анализу реализације програма и постизања планираних ефеката и у случају да оцени да

планирани ефекти нису постигнути у битном делу пропустом носиоца програма, затражиће од носиоца програма да утврди одговорност лица која су реализовала програм. У опредељењу за овакав начин финансирања програма и пројеката у области спорта, посебно су узети у обзир и критеријуми Савета Европе за финансирање програма невладиних организација из јавних прихода и околност да такав режим важи за финансирање програма невладиних организација у другим областима. Трошкови програма којима се остварује општи интерес у области спорта и којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта морају се односити, по правилу, најмање 15% на активности повезане са спортом деце. Како би се искоренила досадашња негативна пракса финансирања са нивоа јединица локалне самоуправе првенствено само једне спортске организације или пар њих из исте гране спорта Закон прописује ограничења да се једној организацији у области спорта не може се одобрити више од 20% средстава од укупне суме средстава буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе предвиђених за финансирање програма из области спорта. Такође, ради потпуног праћења и укупног сагледавања улагања у спорт Закон прописује да аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и организације у области спорта чији се програми и пројекти у области спорта финансирају из јавних прихода Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и од стране јавних предузећа достављају Министарству омладине и спорта извештаји о одобреним и реализованим програмима и пројектима којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта, при чему се на овај начин добијени подаци обрађују и користе као јединствени информационал систем. Поред тога, Законом се прописује обавеза надлежних националних гранских спортских савеза да врше регистрацију и објављивање статута у складу са законом и да Министарству омладине и спорта доставе оверен превод статута надлежног међународног спортског савеза, укључујући и све измене и допуне статута, као и да објаве годишњи финансијски извештај и ревизорски извештај.

36) Желећи да подстакне приватна улагања у остваривање општег интереса у области спорта и задовољавање потреба и интереса грађана у области спорта, Законом је прописано да новчана средства која су правна лица донирала или на други начин поклонила спортском удружењу у спортовима за које је то утврђено одлуком министра сматрају се, уз сагласност министра и министра надлежног за послове финансија, трошком који представља пореску олакшицу, у складу са законом којим је уређен порез на добит правних лица. Средства остварена од пореских олакшица могу се користити искључиво за спортску инфраструктуру, унапређење стручног рада и рад са перспективним спортистима, с тим да корисник пореских олакшица мора обезбедити најмање 50% властитих средстава. Министар надлежан за послове финансија ближе уређује намену и начин контроле утрошака средстава добијаних по основу пореске олакшице.

37) Одредбе Закона и подзаконских аката донетих на основу Закона које се односе на услове, критеријуме и начин одобрења програма и пројеката, односно финансирање делатности којима се остварује општи интерес у области спорта, закључење уговора, подношење извештаја, контролу реализације и обавезу враћања добијених средстава, сходно се примењују и на програме, односно делатности којима се задовољавају потребе грађана у области спорта у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе. Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, преко својих органа, уређује ближе услове, критеријуме и начин и поступак доделе средстава из буџета покрајине односно јединице локалне самоуправе, односно одобрење програма за задовољавање потреба грађана у области спорта на територији покрајине односно јединице локалне самоуправе и начин јавног објављивања података о предложеним програмима за финансирање, одобреним програмима и реализацији одобрених програма. Уговор о одобрењу програма, односно пројекта којим се задовољавају потребе и интереси грађана у покрајини односно јединици локалне

самоуправе који је закључен супротно Закону или без постојања прописаног акта ништав је.

38) Решења која се у Закону прописују, а која се ослањају на Стратегију развоја спорта у Републици Србији за период 2014 – 2018. године, требају да отклоне све препреке на путу потпуног заокружења и дефинисања школског и универзитетског спорта. Суштинска је новина да се школа, односно универзитет ставља у центар свих активности на развоју школског спорта, уз потенцирање на обухвату бављења ђака и студената школским и универзитетским спортом. То не негира значај школских и универзитетских спортских такмичења, али их и не ставља у први план. Организовано ваннаставно бављење спортским активностима ученика и студената спроводи се кроз школске, односно студентске спортске секције, које организују школе и високошколске установе. Изузетно, уколико школа, односно високошколска установа нема услова за организовање самосталне спортске секције, организација спортске секције може се реализовати кроз сарадњу школе, односно високошколске установе са организацијом у области спорта. Школе, високошколске установе, наставници, ученици и студенти могу оснивати и одговарајућа школска, односно студентска спортска удружења За бављење деце, односно студената спортским активностима у оквиру школских, односно студентских спортских секција не може се наплаћивати новчана накнада. Организоване наставне и ваннаставне спортске активности имају приоритет у погледу коришћења школских спортских сала и терена у односу на активности лица изван школе. Ученици и студенти не могу бити укључени у ваннаставне спортске активности и спортска такмичења ако није претходно утврђена њихова здравствена способност за бављење школским односно универзитетским спортом. Утврђивање здравствене способности ученика узраста од шест до 14 година живота врши изабрани лекар педијатар надлежне здравствене установе током обавезног систематског прегледа у складу са законом, односно лекар специјалиста спортске медицине или педијатрије надлежне здравствене установе када се утврђивање здравствене способности врши изван систематског прегледа. Утврђивање здравствене способности врши се у складу са законом којим су уређени систематски прегледи школске деце и одредбама Закона којим су уређени здравствени прегледи спортиста такмичара. Трошкови утврђивања здравствене способности ученика обухваћени су обавезним здравственим осигурањем, у складу са законом, када се утврђивање здравствене способности врши у здравственој установи. Врхунски спортисти имају право на посебне услове при упису на студије на високошколским установама и на посебне услове студирања (организовање испита и теоријске и практичне наставе преко консултативног и менторског рада у терминима који су прилагођени потребама врхунских спортиста), у складу са општим актима високошколске установе. Високошколске установе обезбеђују и услове за бављење студената спортским активностима у складу са законом и општим актима високошколске установе.

39) Јавни спортски објекти се дефинишу као објекти јавне намене, у складу са законом. Тиме се омогућава да јавни спортски објекти могу бити у свим облицима својине, за разлику од сада важећег решења које је предвиђало да су јавни спортски објекти спортски објекти у државној својини. Дакле, према Закону за статус јавног спортског објекта је битна намена, а не облик својине. Законом се прописује да начин и услове коришћења од стране корисника јавних спортских објеката и услове обављања спортских активности и делатности у јавним спортским објектима утврђује Министар. Испуњеност услова утврђује спортски инспектор у поступку редовног инспекцијског надзора. Јавни спортски објекти се пројектују и граде у складу са законом, водећи рачуна да могу да се користе за више спортских грана, за различите нивое употребе од стране грађана, уз максималну временску доступност и уз претходну сагласност Министра дату на основу прибављеног мишљења од Завода за спорт и медицину спорта Републике Србије.

40) У случају отуђења спортског објекта који је у приватној својини, право прече куповине има јединица локалне самоуправе на чијој територији се спортски објекат налази, а супсидијарно аутономна покрајина и Република Србија. На остваривање права прече куповине спортског објекта примењују се одредбе закона којим је уређен промет непокретности.

41) Промена намене спортског објекта или његовог дела намењеног обављању спортских активности, може се одобрити уколико су испуњени следећи услови: 1) да је на одговарајући начин у другом спортском објекту који ће бити изграђен уместо постојећег објекта на територији исте јединице локалне самоуправе и који је, по правилу, за једну категорију виши од постојећег објекта у потпуности обезбеђено адекватно обављање спортских активности за које је био изграђен спортски објекат коме се мења намена; 2) да више не постоји потреба за конкретним спортским објектом; 3) да је промена намене у јавном интересу у битно већој мери него што је одржавање намене објекта. Претходна сагласност о испуњености наведених услова прибавља се од Министарства омладине и спорта. Наведеним решењима усвојен је флексибилнији модел одобравања промене намене спортског објекта, који би требао да омогући подизање нивоа и квалитета спортских објеката у складу са потребама организација у области спорта.

42) Установљава се вођење Јединствене евиденције свих организација у области спорта. Министарство омладине и спорта води Јединствену евиденцију удружења, организација и предузетника у области спорта. Регистарски орган који води Регистар установа у области спорта доставља Министарству примерак решења о упису у тај регистар у року од три дана од дана доношења решења ради уписа података у Јединствену евиденцију. Министарство обавештава спортско удружење, организацију и предузетника у области спорта о броју под којим је спортско удружење уписано у Јединствену евиденцију (број јединствене евиденције), а уједно обезбеђује јавну доступност података из Јединствене евиденције - преко интернета. Агенција за привредне регистре доставља Министарству без одлагања све регистроване податке о правним лицима и предузетницима у области спорта путем web сервиса ради уписа у Јединствену евиденцију.

43) Савези и организације у области спорта веома често се јављају као кандидати за организовање разних међународних такмичења и манифестација на територији Републике Србије. Та њихова активност повлачи за собом низ питања из надлежности Републике Србије, везаних не само за обезбеђење финансијских средстава него и за остваривање међународних односа, осигурање безбедности учесника, преласке граница, контролу промета робе, положај странаца и страних правних лица и друго. Анархија у конкурисању разних спортских организација и савеза за добијање организације међународних спортских такмичења и сложени проблеми који настају након добијања кандидатуре, захтевају да се уведе ред у тој области. Законским решењима се уводи ред у процес кандидовања за добијање великих спортских такмичења која би се одржала на територији Републике Србије. У конципирању утврђених решења пошло се од искустава која су стечена у примени важећег Закона о спорту, тако да су посебно услови за кандидовање прецизније регулисани.

44) С циљем изједначавања правног положаја спортских удружења и других удружења, прописује се да спортско удружење може ради прибављања средстава потребних за остваривање својих спортских циљева непосредно да обавља и привредну и другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности, под условима утврђеним Законом. У складу са „Основним принципима статуса невладиних организација у Европи” Савета Европе, спортско удружење може основати привредно друштво или друго правно лице, у складу са законом којим се уређују привредна друштва под условом да целокупну остварену нето добит тог основаног привредног друштва спортско удружење-оснивач користи за

остварење својих спортских циљева утврђених статутом. Закон уводи могућност да спортско удружење може и непосредно да обавља привредну делатност под следећим условима: да је привредна делатност у вези са статутарним циљевима тог спортског удружења; да је привредна делатност предвиђена статутом; да је привредна делатност мањег обима, односно да се обавља у обиму потребном за остваривање циљева спортског удружења; да је привредна делатност уписана у Регистар. Спортско удружење може да отпочне са непосредним обављањем привредне делатности тек након уписа у Регистар. Спортско удружење нема, међутим, право да остварену добит од привредне или друге делатности расподељује својим оснивачима, члановима, члановима органа спортског удружења, директорима, запосленима или са њима повезаним лицима. Под повезаним лицима сматрају се лица која су као таква утврђена законом којим се уређују привредна друштва.

45) У Закону се посебно утврђује обавеза свих организација у области спорта и лица која обављају стручно васпитни рад са децом у тим организацијама, као и свих чланова и запослених тих организација, да промовишу једнакост међу свом децом и активно се супротстављају свим врстама злоупотреба, злостављања, дискриминације и насиља, те како би се то обезбедило прописано је да ближе услове о начинима препознавања облика злостављања, злоупотребе, дискриминације и насиља од стране запослених и чланова у организацији у области спорта, споразумно доносе Министар и министар надлежан за унутрашње послове. Такође, Закон уводи дефиницију предшколског спорта.

46) Закон поклања посебну пажњу прописивању обавеза организаторима спортских приредби. Организатор је, тако, дужан да осигура несметано и безбедно одржавање спортске приредбе. Он је дужан да предузме како мере које омогућавају предупређење ризика настанка штете за учеснике, гледаоце и трећа лица (упозорења, истицање забрана, давање обавештења и упутстава и сл.), тако и мере којима се на повећане ризике утиче (безбедност спортског објекта, исправност и адекватност инсталиране и друге опреме, обезбеђење хитне медицинске помоћи, одвијање манифестације у складу са пропозицијама и др.). С обзиром да је насиље гледалаца честа појава на нашим спортским борилиштима, а да је донет посебан Закон о спречавању насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама, Закон уопштено утврђује обавезу за организатора да је дужан да предузме потребне безбедносне мере за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, у складу са законом и спортским правилима. Како би надлежни државни органи могли благовремено да реагују, Закон прописује и обавезу за организатора да пријави одржавање приредбе у складу са прописима којима се уређује јавно окупљање грађана. Такође, надлежни национални грански спортски савез дужан да покрене дисциплински поступак и примени дисциплинске мере утврђене спортским правилима против својих чланова (непосредних и посредних) који као организатори не предузму прописане мере за организацију спортске приредбе. Организатор спортске приредбе, односно службено лице надлежног националног спортског савеза дужно је и да не дозволи почетак спортске приредбе, односно да је прекине трајно или привремено ако нису испуњени прописани услови.

47) Застава и грб Републике Србије могу да се користе само на спортској опреми националних спортских репрезентација, спортских организација и спортиста надлежних националних гранских спортских савеза, Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије. Национална спортска репрезентација надлежног националног спортског савеза приликом учешћа на међународном спортском такмичењу употребљава грб, заставу и химну Републике Србије у складу са законом којим је уређена употреба заставе, грба и химне Републике Србије. Министар прописује јединствени визуелни идентитет националних спортских репрезентација на међународним спортским такмичењима. Оваквим решењима, која до сада нису постојала, омогућиће се јединствени визуелни идентитет свих репрезентативних селекција, како је то иначе уобичајено у међународном спорту.

48) Закон утврђује систем обавезног лицензирања спортских организација, у виду дозвола за сезону, које учествују на националним лигашким спортским такмичењима и професионалним спортским такмичењима, за разлику од постојећег факултативног система. Спортска сезона траје једну такмичарску сезону, ако спортским правилима надлежног међународног спортског савеза није друкчије одређено. Дозволу за сезону може добити само спортска организација која испуњава прописане услове за бављење спортским активностима и спортским делатностима и посебне услове за издавање дозволе за сезону утврђене од стране надлежног националног гранског спортског савеза. Надлежни национални грански спортски савез утврђује најмање следеће групе критеријума, односно услова за давање дозволе, у складу са законом: спортски; инфраструктурни; персонални и административни, односно организациони; правни; финансијски. Надлежни национални грански спортски савез утврђује испуњеност прописаних услова из пре почетка такмичарске сезоне и издаје дозволу. Финансијски услови обухватају и ревизију финансијских извештаја спортске организације и услове који се односе на финансијски фер плеј. Спортска организација-организатор националног, односно професионалног такмичења и надлежни национални грански спортски савез дужни су да имају запослено или ангажовано лице са одговарајућим спортским звањем које координира обављање послова који се односе на безбедност учесника спортских такмичења чији је организатор, као и лице са звањем спортског менаџера за оперативне, односно извршне послове.

49) Како би се у наредном периоду област спорта унапредила и како би се координирано створили услови за дугорочно планирање и доношење програма развоја спорта, Закон, с једне стране, прописује да Националну стратегију развоја спорта Влада доноси за период од десет година и да покрајине и јединице локалне самоуправе имају обавезу доношења програма развоја спорта на својим територијама, а са друге стране, прописује обавезу надлежних националних гранских спортских савеза да донесу програме развоја својих грана спорта.

50) Како би се у свему подигли стручни капацитети националних гранских спортских савеза, територијалних спортских савеза, професионалних клубова и спортских организација које се такмиче у националним спортским лигама Закон прописује обавезу да ове организације у области спорта морају да имају запосленог или ангажованог спортског стручњака или стручњака у спорту са положеним спортским стручним испитом, који се полаже пред комисијом коју чине истакнути стручњаци из области спорта, а чији програм, садржај, начин и трошкове полагања, као и остала питања, уређује Министар.

51) Како нема дугорочног планирања развоја спорта нити могућности доношења квалитетних одлука без поседовања релевантних података, Закон прописује да се воде следеће националне евиденције: 1) категорисаних и других спортиста такмичара; 2) предузетника у спорту; 3) организација у области спорта; 4) спортских стручњака и стручњака у спорту; 5) реализатора програма којима се остварује општи интерес у области спорта; 6) спортских објеката; 7) великих међународних спортских приредаба у Републици Србији; 8) резултати спортиста Републике Србије на великим међународним спортским такмичењима и националним спортским такмичењима; 9) физичких спортских повреда и начина њиховог лечења врхунских спортиста и спортиста националних спортских репрезентација. Садржај и начин вођења евиденција и садржај и образац пријава за упис у националне евиденције утврђује министар надлежан за спорт. Националне евиденције се воде као Национални спортски информационо-документациони систем, који се обрађује у облику компјутерске базе података, чији су подаци јавно доступни преко интернета. Организације и појединци у области спорта, дужни су да поднесу пријаву за упис у националне евиденције, најкасније до краја фебруара текуће године за претходну годину. Свака промена података који се воде у националној евиденцији такође мора да се пријави у року од 30 дана од настанка промене. Организација која се не упише у националну евиденцију у складу са законом не може бити носилац програма који се финансира из буџета јавних власти.

52) Прецизирана су овлашћења спортског инспектора која има приликом вршења инспекцијског надзора у вези предузимања мера на спровођењу Закона и пратећих подзаконских аката, као и спортских правила. Одредбе овог дела Закона су суштински промењене у односу на решења из важећег Закона о спорту. Надлежности у погледу инспекцијског надзора су Законом подељене између Министарства омладине и спорта, надлежног органа аутономне покрајине и надлежног органа јединице локалне самоуправе. На територији аутономне покрајине, инспекцијски надзор над радом покрајинских и територијалних спортских савеза врши надлежни орган аутономне покрајине, преко покрајинских спортских инспектора, као поверени посао. На територији јединице локалне самоуправе, инспекцијски надзор, осим за националне спортске савезе, **територијалне спортске савезе** и спортске организације које се такмиче у професионалним спортским лигама, врши надлежни орган јединице локалне самоуправе, преко градског, односно општинског спортског инспектора, као поверени посао. Спортски инспектор може бити лице које има стечено високо образовање из научне области правне науке или из области спорта и физичке културе на студијама другог степена (дипломске академске студије – мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, које има најмање пет година радног искуства у струци, положен државни стручни испит и који испуњава друге услове прописане за рад у органима државне управе. Спортски инспектори су самостални у раду у границама овлашћења утврђених законом. Спортски инспектор не може да обавља привредне или друге делатности и послове за себе или другог послодавца у области спорта, учествује у раду органа и радних тела организација које подлежу инспекцијском надзору у складу са овим законом, као ни да обавља друге службе, послове и поступке који су у супротности са положајем и радом спортског инспектора и штете његовој непристрасности и објективности у вршењу посла. Спорски инспектор спроводи поступак инспекцијског надзора и у поступку вршења инспекцијског надзора има овлашћења и обавезе у складу са Законом и законом којим је уређен инспекцијски надзор. Министарство омладине и спорта **је дужно да системски и континуирано планира и спроводи** обуку и друге облике стручног усавршавања спортских инспектора.

53) Закон прописује прекршајну одговорност организација и појединаца у области спорта различите тежине и висине запрећене казне у случају кршења Закона.

54) У оквиру прелазних и завршних одредаба Закона регулисана су различита питања везана за процес усаглашавања рада организација у области спорта са одредбама Закона од којих су посебно значајне оне које проистичу из опредељења да се процес приватизације друштвеног и државног капитала, односно имовине у спорту уреди посебним законом, а у циљу заштите те имовине, односно капитала и одредбе којима се омогућава несметано функционисање области спорта у ситуацијама када је за примену Закона потребан одређен временски рок за стицање услова за адекватну примену Закона.

3) Да ли су разматране могућности за решавање проблема без доношења акта?

Разматране су алтернативне могућности решавања проблема кроз усвајање измена и допуна Закона о спорту, али је број потребних измена и допуна толики да је, сагласно прописима и важећим правилима за израду закона, потребно донети нови Закон о спорту.

4) Зашто је доношење акта најбољи начин за решавање проблема?

Проблеми који постоје у пракси у области спорта није могуће разрешити без доношења новог Закона о спорту. Лоше економско, а у неким деловима и организационо, стање у бројним организацијама у области спорта, као и изузетно

велико избегавање примене важећих законских решења услед недостатка адекватних механизма превенције, контроле и санкционисања захтева да се хитно предузму адекватне законске мере како би се систем у области спорта у Републици Србији, с једне стране, заштитио од даљег пропадања, а, с друге стране, унапредио.

5) На кога и како ће највероватније утицати решења у закону?

Решења у Закону ће утицати на све субјекте у спорту (организације и појединци у области спорта) и све носиоце јавних власти. У члану 7. прецизирано је да се права и обавезе утврђене Законом подједнако односе на све организације у области спорта које имају своје седиште на територији Републике Србије и на свако обављање спортске активности и делатности на територији Републике Србије, осим када се на основу одредби самог Закона поједине обавезе односе на тачно одређене организације (нпр. националне спортске савезе).

Начин на који ће предложена решења утицати на субјекте у спорту је следећи.

1) Биће установљен јасан и транспарентан систем финансирања програма и пројеката организација у области спорта из буџета свих нивоа јавних власти, чиме ће се првенствено отклонити проблеми које имају спортске организације у јединицама локалне самоуправе у погледу доступности јавних средстава.

2) Омогућиће се да јединице локалне самоуправе постану оснивачи и власници спортских клубова које сада скоро у целости финансирају, а који су организовани као спортска удружења. То ће се обезбедити путем добровољног преобликовања спортског удружења у спортско привредно друштво и преношења оснивачких и својинских права на јединицу локалне самоуправе (уз њену сагласност).

3) Учесници у систему спорта ће у вези обављања спортских активности и спортских делатности међусобно закључивати тачно дефинисане, писане и оверене уговоре, у складу са упоредно-правним решењима.

4) Права професионалних спортиста из радног односа ће бити обезбеђена и заштићена.

5) Арбитражно решавање спорова у спорту ће бити доступније учесницима у систему спорта, а њихова права у том поступку заштићена.

6) Заштита права малолетних спортиста је испред, односно има предност у односу на сваки појединачни интерес других учесника у систему спорта.

7) Организацијама у области спорта ће бити обезбеђени порески подстицаји, који одговарају природи спорта, уз строгу контролу остваривања прописаних циљева таквих подстицаја. С друге стране, ти подстицаји треба да унапреде укупну наплату пореских обавеза од учесника у систему спорта и дестимулишу различите облике избегавања плаћања пореских обавеза и обавеза из социјалног осигурања спортиста и спортских стручњака.

8) Заштитиће се намена спортских објеката и обезбедиће се право прече куповине за јединице локалне самоуправе, аутономне покрајине и Републику Србију над објектима у приватној својини.

9) Установиће се јасна пирамидална структура организованости спорта. Међусобни однос надлежног националног спортског савеза и свих учесника у систему спорта из одговарајуће гране савеза биће уређен на јасан начин, уз прецизирање свих међусобних права и обавеза, заштиту од злоупотреба и осигурање улоге надлежног националног гранског спортског савеза да репрезентује национални спорт и води национална спортска такмичења.

10) Спречиће се да се иза непрофитних спортских удружења крију организације и појединци који у ствари искључиво обављају спортске делатности и путем истих стичу профити.

11) Приватизација друштвеног и државног капитала, односно имовине у организацијама у области спорта уредиће се посебним законом чиме ће се свеобухватно и уз препознавање и уважавање свих специфичности организација у области спорта решити вишегодишњи, сад већ деценијски препознат, а нерешен проблем.

12) Јасно ће се раздвојити шта је аматерски, а шта професионални спорт, шта су аматерска, а шта професионална спортска такмичења и које услове морају да испуне оне спортске организације које желе да учествују на највишим националним спортским такмичењима, посебно у професионалним спортским лигама.

13) Учесници у систему спорта ће подлегати чешћој и делотворнијој инспекцијској контроли која ће обезбедити и превентивно деловање, као и да сви учесници у систему спорта поштују своје законске обавезе, те да у случају непоштовања буду адекватно санкционисани.

14) Спортске организације и спортисти ће се заштити од злоупотреба тзв. права трећих лица на играчима и недефинисане улоге и права спортских посредника.

15) Организацијама у систему спорта се обезбеђује пуна слобода и аутономија у избору правног облика у коме ће да се оснују (спортско удружење, спортско привредно друштво, спортско друштво, спортски савез, спортска установа, спортска фондација), али у зависности од тог облика биће потребно и да испуне одговарајуће услове да би обављале спортске активности и спортске делатности.

Процена вероватноће и величине испољавања ефекта је позитивна, првенствено због унапређења система спорта. Ефекат ће свакако бити позитиван јер ће омогућити нашем спорту остајање у међународном систему спорта а повећаће обухват бављења грађана спортом. Позитивни ефекти би посебно требало да се испоље кроз успостављање рационалног, ефикасног, транспарентног и одрживог система финансирања организација у области спорта. У том погледу су посебно важни циљеви које би Закон требало да постигне: 1) свођење неправилности у финансирању програма организација у области спорта из јавних прихода, посебно у јединицама локалне самоуправе, на минимум; 2) повећање организационе структуре и финансијске одговорности учесника у систему спорта; 3) елиминисање „црних” токова новца у спорту и повећање пореских прихода кроз уважавање специфичности и потреба спорта.

Што се тиче утицаја које доношење овог закона има на индиректне субјекте, они би требало да буду позитивни. Постизање циљева на консолидацији финансијског стања организација у области спорта несумњиво ће допринети обезбеђењу интереса спонзора, донатора и поверилаца тих организација.

б) Какве трошкове ће примена закона изазвати грађанима и привреди, а нарочито малим и средњим предузећима?

Примена Закона неће изазвати значајније трошкове грађанима и привреди, а посебно малим и средњим предузећима. Шта више, примена Закона би требало да смањи трошкове грађана у односу на бављење спортом, посебно деце (нпр. ограничењем висине чланарине, ограничењем трошкова за плаћање службених лица на такмичењима и др.).

Примена закона производи одређене трошкове за организације и појединце у систему спорта, који, међутим, нису нови трошкови већ постоје не само од доношења важећег Закона о спорту већ и од Закона о спорту из 1996. године. У те трошкове спада, на пример, трошак организација које се баве стручним оспособљавањем у области спорта. Он се најмањим делом састоји у административној такси за стицање одобрења за обављање послова стручног оспособљавања јер се највећи део односи на трошак обезбеђења испуњености прописаних услова (просторних, кадровских, опрема и др.). Ти трошкови постоје још од 1996. године јер се још од тада тражи дозвола Министарства омладине и спорта за обављање послова стручног оспособљавања. Када се има у виду да организације које врше стручно оспособљавање наплаћују од

полазника накнаду, коју самостално одређују, у не малом износу, онда постаје јасно да су трошкови неупоредиво мањи од прихода који се остварује.

Један од трошкова који имају организацију у области спорта везан је за ангажовање квалификованих спортских стручњака. Према закону стручним радом у области спорта могу се бавити само лица која имају одговарајуће више или високо образовање у области физичког васпитања и спорта или су оспособљени за стручни рад у спорту у за складу за законом. Када је у питању стручни рад са децом, реч је о посебној стручној оспособљености. Ни ово није нови трошак за организације у области спорта јер он постоји још од Закона о спорту из 1996. године. Проблем је што након скоро двадесет година још није обезбеђено да се стручним радом у спорту баве само квалификовани спортски стручњаци већ се стручним радом и даље баве многа лица која највише што имају је „искуство” у бављењу спортом (бивши спортисти), а често ни то. Кад је у питању решење које се односи на стручни рад са децом треба констатовати да је оно повољније за организације у области спорта јер ће у будуће моћи да ангажују не само спортске стручњаке који су „школовани” већ и оне који су „стручно оспособљени” за рад са децом. Трошкови стручног оспособљавања су несумњиво мањи него трошкови школовања спортских стручњака. Такво решење је у потпуности усклађено са како реалним потребама нашег спорта тако и правилима надлежних међународних спортских савеза.

У трошкове везане за стручни рад у спорту спадају и трошкови везани за обављање послова посредовања приликом преласка спортисте из једне у другу спортску организацију, а пре све испуњеност услова да организација која се бави пословима посредовања мора имати ангажовано лице са одговарајућим спортским звањем и дозволу за рад издату од стране надлежног националног гранског спортског савеза. Међутим, ни овде није реч о новом трошку јер су ови услови постоје и према важећем Закону о спорту (чл. 95. и 96.), само су прецизније формулисани. Ови услови постоје и према спорским правилима највећих међународних спортских савеза. У одређеној мери може се чак рећи и да су трошкови мањи јер се законом прописује да дозвола за рад издата организацији за спортско посредовање од стране надлежног међународног спортског савеза сматра се важећом дозволом за рад.

На основу закона ће настати трошкови за она спортска удружења која нису поштовала члан 97. важећег Закона о спорту. Тим чланом је прописано да правна и физичка лица која не учествују у спортским такмичењима и којима је претежна делатност спортско оспособљавање и спортско усавршавање трећих лица, а не чланова (школе фудбала, школе тениса, кампови и сл.) или омогућавање спортског вежбања (фитнес центри, други спортски центри и сл.) могу оснивати само у облику привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва и не могу имати у називу реч „клуб” или реч „савез”. Како важећим законом нису обезбеђени механизми за спровођење ове одредбе, па ни прекршајне санкције за њено непоштовање, значајан број лица није поштовао ову одредбу већ се иза значајног броја спортских удружења „крију” у ствари организације за обављање спортске делатности. Законом се прописује да обављање наведених спортских делатности од стране спортског удружења које не учествује у спортским такмичењима представља основа за престанак спортског удружења, а предвиђена је и одговарајућа прекршајна санкција. Таква решења ће изазвати потребу да се један број спортских удружења угаси и да се уместо њих оснују привредна друштва или региструју одговарајући облици приватног предузетништва за пружање стручних услуга у спорту. Ови трошкови су оправдани не само зато што произилазе из непоштовања постојећег законског решења већ и зато што се обављањем наведених делатности стиче не мали приход, на који до сада нису плаћани одговарајући порези. Осим тога, ни корисници стручних услуга у спорту нису имали одговарајућу законску заштиту, посебно имајући у виду да се и они сматрају потрошачима у смислу Закона о заштити потрошача.

За један број спортских организација и националних спортских савеза, настаће на основу закона, нови трошак у виду обавезног осигурања врхунских спортских стручњака и врхунских спортиста који наступају за националне спортске организације, од последица несрећног случаја за време обављања спортских активности. Када је реч о обавезном осигурању врхунских спортских стручњака у питању је потпуно нов трошак са становишта законске обавезе. Међутим, у пракси и сада значајан број спортских организација већ осигурава ангажоване спортске стручњаке. Имајући у виду да у Републици Србији само неколико стотина спортских стручњака испуњава услове за стицање статуса врхунског спортског стручњака и да је њихова делатност веома блиска активностима спортиста које тренирају, изједначавање положаја у спортској организацији врхунских спортских стручњака и врхунских спортиста је потпуно оправдана. Врхунски спортски резултат није могућ без врхунских спортских стручњака. У осталом, одредба о обавезном осигурању врхунских спортских стручњака унета је у закон тек након јавне расправе о Нацрту закона, управо на основу захтева организација у области спорта и спортских стручњака. Насупрот овоме, законско решење везано за обавезно осигурање спортиста који наступају за националну спортску репрезентацију условљено је потребном заштите интереса националног спорта да на великим међународним спортским такмичењима наступају наши најбољи спортисти, независно од тога да ли је њихов клуб пропустио да их већ осигура од последица несрећног случаја. Највећи број спортиста ће већ бити покривен обавезним осигурањем у свом клубу, али је у потпуности оправдано да национални спортски савез сноси трошкове осигурања за оне спортисте репрезентативце који нису осигурани, имајући у виду њихов спортски допринос.

За спортске организације и националне спортске савеза постоје и одређени трошкови у вези вођења евиденција које закон прописује као обавезне. Таква је на пример евиденција трансфера, односно прелазака малолетних спортиста из једне у другу спортску организацију коју ће обавезно водити сви надлежни национални грански спортски савези или књига чланова коју обавезно воде сва спортска удружења и савези. Трошкови вођења књиге чланова нису нови трошкови јер и према важећем Закону о спорту обавезно је вођење књиге чланова. Вођење евиденције трансфера у одређеној грани спорта јесте са становишта закона нова обавеза али у пракси и сада највећи број савеза већ води такву евиденцију, поготову што је она обавезна и према спортским правилима многих међународних спортских савеза.

Значајан трошак за учеснике у систему спорта везан је за обавезне здравствене прегледе спортиста такмичара и спортских стручњака. Када су у питању спортисти такмичари није у питању нови трошак, јер он постоји још од Закона о спорту из 1996. године. Он је чак и значајно смањен законским решењем да су трошкови утврђивања здравствен способности за малолетне спортисте узраста од 6 до 14 година обухваћени обавезним здравственим осигурањем у складу са законом. Трошак који ће настати у вези обавезних здравствених прегледа спортских стручњака јесте нов, али је у потпуности оправдан са становишта заштите здравља спортских стручњака који равноправно учествују са спортистима у спортским припремама и на спортским такмичењима. Током јавне расправе су опште подржана законска решења о здравственим прегледима спортиста и спортских стручњака.

За организације у области спорта настају трошкови везани за усклађивање рада и општих аката са Законом, у року од годину дана од дана ступања на снагу Закона. Одређена законска решења ће несумњиво изазвати трошкове везане за измене статута спортских удружења и савеза, што ће захтевати сазивање скупштина и каснији упис промене података у регистру који води Агенција за привредне регистре. Међутим, прелазним одредбама Закона је предвиђено да се за промену података у Агенцији за привредне регистре која проистекне из потребе усаглашавања статута организација у области спорта са Законом, неће плаћати накнада, уколико се измене изврше у законом

остављеном року од годину дана од усвајања Закона. Када је у питању сазивање скупштине ни то не би у већини случаја требало да представља посебан додатни трошак јер и према постојећим законским решењем обавезно је одржавање најмање једне седнице скупштине удружења годишње, тако да се редовна седница скупштине може „искористити” за усвајање потребних измена статута. Битније је, међутим, да је већина измена везана за унапређење и олакшавање рада спортских удружења, што би све дугорочно требало да доведе до значајнијег смањења трошкова пословања. Тако је, на пример, Законом прописано да заступника спортског удружења више не мора да бира скупштина удружења, што ће значајно смањити трошак рада удружења јер у будуће неће бити потребно сазивање скупштине кад заступник поднесе оставку или му истекне мандат. Већина законских измена у вези рада спортских удружења и савеза проистекла је из анализе реалног стања у коме се налазе наше спортске организације и савези и на основу предлога који су добијени од стране управо спортских организација и савеза.

Када су у питању државни органи и организације надлежне за спровођење и праћење примене Закона, у Закону су садржана следећа решења:

– Министарство омладине и спорта врши надзор над применом Закона и прописа донетих на основу Закона и инспекцијски надзор, преко републичких спортских инспектора, и на националним спортским савезима, територијалним спортским савезима, спортским организацијама које се такмиче у професионалним спортским лигама и организацијама за обављање стручног оспособљавање у спорту. Министарство омладине и спорта решењем утврђује и испуњеност услова за обављање спортских активности и спортских делатности од стране организација и предузетника у области спорта и издаје дозволе за рад организацијама које се баве стручним оспособљавањем у области спорта. Министар омладине и спорта доноси и сва подзаконска акта из Закона која нису у изричитој надлежности Владе или других министарстава.

– Надзор над наменским и законитим коришћењем буџетских средстава којима се у складу са Законом финансирају програми којима се задовољава општи интерес и потребе и интереси грађана у Републици Србији, аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе врши надлежна буџетска инспекција.

– На територији аутономне покрајине, инспекцијски надзор над радом покрајинских и територијалних спортских савеза врши надлежни орган аутономне покрајине, преко покрајинских спортских инспектора.

– На територији јединице локалне самоуправе, инспекцијски надзор, осим оног који врше републички и покрајински спортски инспектори, врши надлежни орган јединице локалне самоуправе, преко градског, односно општинског спортског инспектора.

– На територији Града Београда, инспекцијски надзор, осим оног који врше републички спортски инспектори, врши надлежни орган Града Београда, преко градског спортског инспектора.

– Стручни надзор над обављањем стручно рада у спорту врши Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије, а на територији аутономне покрајине – Покрајински завод за спорт и медицину спорта.

– Влада уређује услове и поступак за доделу националних спортских признања и новчаних награда за постигнуте спортске резултате. Влада уређује и утврђује и спортске објекте од националног значаја.

– Министар надлежан за образовање је надлежан за доношење подзаконског акта којим ће се уредити ближи услови и правила за организовање школског и универзитетског спорта, по прибављеном мишљењу министра омладине и спорта.

– Министар надлежан за послове здрава и министар омладине и спорта споразумно ближе уређују начин, врсте, обим и рокове у којима се спроводе здравствени прегледи спортиста и спортских стручњака.

– Министар надлежан за послове одбране, односно министар надлежан за унутрашње послове ближе уређује рад и делатност војних, односно полицијских спортских удружења.

7) Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдавају трошкове које ће он створити?

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства из буџета Републике Србије, у односу на средства која су већ обезбеђена за рад Министарства омладине и спорта и националних спортских савеза.

Трошкови који ће настати за учеснике у систему спорта доношењем закона су неупоредиво мањи у односу на користи и унапређења у њиховом раду која би требала да донесе примена Закона. Изложена у тачки 1. анализа проблема које Закон треба да реши указује на велике не само финансијске проблеме који постоје у систему нашег, поготову, клупског спорта. Ти проблеми морају хитно да се решавају, иначе будућност српског спорта може бити доведена у питање. И то не само врхунског него и оног масовног. Трошкови који настају на основу Закона су искључиво у функцији сређивања стања у нашем спорту, унапређења организације и рада организација и појединаца у систему спорта и прилагођавања нашег спора савременим светским искуствима и решењима у систему међународног спорта.

Као посебно позитивне последице доношења закона могле би се издвојити:

– Обезбеђење слободног бављења спортским активностима и једнаке доступности тих активности свим грађанима без икакве дискриминације. Томе доприносе, на пример, одредбе Закона које се односе на чланарине.

– Унапређење заштите здравља спортиста такмичара, посебно малолетних кроз омогућавање бесплатних лекарских прегледа, односно покривање трошкова здравствених прегледа из средстава обавезност здравственог осигурања. Врхунски спортисти се додатно штите и обавезним осигурањем од последица несрећних случајева при обављању спортских активности. Имајући у виду да су трошкови лечења спортиста од повреда насталих на тренинзима и такмичењима веома високи и често дуготрајни, свака превентивна активност несумњиво дугорочно користи свим учесницима у систему спорта, без обзира на могући „почетни” трошак. На пример, трошак од пар стотина динара за здравствени преглед лица које су укључује у организовану спортску активност у оквиру неког клуба је неупоредиво мањи од „трошка” који настаје повредама или оштећењем здравља (чак и смрти) лица које су упусти у одређену спортску активност а да не поседује одговарајуће здравствене способности или има одређене здравствене проблеме. Овome треба додати и да ће законско решење по коме се здравствени прегледи могу обављати не само у здравственим установама него и у другим облицима здравствене службе и заводима за спорт и медицину спорта смањити трошкове здравствених прегледа кроз повећање конкурентности.

– Бављење спортским активностима поред позитивног утицаја на организам и развој лица које се бави спортом, садржи и одређен ризик по здравље и развој учесника. Због тога, Закон и прописује да стручни рад у спорту, односно вођење и организовање спортских активности и пружање стручних услуга у спорту може да обавља само

квалификовани или стручно оспособљени кадар. Да би се то омогућило, законом се прописује да се пословима стручног оспособљавања могу бавити само одговарајуће акредитоване високошколске установе и организације у области спорта које испуњавају Законом прописане услове. Трошкови који настају у том процесу су занемарљиви са становишта унапређења система спорта и заштиту учесника у том систему.

– Имајући у виду да су средства која се обезбеђују у буџетима свих носилаца јавне власти недовољна за задовољавање свих потреба у области спорта од општег интереса, као и да су то средства пореских обвезника која се морају наменски и одговорно користити, Закон предвиђа систем програмског финансирања остваривања општег интереса у области спорта и задовољавања потреба и интереса грађана у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе. Програми се одобравају на основу јасно утврђених услова и критеријума, у транспарентној процедури, а донето решење о одобравању програма подлеже судској контроли. То је иначе стандард који се примењује у упоредном праву, односно у земљама са развијеним спортом. Да би организације у области спорта могле да одговоре захтевима програмског финансирања оне морају и да буду организоване на одређен начин и да послују по одређеним принципима. Знатан број законских норми се усмерен на осигурање одговарајуће организације и одговарајућег пословања организација у области спорта, како би могле да сопственим радом обезбеде изворе финансирања, с једне стране, а да, с друге стране, коришћење тих извора буде транспарентно и наменски. Финансијско стање у којем се налазе наши клубови, па и савези, захтева такве законске мере. Примена појединих мера може привремено створити мање трошкове везане за прилагођавање рада и општих аката прописаним захтевима, али ти трошкови су оправдани са становишта постављеног циља. У те мере спада, на пример, законско решење да је скупштина спортског удружења надлежни орган за усвајање финансијских и прихватање ревизорских извештаја, као и за усвајање извештаја о реализацији програма који се финансирају из јавних прихода.

– Закон садржи јасне одредбе о једном до сада спорном извору прихода спортских организација – накнада за развој, односно обуку спортисте када он пређе из матичне у неку другу спортску организацију.

– Законска решења о уговорима између спортиста и спортских организација, укључујући и регулисање шта се сматра зарадом спортисте а шта другим примањима, обезбеђују успостављање правних односа између ових учесника у систему спорта на савремен начин. Поједини трошкови који настају приликом закључења уговора, попут обавезне овере уговора у складу са законом, су занемарљиви у односу за добит по спортисте, спортске организације и целокупно друштво (спречавање тајних уговора и плаћање „на црно”, обезбеђење професионалним спортистима права из радног односа, пореске олакшице за спортске организације, повећана наплата пореза и доприноса и др.).

– Како је један од највећих проблема, не само домаћег спорта него и у светски размерама, неконтролисани одлив младих спортиста у иностранство или из малих средина у велике градове и богате клубове, уз не вођење рачуна о укупном развоју малолетних лица, Законом је прописано да међународни односно национални трансфер малолетних лица начелно није дозвољен осим у случајевима и по процедури утврђеним спортским правилима надлежних међународних и националних спортских савеза. Таквим законским решењем ће се повећати не само заштита развоја малолетних лица него и повећати заинтересованост свих спортских организација за рад са младим спортистима.

– Несталност чланства и мандата органа спортских удружења и савеза и нејасна правила и правима, обавезама и одговорностима чланова и органа спортских удружења допринела је једним делом веома тешком економском стању у коме се налази велики

број наших спортских организација и савеза. Закон у том погледу уноси много више реда, отклањајући уочене проблеме у пракси. Како би се повећала одговорност за рад спортских удружења и кроз то смањили трошкови пословања и увећали приходи, закон прецизно регулише читав низ питања унутрашње организације и рада спортских удружења. Ту се посебно могу издвојити следеће законска решења: надзорни одбор ће у будуће контролисати не само финансијско пословање спортског удружења већ и законитост рада; овлашћења, мандат и одговорност заступника спортског удружења се детаљно уређују; утврђују се посебне дужности чланова органа спортског удружења према спортском удружењу (дужност пажње, дужност пријављивања послова и радњи у којима имају лични интерес, дужност избегавања сукоба интереса, дужност чувања пословне тајне, дужност поштовања забране конкуренције); утврђује се солидарна одговорност чланова органа спортског удружења за штету коју својом одлуком проузрокују спортском удружењу, уз регулисање поступка за накнаду штете; уређује се ништавост одлука органа и лица овлашћених за заступање које су донете супротно закону, спортским правилима или општем акту спортског удружења; утврђује се солидарна одговорност чланова спортског удружења својом имовином за обавезе спортског удружења када су поступали са имовином спортског удружења као да је у питању њихова имовина или су злоупотребили спортско удружење за преварне циљеве.

– За разлику од постојећег законског решења, Законом се дозвољава спортским удружењима да се под одређеним условима могу и непосредно бавити привредном делатношћу. До сада су морали за такве активности основати посебно привредно друштво. Оваквим законским решењем се не само изједначава правни положај спортских удружења са другим удружењима у Републици Србији него се и снижавају трошкови рада спортских удружења, уз могуће повећање прихода.

– Негативна искуства појединих земаља показала су да поједини власници у трци за брзом зарадом и не водећи рачуна о самој суштини спорта, могу озбиљно да угрозе регуларност такмичења и доведу у питање даљи опстанак и „реномираних” спортских клубова тако што ће, на пример, распродати све играче и остварену добит поделити као дивиденду. Због тога, Закон прописује да добит коју у текућој години оствари спортска организација основана као привредно друштво мора бити најмање 70% реинвестирана у спортску делатност те спортске организације.

Као општи резиме може се закључити да су укупне користи које треба да донесе примена Закона такве да оправдавају укупне трошкове који ће примена нових законских решења створити у пракси.

8) Да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката и тржишна конкуренција?

Закон подржава стварање нових привредних субјеката и тржишну конкуренцију. У том погледу посебно треба издвојити следећа решења из Закона: 1) регулисање промене правног облика спортског удружења у спортско привредно друштво у власништву јединица локалне самоуправе; 2) регулисање могућности да спортска удружења и савези буду оснивачи привредних друштава; 3) регулисање могућности да спортска удружења издвоје свој „спортски такмичарски погон” у спортско привредно друштво; 4) утврђивање да се пословима посредовања приликом преласка спортиста из једне у другу спортску организацију и приликом закључења уговора између спортисте, односно спортског стручњака и спортске организације могу бавити привредна друштва у области спорта и предузетници (организације за спортско посредовање); 5) прописивање да правна и физичка лица која не учествују у спортским такмичењима и којима је претежна делатност пружање услуга стручног рада у спорту могу те услуге обављати само у облику привредног друштва, односно одговарајућем облику предузетништва.

9) Да ли су све заинтересоване стране имале прилике да се изјасне о закону?

Током припрема Нацрта закона о спорту Министарство омладине и спорта је обавило бројне консултације и прибавило писана мишљења и предлоге најважнијих организација у области спорта у Републици Србији, где су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о томе шта би требало променити и допунити у важећем Закону о спорту. У консултацијама су учествовали: Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије; Антидопинг агенција Републике Србије, Покрајински секретаријат за спорт; Стална конференција градова и општина Републике Србије; Олимпијски комитет Србије; Спортски савез Србије; Кошаркашки савез Србије; Фудбалски савез Србије; Одбојкашки савез Србије; Ватерполо савез Србије; Рукометни савез Србије; Рвачки савез Србије; ФК Црвена Звезда; ФК Партизан; КК Партизан; КК Црвена Звезда; Заједница фудбалских суперлигаша Србије; Друштво лекара Војводине Српског лекарског друштва – секција спортске медицине; Српско лекарско друштво; Војна академија; Међународни савез за војне спортове – делегација РС при CISM; Факултет спорта и физичког васпитања из Београда; Висока спортска и здравствена школа из Београда; Факултет спорта и физичког васпитања из Ниша; Факултет спорта и физичког васпитања у Новом Саду; Факултет за спорт и туризам у Новом Саду; Факултет за спорт из Београда; Спортски савез Војводине и бројне друге организације у области спорта и истакнути стручњаци у области спорта и областима у вези са спортом. Предлози и сугестије који су били усмерени на побољшање предложеног текста Нацрта закона и који су у духу концепта на којима се исти заснива, уграђени су у текст Нацрта Закона у циљу унапређења, као и усклађивања са актуелним упоредноправним решењима.

О утврђеном Нацрту закона је спроведена широка јавна расправа, по програму који је Одбор за јавне службе Владе усвојио 15. априла 2015. године. Јавна расправа је трајала од 20. априла 2015. године до 1. јуна 2015. године. Јавна расправа је почела обавештењем и истицањем Нацрта закона на интернет страници Министарства омладине и спорта, као и на Порталу е-Управе. Поред тога, циркуларном електронском поштом послат је позив националним и територијалним спортским савезима, као и Заводу за спорт и медицину спорта Републике Србије, Антидопинг агенцији Републике Србије и Покрајинском секретаријату за спорт, са молбом да и они са своје стране обавесте њихово чланство о Нацрту закона и јавној расправи. Примедбе, предлози и сугестије заинтересована лица могла су да доставе путем поште на адресу Министарства или електронским путем на мејл Министарства омладине и спорта, као и преко Портала е-Управе, на утврђеном обрасцу. У складу са Програмом јавне расправе, одржано је 10 јавних расправа којима је лично присуствовао министар омладине и спорта Вања Удовичић и сви чланови Радне групе, у следећим градовима: Косовска Митровица, Нови Пазар, Сомбор, Бор, Крагујевац, Златар, Нови Сад, Ниш, Суботица, Београд. Директно учешће присуством на јавним расправама узело је оквирно око 1500 људи, из свих кључних организација у области спорта, док су достављена 88 писана предлога.

Учесници јавне расправе су поздравили доношење Закона којим се на савремен начин регулише питање спорта, у складу са новим упоредноправним решењима и захтевима који проистичу из актуелних међународних спортских правила, чиме се отклањају у знатној мери недостаци у важећем Закону о спорту и проблеми у његовој примени. Такође, посебно су подржана и поздрављена предложена решења којима се отварају могућности за лакше обезбеђење средстава из приватних и јавних извора за спорт, смањују обавезе организација у области спорта у односу на давања спортистима, као и решења којима се врши равномерна, транспарентна и контролисана расподела финансијских средстава од стране свих нивоа јавних власти (посебно у погледу увођења ограничења да ни једна организација у области спорта не може добити више

од 20% укупног буџета опредељеног за програме у области спорта). Током јавне расправе није било примедба које су доводиле у питање концепт и основна решења Нацрта закона. Све примедбе и предлози били су усмерени на прецизирање предложених решења и њихово побољшање и разраду. Радна група Министарства омладине и спорта која је учествовала у изради Нацрта закона пажљиво је анализирила све примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи. Предлози и сугестије са јавне расправе које су биле усмерене на побољшање предложеног текста Нацрта закона и које су у духу концепта на којем се исти заснива, уграђени су у коначни текст Нацрта закона.

Значајан број предлога био је усмерен на прецизирање, односно детаљније дефинисање решења која су садржана у Нацрту закона и Радна група је већину таквих сугестија прихватила и имплементирала у Нацрт закона, као што је на пример појашњење да ли су појмови спортска рекреација, рекреативни спорт, спорт за све и масовни спорт синоними који означавају исту област спорта, прецизирање појмова зараде спортиста, уговора о трансферу, уговора о уступању спортиста, надлежног међународног спортског савеза, ко не може бити члан управе и заступник спортске организације и слично.

Суштински предлози који су прихваћени, односно прихваћени у делу, између осталог, су:

- 1) разграничење и обухват надлежности републичког, покрајинског и локалног спортског инспектора, као и овлашћења спортског инспектора;
- 2) да се у односу на Олимпијски комитет Србије утврди привремена надлежност у односу на надлежне националне гранске спортске савезе у олимпијским спортовима за које је утврђено да су ненаменски трошили добијена буџетска средства или нису реализовали циљеве одобреног програма само у погледу финансирања припрема и учешћа спортиста на међународним спортским такмичењима;
- 3) да се под надлежним територијалним спортским савезом јединице локалне самоуправе сматра територијални спортски савез који је члан Спортског савеза Србије;
- 4) да надлежни национални грански спортски савези имају обавезу доношења спортских правила којима ће ближе уредити услове и поступак за одобравање и контролу трансфера, односно прелазака малолетних спортиста у друге спортске организације изван места пребивалишта тог малолетног спортисте;
- 5) да се направи разлика између перспективних и талентованих спортиста у смислу да су перспективни спортисти, између осталог, искључиво малолетни спортисти, док талентовани спортисти могу бити и пунолетни спортисти имајући у виду да у појединим гранама спорта није могуће да малолетни спортиста стекне категорију перспективног спортисте (на пример ваздухопловство);
- 6) да чланови управе спортских организација, укључујући и заступника и ликвидатора могу бити чланови органа и службена лица спортских лига у којима те организације учествују, као и да могу бити чланови скупштине надлежног гранског спортског савеза, односно надлежног савеза за област спорта;
- 7) да трошкове утврђивања здравствене способности спортиста и спортских стручњака поред спортских организација, спортиста и спортских стручњака могу сносити и друге организације у области спорта;
- 8) да се уведе ограничење да спортиста и спортска организација могу да имају само један закључен уговор којим уређују међусобна права, обавезе и одговорности у обављању спортских активности и делатности;
- 9) да се обавеза осигурања прошири и на врхунске спортске стручњаке, као и да се уведе могућност да се осигурање врхунских спортиста и спортских стручњака врши преко надлежног спортског савеза;

10) да се на начин којим је већ уређено образовање одраслих предвиди и да се дозвола за обављање послова стручног оспособљавања издаје од стране Министарства на пет година, након што спортски инспектор утврди испуњеност услова за обављање послова стручног оспособљавања, с тим да се дозвола може обновити, као и да се подаци из уверења о стручној оспособљености уписују у радни књижицу;

11) да се у случају стицања акција, односно удела у спортским организацијама које се такмиче у истом степену такмичења и у истој грани спорта, утврди рок у коме стицалац мора да отуђи акције, односно уделе који прелазе прописану висину;

12) прописивање обавезе да спортски инспектор утврди да ли одређено правно или физичко лице учествује у систему такмичења и да ли му је претежна делатност пружање услуга стручног рада у спорту;

13) регулисање коришћења олимпијских симбола од стране Олимпијског комитета Србије;

14) одређење када се општим актима може утврдити обавезност спортске арбитраже, у смислу поштовања правила надлежних међународних спортских савеза;

15) утврђивање обавезе за надлежне националне спортске савезе који су учлањени у надлежне међународне спортске савезе да доставе Министарству важећи примерак статута надлежног међународног спортског савеза, оверен у складу са законом;

16) да чланови надзорних одбора спортских удружења и савеза не могу у исто време да буду и чланови скупштина тих спортских удружења и савеза;

17) да се у случају промене намене спортског објекта, под условима и процедуром прописаном законом, она може одобрити само уколико је у питању новоизграђени, а не постојећи као што је до сада било прописано, спортски објекат и да тај новоизграђени спортски објекат мора бити на територији исте једнице локалне самоуправе, као и да мора бити најмање за једну категорију виши од објекта чија се промена намене захтева;

18) да се од обавезе службених лица савеза да обавезно прекину спортску приредбу на којој дође до насиља и недоличног понашања може одступити у ситуацијама када службена лица министарства надлежног за унутрашње послове сматрају да спортску приредбу не треба прекинути из безбедносних разлога;

19) да се утврди прелазни период од годину дана од дана ступања закона на снагу, односно од доношења подзаконског акта којим се утврђује јединствени визуелни идентитет националних спортских репрезентација на међународним спортским такмичењима у коме може да се користи постојећа, односно обезбеђена спортска опрема;

20) прецизирана је улога и положај Параолимпијског комитета Србије у систему спорта, укључујући и овлашћење за предлагање годишњих програма националних савеза параолимпијских спортова;

21) додат је критеријум за избор надлежног гранског спортског савеза у виду чланства, а не само међународне организованости и традиције, у надлежном међународном спортском савезу;

22) да се поред сагласности министра надлежног за спорт, захтева и сагласност покрајинских органа надлежних за спорт на основу мишљења завода надлежних за спорт за територију покрајина у вези пројектовања и изградње јавних спортских објеката на територији аутономних покрајина;

23) да надлежност за усвајање извештаја о реализацији програма који се финансирају из јавних средстава има скупштина спортског удружења;

24) да се дефинише појам предшколског спорта као организовано физичко вежбање деце предшколског узраста у смислу овог закона;

25) да се изврши прецизирање услова којима се ствара повољнији амбијент за улагање у спорт;

- 26) да се у делу дефинисања појма врхунског спортисте он допуни тако да укључује и врхунске спортске резултате који нису постигнути на спортским такмичењима када је то у складу са међународним спортским правилима;
- 27) увођење изузетка за коришћење речи „друштво” у називу спортског удружења у спортској грани – планинарски спорт;
- 28) да се прошири надлежност надзорног одбора спортског удружења да контролише законитост рада удружења;
- 29) остављена је могућности да се у области спортске рекреације више националних спортских савеза препозна као надлежни национални спортски савез преко кога се остварује и општи интерес у области спорта;
- 30) прецизирање рока у коме Олимпијски комитет Србије, Параолимпијски комитет Србије и Спортски савез Србије имају обавезу да изврше рангирање, односно категорисање спортиста;
- 31) увођење посебне забрана да се деца излажу спортским активностима и вежбању која могу да угрозе или погоршају њихово здравствено стање или да негативно утичу на њихов психосоцијални и моторички развој или образовање;
- 32) да се у комисију за припрему националних категоризација спортова, спортиста и спортских стручњака укључе и представници Министарства;
- 33) да се избрише обавеза пребацивања средстава из буџета одобрених за финансирање програма искључиво на наменски рачун носиоца тог програма отворен код министарства надлежног за послове финансија – Управа за трезор Републике Србије;
- 34) конституисање обавезе за високошколску установу да ближе уреди услове којима се обезбеђује бављење студената спортским активностима;
- 35) да се уведе као услов за обављање спортских активности и делатности у гранама спорта који укључују животиње и поседовање довољног броја животиња;
- 36) да се у гранама спорта које су од општег интереса за Републику Србију из јавних прихода могу кроз годишње програме финансирати само програми оних спортских организација које су чланови надлежних националних гранских спортских савеза.

Нису прихваћене примедбе, предлози и сугестије које су доводиле у питање основни концепт и циљеве Нацрта закона, које не прате савремена упоредноправна искуства, као ни потребе националних спортских савеза са становишта поштовања правила међународних спортских савеза, које нису усаглашене са потребама и условима у којима раде организације у области спорта, као ни оне које су у супротности са правним системом Републике Србије или превазилази надлежности Министарства.

Примедбе, предлози и сугестије које нису прихваћене, између осталог, су:

- 1) отварање могућности увођења тзв. привремених мера, односно мера за примену статута у ситуацијама када члан спортског савеза грубо крши статут и незаконито послује од стране надлежног спортског савеза јер би се тиме угрозила аутономија спортских организација и отворила могућност злоупотреба у пракси, а предложена решења Нацрта закона садрже адекватне механизме за спречавање непоштовања спортских правила, статута спортских савеза, односно незаконитог пословања као што су, између осталог, решења којима се прописује да статут и друга општа акта спортског удружења морају бити у складу са спортским правилима надлежног савеза и законом, да се у случају да општи акт спортског удружења није у складу са спортским правилима савеза примењују спортска правила, да је одлука, као појединачни акт органа, односно заступника ништаван ако није донета у складу са законом, спортским правилима и општим актом спортског удружења, да се приликом пријема у чланство тражи усаглашеност статута организације која подноси захтева за пријем у чланство, са статутом организације у коју жели да се учлани, да се незаконито

пословање контролише од стране спортске инспекције на свим нивоима јавних власти и слично;

2) да се изврши замена појмова спортска рекреација и рекреативни спорт појмом рекреација, а да се спорт за све дефинише као посебан облик организовања у спорту јер би се предложеним решењем нарушио концепт Нацрта закона који спорт третира као јединствену целину која обухвата како такмичарски спорт, тако и рекреативни спорт, односно рекреативне физичке спортске активности;

3) да се национална спортска признања додељују и тренерима у појединачним спортовима, односно селекторима националних спортских репрезентација у колективним спортовима имајући у виду да је предложени обухват добитника националних признања и сада веома широк, као и да се Нацртом закона уводи могућност награђивања спортских организација (клубова), те да би се прихватањем и овог предлога изашло из реалних буџетских оквира, чиме би се целокупна категорија спортских признања довела у питање, а посебно имајући у виду да Република Србија награђује и тренере који остваре врхунски спортски резултата;

4) да се ограничење које је уведено за све нивое јавних власти да ни једна организација у области спорта не може добити више од 20% укупног буџета опредељеног за спорт, измени на начин да једна грана спорта не може добити више од 20% укупног буџета опредељеног за спорт (у погледу утврђених процената ограничења било је предлога који су варирали од 10% до 30%, с тим да је било предлога и да се уведе двоструко ограничење како у погледу гране спорта, тако и у погледу организације у области спорта) с обзиром да на територији Републике Србије постоје и јединице локалне самоуправе на којима је највећи број спортских организација у само неколико грана спорта, од којих је и до 80% спортских организација у једној грани спорта;

5) да се уведу нови појмови који се користе у смислу овог закона јер би се истим закон нормативно оптеретио, а појмовна дефинисања немају суштински, функционални значај за систем спорта и примену закона;

6) да са децом могу искључиво да раде лица са вишим или високим образовањем из области физичког васпитања и спорта, а не и лица са одговарајућом стручном оспособљеношћу за рад са децом, као и да се пословима стручног оспособљавања баве искључиво високошколске установе, имајући у виду да појам спортског стручњака није везан само за тренере, с једне стране, као и да је правилима међународних спортских савеза предвиђено да са децом могу да раде и лица која имају одговарајућу стручну оспособљеност, с друге стране, при чему треба нагласити да је стручна оспособљеност у овом случају оспособљеност највишег нивоа када је у питању оспособљеност за рад са децом, а да је стручна оспособљеност, ван режима едукације, већ да представља вид образовања одраслих којим могу да се баве различите организације ако испуњавају прописане услове;

7) да се бришу одредбе којима се омогућавају бесплатни прегледи деце узраста од 6 до 14 година, односно да прегледи буду обухваћени обавезним здравственим осигурањем с обзиром да је решење Нацрта закона из свих сегмената посматрано у свему основано и адекватно и да представља вид финансијског растерећења родитеља чија се деца баве спортом и коме је циљ да се што више деце овог узраста укључи у систем спорта;

8) да се пропише већи број часова физичког васпитања у основним и средњим школама, да наставу физичког васпитања од првог до четвртог разреда основне школе спроводе наставници физичког васпитања и да се обезбеди потпуно спровођење наставних планова физичког васпитања у вези спортских школских секција и школских спортских такмичења, с обзиром да се наведена питања не могу регулисати овим законом;

9) да се утврди обавезан проценат издвајања по буџету јединице локалне самоуправе за финансирање спорта имајући у виду да је то питање изворних

надлежности јединица локалне самоуправе и финансијске снаге јединице локалне самоуправе;

10) да се пропише надлежни орган јединице локалне самоуправе за доношење акта којим се ближе уређују услови и поступак за одобравање програма, односно финансирање програма из области спорта у јединицама локалне самоуправе, с обзиром на различиту структуру организованости јединица локалне самоуправе, као и да је ово питање у искључивој аутономној ингеренцији јединице локалне самоуправе као изворна надлежност;

11) да се прошире услови у погледу квалификација спортских инспектора, имајући у виду природу њиховог посла и предмет њихове контроле;

12) да се утврди да је овера и регистрација у савезу услов пуноважности уговора, с обзиром да је овера уговора регулисана посебним закона који је у свему адекватан и за уговоре који се закључују у систему спорта, а да је регистрација у савезу могућа уколико је то предвиђено спортским правилима која доносе надлежни национални спортски савези чиме је увођење овог услова могуће, али не као разлог за ништавост уговора с обзиром на лошу праксу у примени овог решења у важећем закону;

13) да перспективни спортисти буду и пунолетна лица имајући у виду да Нацрт закона разликује појам перспективног и талентованог спортисте;

14) да се обавезним осигурањем обухвате сви спортисти, с обзиром да би се овом обавезом створило додатно финансијско оптерећење за клубове који се већим делом налазе у незавидним финансијским околностима, а да је Нацртом закона већ проширена обавеза у погледу обавезног осигурања свих спортиста који наступају за националну спортску репрезентацију уколико нису осигурани од стране клубова од стране надлежних гранских спортских савеза;

15) да се ограничи право наступа на спортским такмичењима спортистима стране спортске националности, односно спортистима српске националности који су се определили да наступају за репрезентацију стране државе, имајући у виду да би истим створио неравноправни положај спортиста са српским држављанством који играју у домаћим спортским организацијама;

16) да се укине програмски календар за достављање програма који се финансирају из буџета јер се исти у пракси показао као изузетно корисно решење у примени закона;

17) да се у потпуности искључе чланарине за малолетне спортисте, с једне стране, односно супротно овоме, да се укине ограничење висине чланарине за малолетне спортисте, с друге стране, с обзиром да је у највећем броју случајева основни извор финансирања клубова управо чланарина и то малолетних спортиста, а да управо ограничење чланарине треба да подстакне укључивање што већег броја деце у спорт;

18) да јединица локалне самоуправе нема ограничење у погледу висине средства коју може да определи за програм једне спортске организације имајући у виду изразито лоша искуства и праксу у примени важећег закона управо на нивоу расподеле средстава са нивоа јединица локалне самоуправе;

19) да различити видови школа за спорт и других организација које се претежно баве обуком спортиста могу да буду у основи и да раде у форми спортског удружења, с обзиром да је реч о обављању спортске делатности првенствено с циљем стварања профита, те да би се тиме отворио велики простор злоупотреба коришћења форме непрофитних спортских удружења;

20) да надлежни национални спортски савези не издају дозволе за рад спортским стручњацима јер би то било супротно правилима надлежних међународних спортских савеза;

21) да спортско привредно друштво може да наплаћује чланарину без икаквих ограничења имајући у виду да привредна друштва не могу наплаћивати чланарину јер немају чланове као удружења, да то према општем режиму не може бити

извор обезбеђивања средстава за рад привредног друштва, те да привредна друштва обављају делатност с циљем стицања профита, управо супротно од форме спортских удружења која су непрофитна и у којима је наплата чланарине у функцији прибављања средстава за рад, а не стицања профита;

22) увођење забране свих међународних трансфера малолетних спортиста имајући у виду да би то било супротно међународним спортским правилима чиме би се наши спортисти довели у неравноправан положај са страним спортистима;

23) да клуб у коме је спортиста стекао спортску обуку и развој има право да добија део накнаде по том основу за сво време бављења тог спортисте спортским активностима јер би то представљало ограничење уставних права спортиста и супротно је међународним спортским правилима и судској пракси међународног суда правде ЕУ (случај Бернард);

24) да се на увезену спортску опрему која се не производи у Републици Србије не плаћа порез на додату вредност и трошкови царине с обзиром да би се оваквим решењем отворила могућност за злоупотребе, те да је претходна пракса овог решења дала негативне резултате;

25) да се укине ограничење за спортска привредна друштва у погледу расподеле добити оснивачима, односно власницима имајући у виду да би то било супротно упоредноправним решењима и разлозима постојања спортског привредног друштва;

26) укидање у целости спровођења поступака јавних набавки у спорту имајући у виду могуће злоупотребе, нарушавање целокупног система јавних набавки и потребу за контролом утрошка како јавних, тако и сопствених средстава којима располажу организације у области спорта;

27) да малолетни спортиста може да закључи уговор са клубом и уз сагласност само једног родитеља јер би то било супротно заштити најбољег интереса детета;

28) да оснивачи спортског удружења буду искључиво спортски стручњаци с обзиром да би то представљало ограничење уставне слободе удруживања.

10) Које ће се мере током примене закона предузети да би се постигло оно што се законом предвиђа?

Регулаторне мере и активности за спровођење законских решења:

По усвајању Закона о спорту, Влада и надлежна министарства ће у складу са својим законским овлашћењима извршити усклађивање следећих донетих подзаконских аката са Законом:

1) Уредба о националним спортским признањима и новчаним наградама („Службени гласник РС”, број 8/13);

2) Правилник о утврђивању здравствене способности спортиста за обављање спортских активности и учествовање на спортским такмичењима („Службени гласник РС”, број 15/12);

3) Правилник о условима за обављање спортских делатности („Службени гласник РС”, број 63/13);

4) Правилник о стручном оспособљавању за обављање одређених стручних послова у спорту („Службени гласник РС”, број 8/13);

5) Правилник о спортским гранама у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 72/11 и 23/12);

6) Правилник о спортским гранама од посебног значаја за Републику Србију („Службени гласник РС”, бр. 72/11 и 25/13);

7) Правилник о начину вођења матичних евиденција у области спорта („Службени гласник РС”, број 74/11);

- 8) Правилник о садржају и обрасцу пријаве за евидентирање података о спортским организацијама, спортским савезима, спортским друштвима и спортским центрима („Службени гласник РС”, број 43/11);
- 9) Правилник о одобравању и финансирању програма којим се остварује општи интерес у области спорта („Службени гласник РС”, број 49/12);
- 10) Правилник о обрасцу и начину издавања легитимације спортског инспектора („Службени гласник РС”, број 61/11);
- 11) Правилник о номенклатури спортских занимања и звања („Службени гласник РС”, број 7/13);
- 12) Правилник о надзору над стручним радом у области спорта („Службени гласник РС”, број 92/11);
- 13) Правилник о националној категоризацији спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 25/13);
- 14) Правилник о националној категоризацији спортова („Службени гласник РС”, број 25/13);
- 15) Правилник о националној категоризацији врхунских спортиста („Службени гласник РС”, број 123/12);
- 16) Правилник о националним гранским спортским савезима преко којих се остварује општи интерес у области спорта у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 72/12, 3/12 и 25/13);
- 17) Правилник о коришћењу спортских објеката и обављању спортских активности у јавним спортским објектима („Службени гласник РС”, број 55/13);
- 18) Правилник о евиденцијама које воде високошколске установе и друге организације које се баве оспособљавањем у области спорта („Службени гласник РС”, број 61/11);
- 19) Правилник о дозволи за рад спортских стручњака („Службени гласник РС”, број 7/13);
- 20) Правилник о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности („Службени гласник РС”, број 17/13);
- 21) Правилник о ближим условима и критеријумима за стипендирање врхунских спортиста аматера за спортско усавршавање и за доделу новчане помоћи врхунским спортистима са посебним заслугама („Службени гласник РС”, број 124/12);
- 22) Правилник о националној категоризацији спортских објеката („Службени гласник РС”, број 103/13).
- 23) Одлука о образовању Националног савета за борбу против насиља и недолучног понашања гледалаца на спортским приредбама („Службени гласник РС”, бр. 65/11 и 100/12).

У складу са прелазним одредбама Закона, Влада и надлежна министарства ће донети и следећа нова подзаконска акта:

- 1) Правилник којим ће се уредити ближи услови о начину препознавања облика злостављања, злоупотребе, дискриминације и насиља над децом у спорту (министар надлежан за спорт и министар надлежан за унутрашње послове);
- 2) Правилник којим ће се уредити рад и делатност полицијских спортских удружења (министар надлежан за унутрашње послове);
- 3) Правилник којим ће се уредити рад и делатност војних спортских удружења (министар надлежан за одбрану);
- 4) Правилник којим ће се уредити садржај, образац и начин вођења књиге чланова спортског удружења (министар надлежан за спорт);
- 5) Правилник којим ће се уредити ближи услови за обављање спортске делатности од стране предузетника у области спорта (министар надлежан за спорт);

- 6) Правилник којим ће се уредити програм, садржај, начин и трошкови полагања стручног спортског испита, образац уверења о положеном стручном спортском испиту и остала питања у вези са стручним спортским испитом (министар надлежан за спорт);
- 7) Правилник којим ће се уредити намена и начин контроле утрошка средстава добијених по основу пореске олакшице (министар надлежан за финансије);
- 8) Правилник о надлежним националним гранским спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији (министар надлежан за спорт);
- 9) Правилник о ближем уређењу садржаја, рокова и начина подношења извештаја о реализацији програма којима се задовољавају потребе и интереси грађана у области спорта у аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе (министар надлежан за спорт);
- 10) Програми развоја спорта на територији аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе (надлежни органи аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе);
- 11) Правилник о ближим условима и правилима за организовање школског и универзитетског спорта (министар надлежан за образовање);
- 12) Уредба о ближим условима, критеријумима и начину стицања, односно одузимања статуса спортског објекта од националног значаја (Влада);
- 13) Правилник о ближим условима за припрему, пројекта, односно студије о организовању и финансирању великог међународног спортског такмичења (министар надлежан за спорт);
- 14) Правилник о јединственом визуелном идентитету националних спортских репрезентација на међународним спортским такмичењима (министар надлежан за спорт).

Институционалне мере и активности за спровођење законских решења:

Одредбе овог дела Закона су суштински промењене у односу на решења из важећег Закона о спорту. Четири године примене важећег Закона о спорту показале су да је једна од крупних бољки нашег спорта неспровођење законских обавеза од стране учесника у области спорта. Једним делом је то последица малог броја спортских инспектора (три у Министарству омладине и спорта и четири у Покрајинском секретаријату за спорт АП Војводине) који не могу да „постигну” ни ванредни инспекцијски надзор по пријави, а камоли редовни инспекцијски надзор над 13.000 организација у области спорта, без физичких лица у систему спорта.

Надзор над применом Закона и прописа донетих на основу Закона и инспекцијски надзор врши Министарство омладине и спорта, преко републичких спортских инспектора.

На територији аутономне покрајине, инспекцијски надзор над радом покрајинских и територијалних спортских савеза врши надлежни орган аутономне покрајине, преко покрајинских спортских инспектора, као поверени посао.

На територији Града Београда, инспекцијски надзор, осим за националне спортске савезе, организације које се баве стручним оспособљавањем у области спорта и спортске организације које се такмиче у професионалним спортским лигама, врши надлежан орган Града Београда, преко гранског спортског инспектора, као поверен посао.

На територији јединице локалне самоуправе, инспекцијски надзор, осим за националне спортске савезе и спортске организације које се такмиче у професионалним

спортским лигама, врши надлежни орган јединице локалне самоуправе, преко градског, односно општинског спортског инспектора, као поверени посао.

Спровођење ових институционалних мера захтева да аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе именују своје спортске инспекторе. Овакво законско решење неће повећати број запослених у јединицама локалне самоуправе, пошто је њихово именовање могуће реализовати распоређивањем већ запослених лица која испуњавају услов прописан законом. Тај услов је да спортски инспектор може бити лице које има стечено високо образовање из научне области правне науке или научне области спорта и физичке културе на студијама другог степена (дипломске академске студије – мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године, које има најмање пет година радног искуства у струци, положен државни стручни испит и који испуњава друге услове прописане за рад у органима државне управе.

Законом је прописано да Република Србија може у складу са законом основати самостално или заједно са територијалним јединицама, јавним предузећима и организацијама у области спорта национални фонд за развој спорта с циљем подршке унапређењу спортске рекреације, промоције и подстицања бављења спортом свих грађана Србије, а нарочито деце, жена, омладине и особа са инвалидитетом.

Нерегулаторне мере и активности за спровођење законских решења:

Информационе кампање и активности на пољу информисања јавности о Законским решењима и обавезама организација у области спорта, као и до сада спроводиће Министарство омладине и спорта у сарадњи са Спортским савезом Србије и његовим чланицама.

Све остале мере и активности које имају за циљ пуну примену законских решења и система контроле примене, као и мере за праћење остваривања зацртаних циљева спровешће у складу са потребама Министарство омладине и спорта, Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије и надлежни национални спортски савези.